

Injüli Lüüka Tafa'da tumma

Lüüka agarigiri sorne ya nja sorne ma Linggo na Kadafiini, i'i arigiri ada sorne a Yahüüdü nja kadu tanno taalo ka Yahüüdü no. I'i ka eyi tiya iini taalo ataga Yahüüdü, i'i amma ka Yasu. Lüüka eema tumma ma tefe ka 'di nja linggo tanno Yasu na adho ka fiini no amang kaja tagussu.

Lüüka aga arigiri ma teenedene tanno Yühanna ya tatambeese ya nja teenedene tanno Yasu. I'i arigiri ma tumma nja linggo tanno Yühanna ya tatambeese ya, nja eema tiya agüünü adene üfürü Yasu tafü'dü linggo niini. Lüüka ala angnga a'da tasaasa na Masala ka kadu nye'd'de. A Yasu tagoolona aka ka maara a nagürüünü kö'dö kada'baaga kafünü eera, adagaso nagana'bu ka ömö'di ka oona. Lüüka anangnga tafeene ma tumma ma ömö'di ma Samira ya amünügü taga Yahüüdü ko'do, ya kanyooro katabbü i'i ya (Lüüka 10). Ala tafeene ma tumma ma 'bii'bala tiya aga'da eema yiini ya, lakiini kini ka tapadaga ka pupa tiya iini ya, a pupa yiini tamma kini a dhodho (Lüüka 15).

Lüüka ala dhügürü nja inde tanno Yasu ka fiki'dö ka inde. Aala oona a kadalaadene tanno iini, kussu a'da i'i efe ka 'di. Yasu iki a'da ara i'i tagürünü Koronggore ya Insili ya kene, ikiri ka tafada aco 'dotombo'do.

¹ Kadu kadhabbu karigiri tumma ma eema tiya agalinggo adene kaja ka söödö ya.

² Eege karigiri eema yïidi ka taföönyö ka kadu tanno adinö ka eema tiya ka dhidha ya, kadagalinggo ada a Yasu no.

³ İkiri a'a ka tagiiri tumma na miini no tekere afa meene ka tafü'düdene ka dhidha nye'd'de kungngo, nagiri nunggu o'o no Tiyafilos na ömö'di ya adho ka fiini dhorro ya,

⁴ amang küdü tussu a'da ka dhorro tumma nüüdü ka taföönyö no.

Tadiridene ma teenedene ma Yühanna ya tatambeese ya

⁵ Ka ürüünü ma tauugaara tanno Hirüdüs, ka anya ma Yahüüdiya, aganna ta'boge kide ana eere a'da Sakariya ama 'bügööri tiya Abiya nja aka tammo iini mana eere a'da Alisabet 'bandaada ma Harüün.

⁶ Sakariya nja Alisabet kümmü tumma ma Masala ana eedi dhorro kaafa kide dhindho.

⁷ A eege ka ndakidhindharu a laala titaalo kene kudumma Alisabet ka tamele.

⁸ İkiri uuru ma linggo tanno Sakariya nja kadu tanno iini ka ndö'dö, ikiri ka co talinggo ka Masala kidha.

⁹ Tafigi ma linggo ma ka'boge ikiri tamuduru ka 'dinggö kini ma ta'd'digi kondho ku'bu. İkiri ka co la ma Masala.

¹⁰ A'da kadu kungngo kürö kadhabbu kafara ka Masala a'da ma dhüügö kondho.

¹¹ A tadhangga ma Masala tatele oona ndama nüisö ma kuri ma fü'deene ma kondho ka tadhiigö kide mo.

12 İkirı Sakariya ka tasala tadhangga asini ko'do a ri'ba tımmü i'i.

13 A tadhangga tiki iini, "Sakariya, fa tari'ba, maföonyö Masala fara yüüdü, aka müüdü Alisabet mara tagüröönö ma teene 'bii'bala nanangnga eere iini a'da Yühanna.

14 O'o ta'deema a kadu tadhodho kadhabbu ka teenedene tanno iini.

15 Kudumma iini ka tıdhındhi kidha ma Uugaara. Taalo ara tooye ngeeli nja eema tiya üüfü ya, adigine a Koronggore tiya Insili ya a'da aleefe ka niimö ka feelü.

16 Afada a kadu ma Israyil kadhabbu ungu eege ka nafini tiya Uugaara Masala meene mo.

17 Ara tunggeene ka Masala kidha, a koronggore tiya İliya a türü tanno iini, tafada a kafaafa uuraana eege koon nja laala, a kadu na oroko no talinggo eema ya adho ka fiini ma ta'dara ya, amang kene tindinaana kadu ka Uugaara ku'bu."

18 A Sakariya tiki a tadhangga, "Ara a'a tussu tumma no nya? Sa a'a tadharu aka meede manda dharu afe'de."

19 A tadhangga tapadaga tumma iini iki, "A'a na Jibrayil, na'dingnge ka Masala kidha. Oogo magürünü a'a a'da nadirina tumma na o'o.

20 A 'bitingngö ya ara onngo'do müüdü timi'didene nitaalo nara tussu ka teema idhi a 'bii'bala teenedene kudumma üüdü taalo namma ka tumma tanno eede ara o'o tütü nggeege idhi a tumma neede tö'dö timin'da."

21 A kadu takamoodo ku'bu kürö ma tındhigi Sakariya kadhere kini ka tütügü co la ma Masala.

22 Kini ka öö'dö kürö, taalo ussu ka teema nja kadu, kikirı ka tussu a'da i'i asala niimö ya efe ya

ka la ma Masala eema nja eene ana iisine itaalo alneege a niinö.

²³ Ka Sakariya ka ndatüimö füngngö ma linggo tanno iini ya, ikiri ka tapadaga co 'di kita iini.

²⁴ Ndama naganuuru tanno miini no aka miini Alisabet tagüröönö maküdhü eyi yoono ma tagiidi nagatereene kiidümmü, miki,

²⁵ “Uugaara magüünü tumma no ana a'a ka naganuuru tanno oono ka tassa kede mabbü modolo kede ka oona ka kadu ka teene.”

Teenedene na Yasu

²⁶ Nagatereene ma tagüröönö tanno Alisabet ka ndö'dö ka iidümmü kafünü unggodho ya, mikiri Masala ka kürünü tadhangga jibrayil ka anya minggide mana eere a'da Nasira ka Jaliil,

²⁷ ka 'badaada minggide ma tölömü mana eere a'da Mariyom, ömö'di inggide agümmünü oogo ku'bu, ana eere a'da Yüüsif a 'bandaada ma Dawud.*

²⁸ A tadhangga co kono, iki oono, “A'a nööjülü o'o, natengese o'o ka kadu ka teene unggodho o'o kungngo! Uugaara taneene nja o'o.”

²⁹ A ri'ba tümmü oogo ma tagesenana eedi ku'bu miki a'da tööjülü öjö eege kungngo 'bitingngö.

³⁰ Ikiri tadhangga ka tiki oono, “Mariyom, fa tari'ba, naduna o'o ta'diila ka Masala kidha.

³¹ Ara o'o tagüröönö neene 'bii'bala nanangnga eere iini a'da Yasu.

³² Ara tidhindhi ara tana eere a'da 'Bii'bala ma Masala tammo ko'do mo, a Masala Uugaara mara

* 1:27 1.27 Matta 1.18

tanangnga i'i ka tauugaara tanno pupa tiya iini Dawud.

³³ A tauugaara ma 'dī tiya Yaguub ta'billi a tauugaara niini taalo kara titaalo.”

³⁴ A Mariyom tiki a tadhangga, “Ara tumma no tö'dö nya a'da taalo a'a nussu ömö'dī ya miide ya?”

³⁵ A tadhangga tapadaga tumma oono iki, “Koronggore ya Insili ya ara tadigi küdü ka oona, a türü ma Masala tammo ka 'dotombo'do mo taküdhü o'o ka oona ka tanangnga tagüröönö o'o, a 'bii'bala yüüdü ka teene ya a tana eere a'da 'Bii'bala ma Masala ya Insili ya.

³⁶ Mündä Alisabet ma siliga ma o'o manda dharu mo mungngo magüröönö a nagatereene miini ka ndiidümmü kafünü unggodho, a'da kiki kadu a'da mamele.

³⁷ Kudumma niimö ma takilinigi Masala co kungngo itaalo.”

³⁸ A Mariyom tiki, “A'a na madasaga tammo Uugaara, a tumma nüüdü ka tiraana no, fa kene küünidene ana a'a.” İkirī tadhangga ka tunggeene.

Mariyom meefe tassa ka Alisabet

³⁹ Mīkirī Mariyom ka tunggeene ka naguuru tanno miini no mareere maco anya ma ka na'dikinya ma Yahüüdiya.

⁴⁰ Malla maco kita a Sakariya mööjülü Alisabet.

⁴¹ Ka Alisabet ka taföönyö tööjülü na Mariyom no, a 'bii'bala tafiri ko'do kono ka feelü, a Alisabet tadigini a Koronggore tiya Insili ya.

⁴² Ma'dili ko'd'do miki, “Manangnga Masala baraka o'o ka iiya ka söödö nye'd'de kungngo,

manangnga baraka o'o ma 'bii'bala tiya üüdü ka feelü ya.

⁴³ A'a na mada a nïimö ma Uugaara tiya eede tö'dö tassa kede.

⁴⁴ Kede ka taföönyö tööjülü nüüdü, a 'bii'bala tafiri ko'do kede ka feelü a dhodho.

⁴⁵ A'diila nja o'o küdü ka tamma tanno ö'dö nja oono no ndama Uugaara kara talinggo adene.”

Tüüsü ma Mariyom

⁴⁶ A Mariyom tiki,

“Eedi yeede ïndhigï Uugaara ko'do,

⁴⁷ a koronggore yeede tadhodho ada Masala tammo oolona a'a mo.

⁴⁸ Kudumma oono ka tagïiri tiicolo ma eedi tiya madasaga tammo oono.

Ndama uuru tanno ara sere ïn'dilï tïndhigï a'a ko'do.

⁴⁹ Kudumma ma eema tiya ïdhïndhï ya Masala tammo ana türü mo kadagalinggo ada a'a ya

eere yoono a'da ma insili.

⁵⁰ Mana 'bangnga ma kadu tanno ari'ba oono no, mosso ka sere tiya maco ka tiya.

⁵¹ Magalinggo a türü ma nïisö tanno oono, maparsaana kadu na 'dinigi oona neene coo'do no maga'da tamma neene ka nanggeedi no.

⁵² Muurugu naguugaara keere ka tauugaara tanno eene, mara ka ta'diniga kadu na iicolo ka nanggeedi no ko'do.

⁵³ Manangnga na ïire kagu eege no ka tüüsü

mara ka tuuru kadu na üüsü no ka tino ana iisine 'döngngönyö.

54 Oogo mafa ka tumma tanno oono ka tadirina a kafaafa ma angnga no, oogo mandöö'dö takinyigi tasaga yoono Israyil, magiigi 'bangnga miini.

55 Afa moonoo ka tadirina Abrahiim nja kadaada miini, a'da ara oogo tafa kene ta'billi."

56 A Mariyom taganeene nja Alisabet a nagatereene kiidoona massa ndapadaga co 'di kita oono.

Teenedene na Yühanna tatambeese

57 Ka uuru ma teene tanno Alisabet ka ndö'dönja oono ya, mikiri ka tageene 'bii'bala.

58 A siliga moonoo nja kadu tanno akete kono no taföönyö a'da Uugaara ala 'bangnga miini ma dhabbu mo, kikiri ka öö'dö kadhodho nja oono.

59 A Alisabet tiyyü füngngö iidümmü afünü iidoona ya, a kadu tö'dö ma tara 'bii'bala kanangnga eere ma pupa tiya iini iini a'da Sakariya.

60 Mikiri niimö ka anu miki a'da, "Ara tana eere a'da Yühanna."

61 A kadu tiki oono, "Taalo ömö'di ka siliga tiya üüdü ana eere nggeege."

62 İkiri kadu ka tage'de pupa ma 'bii'bala kindini i'i, "Ara o'o tanangnga eere a 'bii'bala a'da mada?"

63 Yungngo a Sakariya ka tarangnga maraayo, ikiri eere kide a'da Yühanna, a kadu tadhere nye'd'de kungngo.

64 A Sakariya tadhe ko'do atinggildhe ka onngo'do alneege ana tumma anangnga ta'diila a Masala.

65 A kadu nye'd'de kungngo tasini ko'do a ri'ba tümmü eege. A tumma no tadhala ku'bu a kadu teema iini ka naanya ma Yahüüdiya ka oona 'do.

66 A kadu na föönyö tumma no tadhare ka indineene, “Bii'bala ya 'dee ara ta minna?” Kudumma a türü tanno Masala kungngo iini ka oona.

Sakariya amana ta'diila a Masala

67 A Koronggore ya Insili ya tadigi ka pupa tiya Sakariya ka oona eema ta'diila a Masala iki,

68 “Aaga nangnga ta'diila Uugaara, Masala ma Israyil,
kudumma oono ka öö'dö ka toolona kadu noono.

69 Magürünü tatoonona ya idhindhä ya kaja ndama 'bügööri tiya tasaga tiya oono Dawud.

70 Afa moonno ka tageema a nagonggo'do ma nagane'bi tanno oono na insili no 'billi,

71 mara toolona angnga ka diidi ma angnga, nja tanno akirimi angnga no nye'd'de kungngo.

72 Mara tala 'bangnga a kafaafa ma angnga, magiigi tumma noono ka tami'daana na insili no,

73 tumma noono ka tami'daana nja pupa tiya aja Abrahiim no,

74 a'da ara oogo toolona angnga ka diidi ma angnga,

amang kaja tafa tari'ba, angnga tagümmü
oogo a nanggeedi dhorro.

⁷⁵ A angnga taga kadu tanno a'diila kinsili ka
nanggeedi kidha moonoo,
a naganuuru ma tefe ka 'dī tanno aja
nye'd'de kungngo.

⁷⁶ O'o 'bii'bala, ara o'o ta ne'bi tiya Masala
tammo ko'do mo,
na o'o tooso ka Uugaara kidha na o'o co
tindinaana fiini iini ku'bu,

⁷⁷ na o'o talaana kadu noono amang kene tussu
fiini ma toolonadene,
ma ta'duga tatoroko eene ka oona,

⁷⁸ Masala maaja mana 'bangnga mana muuyu,
mara ta'dara töyeene ma toolonadene ma
takara kaja ka oona ndama fiini ma
ndanaaya.

⁷⁹ Öyeene ada ka kadu tanno emmi ka talüllü
nja koronggore ma inde,
ara ka talaala angnga ka fiini tiya a'diila ya.”

⁸⁰ A 'bii'bala taginggiridene ka tuu'da nja
koronggore, ada kananaga co dhiile assa ka
ndadele oona Israyil.

2

Teenedene na Yasu (Matta 1.18-25)

¹ Ka nagürüünü tanno miini no kagöö'dö
tumma ndama uugaara tiya dhabbu ya ma
Rööma ya, Akustus Kayisar, a'da a kadu tin-
nidene ka naanya ma Rööma koona nye'd'de
kungngo.

² Tineene na dhidha no eege kamiini, ka ürüünü tiya Kariniyus kada uugaara ma Süüriya ya.

³ A kadu tikiri ka tunggeene kaco naanya tanno eene, ma co takiri nagereene neene ku'bu.

⁴ İkiri Yüüsif ka tunggeene ndama anya ma Nasira ka Jaliil matra co Beetlaham ka Yahüüdiya anya ma Dawud ya siliga tiya iini ya.

⁵ Miini kara co takiri nagereene neene ku'bu i'i nja 'bala tammo iini Mariyom, a'da magüröönö.

⁶ Kene ka ndö'dö ka Beetlaham ya, ikiri teene ka öö'dö ka Mariyom.

⁷ Mikiiri ka tageene 'bii'bala ma dhidha kada miide, maküdhü i'i ka oona ma'düürü i'i ka ma ma kuri ma leefo, a 'buugu ma füngngö ka titaalo ka la ma kafala.

Katasaana nja kadhangga

⁸ Ka lodho tiya miini ya katasaana kinggide kaguri ana eema ma eriido, kalagalanjaana kide ooso kungngo.

⁹ İkiri tadhangga ma Masala ka tatele oona eene a türü na Uugaara ta'dara kene ka oona a ri'ba tömmü eege dhindho.

¹⁰ İkiri tadhangga ka tiki eene, "Aaga fa tari'ba kudumma eede nö'dö a'a a tumma aaga kidhindhü ma tanangnga kadu ka tadhodho nye'd'de kungngo.

¹¹ Ka uuru tanno ageenenja Tatoonona yaada, ka anya tammo Dawud, Almasihi ya Uugaara ya.

¹² Ara aaga tussu a'da tumma neede ka dhorro ara aaga taluna 'bii'bala ka taküdhü oona afüngngö ka ma ma kuri ma leefo."

13 Kadhimi ka kadhangga ka tatele oona kadhabbu, anno tö'dö ku'bu ndama a 'dotombo'do küüwe tüüsü kafünügü Masala ko'do.

14 “Aaga nangnga tidhindhä a Masala ka 'dotombo'do,
a ta'diila ka 'büdihülü nja kadu tanno oona ka'diila nja eene no.”

15 Ka kadhangga ka ndanyalagaago kene ka oona kaco a 'dotombo'do ya, kadirinaana tumma eene ka oona kiki, “Kico aago Beetlaham tassa ka tumma tanno a Masala ka tirina angnga no.”

16 Kikiri kico areere kaduna Mariyom nja Yüüsif nja 'bii'bala kafüngngö ka ma ma kuri ma leefo.

17 Kene ka ndadinö ka 'bii'bala ya, kikiri ka tagadünügü eene afa ma tiya tadhangga ka tagadünnü ma 'bii'bala tiya kungngo.

18 A kadu na föönyö tumma no, tadhere ka eema tiya katasaana kadeema ya.

19 A Mariyom taafa ka tumma tanno nye'd'de mümmü oono madinigöögö miini dhorro.

20 A katasaana tafada küüwe tüüsü kafünügü Masala ko'do ka eema tiya eene ka tadinö kide kataföönyö ka kadhangga kada tirina eene ya.

Tanangnga eere a Yasu

21 Ka füngngö tiya 'bii'bala ka ndö'dö iidümmü afünü iidoona ya, keedhe 'bii'bala kanangnga eere iini a'da Yasu afa ma tiya tadhangga ka tanangnga iini a'da müfürü Mariyom tagüröönö ana i'i.

Kö'dö a Yasu ka la ma Masala

22 Ka uuru ma tagala oona tiya eene ka ndö'dö afa ma seriye tiya Müüsa ka tiki, kikirí ka 'duga Yasu kaco Örsaliim iini ma co ndümmünü i'i a Masala.

23 Seríye ya Masala ya kirinja ka sorne ya iki a'da, "Aka mara teene 'bii'bala ya dhidha kada miide, ümmününja a Masala."*

24 Kene kara tírri 'bii'bala ya, köö'dö ana alambo eera afa ma seriye ma Masala ka tiki.†

25 Ömö'di inggide aga kannna ka Örsaliim ana eere a'da Samaan, ümmü tumma ma Masala ana eedi dhorro a Koronggore ya Insili ya yunggo iini ka oona indhigi toolonadene na Israyil.

26 A Koronggore ya Insili ya tiki iini, "Taalo o'o nara teyi a'da taalo o'o nadinö ka Almasihi tiya Uugaara ya."

27 A Koronggore tüügü Samaan ko'do, öö'dö ka la ma Masala. Kikirí ka öö'dö ana Yasu ma tara tüüni ada taanyara iini afa ma tiya seriye ka tiraana ka sorne ya kunggo.

28 İkirí Samaan ka tabamba i'i ana iisine anangnga ta'diila a Masala iki,

29 "Ka Uugaara, nafa o'o ka tumma tanno üüdü afa müüdü ka takiki kunggo,
sa apa ka tasaga tiya üüdü eyi ta'diila kunggo.

30 Asa a'a tadinö ka toolona tanno üüdü ana ööye tiya eede,

31 yüüdü ka takindinaana ku'bu ka kadu kidha nye'd'de ya,

32 töyeene ma talaana kajeene

* 2:23 2.23 Tö'dö kürö 13.2,12 † 2:24 2.24 Lawiin 12.8

ma tanangnga türü a kadu tanno üüdü Israyil.”

³³ A Yüüsif nja Mariyom tadhere ka eema tiya Samaan ka tagadünnü ma Yasu ya.

³⁴ İkirî Samaan ka anangnga baraka eene ka oona iki a nîimö tammo iini Mariyom, “‘Bii'bala ma Masala mö'dö ana i'i ma kadu töccö kara taama, anno toolonadene ka Israyil, Masala mala eene meene ka talinggo i'i,

³⁵ ara tadhere ünggü meene ka nanggeedi mo kürö. Afa kulu'ba mana kuri ma tadhere eedi yüüdü.”

³⁶ Aka minggide maka ne'bi, mana eere a'da Hanna 'badaada ma Fanwiil ya, siliga ma Ashiir ya. Manda dharu, maka aneene nja nyuri tiya oono a nagürüünü ka iidümmü kafünü eera,

³⁷ magu'du nagürüünü kukumu kadu ka egüisö kafünü egüisö. Ma'danaga co la ma Masala mümmü oogo ana eedi dhorro mümmü tenege mafara kono osooso nja naganuuru kungngo.

³⁸ Mö'dö ka uuru tanno miini no mafünügü Masala ko'do madageema tumma a 'bii'bala nja kadu tanno indhigî Masala a'da moolona Örsaliim mo.

Tapadaga co Nasira

³⁹ A kene ka ndafara eema nye'd'de afa ma tiya sorne ma Masala ka tiki ya, kikirî ka tafada kaco Jaliil ka anya tammo eene ka Nasira.

⁴⁰ A Yasu taginggiridene ana türü adigine a ta'dara a ta'diila ma Masala.

Yasu unngo ka la ma Masala

41 A niimö ma Yasu nja pupa tiya iini tunggeene kaco Örsaliim, ka Taanyara ma tada'da ka eriidö turi kungngo a nagürüünü.‡

42 Ka nagürüünü tanno Yasu ka ndö'dö kada'baaga kafünü eera ya, kikirí ka sirigö co Örsaliim ka taanyara afa ma tiya eene ka tüüni a nagürüünü ya kungngo.

43 Ka taanyara ka nco a kürö kikirí ka tafada, a Yasu toorogo ütú ka Örsaliim a'da taalo Yüüsif ussu nja Mariyom.

44 Eege kiki kide a'da i'i ungnö ka kadu ka teene, katagunggeene uuru in'dilí kikirí ka tawwa i'i ka kadu ka teene eege nja kadu tanno ussu i'i no.

45 Kitaalo kaduna i'i, kikirí ka tafada kaco Örsaliim tawwa i'i.

46 Katiimö fungngö iidoona kassa ka tuna i'i ka la ma Masala emmi nja katalaana ma seriye atoodo ka tumma tanno eene indini eege.

47 A kadu na toodo kini no nye'd'de kungngo tadhere ka tussu eema tanno iini nja tapadaga tumma eene.

48 Aga Mariyom nja Yüüsif ka ndasala i'i, kuu-rugu oona ku'bu a niimö tiki iini, "Bii'bala eede minna agu o'o natagüüni ana ungnö kungngo? A'a nja pupa tiya üüdú kadhügürü ungnö ma tawwa 'buugu ma o'o 'do."

49 İkirí ka tiki eene, "Kawwa aaga 'buugu ma a'a amana? Taalo aaga kussu a'da ara a'a tanna ka 'di tiya Pupa tiya eede?"

50 Eege taalo kassumunaana ka tumma tanno iini ka teemaga co eene no.

‡ 2:41 2.41 Tö'dö kürö 12.1-27

⁵¹ A Yasu tunggeene nja eene kaco Nasira taalo asilli tumma neene, a niimö tagümmü tumma na miini no ka eedi mafa kide.

⁵² A Yasu taginggiridene ka tuu'da nja ta'dara ka Masala kidha nja kadu.

3

*Talaana na Yühanna ya tatambeese ya
(Matta 3.1-12; Murkus 1.1-8; Yühanna 1.19-28)*

¹ Ka Uugaara Tibaariyos Kayisar ka ndagu'du nagürüünü kada'baaga ana awwa ka tauugaara tanno iini ya, aga uugaara Bilatus Albunti ka Yahüüdiya, a Hirüdüs taga uugaara ma Jaliil, a'da aga uugaara örre yiini Filibüs ka Itooriya nja Tarkunitis, Lisanios taga uugaara ma Abilina.

² Ka naguuru tanno Hanan nja Kiyaafa kada naguugaara ma ka'boge ma la ma Masala, ka naguuru tanno miini no ka köö'dönja tumma na Masala a Yühanna 'bii'bala ya Sakariya a'da unngo ka dhüile.

³ İkirı ka co a naanya tanno akete ka Ürdün no ümmünü kadu a'da köö'dö tambeesedene amang kene taadha ka tatoroko.

⁴ Afa ma ne'bi Asaiya ka takiri ka sorne,
“Kafara takeere ka dhüile,
Aaga indinaana fiini ka Uugaara ku'bu,
ka tadhidho.

⁵ A nagoolo tadigine nye'd'de,
a na'dikinya nja nakürünggürü tadhigiga ku'bu
a nafiini nabuko'dolengge no tadhidho
a narukuteene taki'dinja ku'bu.

6 A kadu nye'd'de tiji toolonadene na Masala.”*

7 A Yühanna tiki a kadu tanno öö'dö ka tambeese kini no, “Aaga na laala ma nöönü no, mada agalaana aaga, aaga tiisö a tagoroo'bo tanno ungunu tö'dö no?”

8 Aaga üünü eema ya a'diila ya amang kada tussu adene a'da kaadha aaga ka tatoroko, aaga tafa teema ka nanggeyi tanno ada a'da Abrahiim ya pupa tiya ada, ikiri a'a ka tiki aaga, Masala mana türü mata'bele niigisi no manangnga eege kada laala tiya Abrahiim.

9 A 'bitingngö asa kafa tananja ka 'bereere ma fa, fa ya taalo eene iye ka'diila ya ara ta tendhe apügünja ka issi.”

10 A kadu tindini i'i kiki, “Ara ungnö tönynyö 'bitingngö?”

11 İkiri Yühanna ka tapadaga tumma eene iki, “Ömö'di ya ana en'di eera ya, agona a tiya a ten'di ka titaalo kini ya, a ömö'di ya kuri ka tanna kini ya, osso kide nja ömö'di tiya 'döngngönyö ya.”

12 A kadu na ama tulu'ba no tö'dö kini ma tambeese eege kindini i'i kiki, “Ka Tatalaana, ara ungnö tönynyö 'bitingngö?”

13 İki eene, “Aaga fa tama tulu'ba ka kadu adhabbu ada yaada ka asaasa kene ya.”

14 A nasigira tindini i'i, “Ara ungnö tönynyö?”

İki eene, “Aaga fa tarumuru eema ka kadu a rüsü aaga fa tümmü kadu a korokoro. Aaga amma ka tiya a naguugaara tanno ada kamana aaga ya.”

* 3:6 3.6 Asaiya 40.3-5

15 Kadu 'do kakindhigi Almasihi kindini ajeene ma Yühanna kiki, “Almasihi yungngo?”

16 İkirı Yühanna ka tiki eene, “Ara a'a tambeese aaga a 'büidi, lakiini ömö'di inggide ara tö'dö ana türü adagii'bi a'a, taalo a'a nara tambaanya tinggili meena ma egüide tiya iini, i'i yungngo ara tambeese aaga a Koronggore tiya Insili ya nja ıssi.

17 Si'diga ma ungnö iini ka nüüsö miini kara tuunu migile ka 'deeli uurugu co 'boode ara kafü ıssi na taalo kara teyi no ka koforo.”

18 A Yühanna tageema tumma na 'diila no nja kadu ma eema dhabbu a'da kaadha ka nafıini tanno eene no.

19 A Yühanna tageema nja Hirüdüs ya uugaara ya, kudumma iini ka'duga aka ma örre tiya iini Filibüs mana eere a'da Herüdiya atagalinggo eema ya toroko ya dhabbu.

20 A Hirüdüs tagusu tatoroko ka tanno illi no niini ka tümümü Yühanna ungnö ka pabuusu.

*Tambeesedene na Yasu
(Matta 3.13–17; Murkus 1.9–11)*

21 A kadu tagambeesedene nye'd'de kungngo, a Yasu tagambeesedene tekere, a kini ka ndeema nja Masala ya, a 'dotombo'do tatanfa'da.

22 A Koronggore ya Insili ya tidhi kini ka oona kafeene nja ndalambo. A tumma tö'dö ndama 'dotombo'do kiki, “O'o na 'Bii'bala yeede ka asaasa i'i dhorro ya, ka'diila oona eede ma o'o.”

*Kadaada ma Yasu
(Matta 1.1–17)*

23 Ka nagürüünü tanno Yasu ka ndö'dö kukumu ömö'di kaco iisine ikiri ka tümmü linggo niini a kadu tiki kide a'da 'bii'bala ya Yüüsif,

'bii'bala ya Aali,

24 'bii'bala ya Matasat,

'bii'bala ya Lawi, 'bii'bala ya Maliki,

'bii'bala ya Yanna, 'bii'bala ya Yüüsif,

25 'bii'bala ya Matasiyas, 'bii'bala ya Amus,

'bii'bala ya Nahüm, 'bii'bala ya Hasili,

'bii'bala ya Najayi,

26 'bii'bala ya Mat,

'bii'bala ya Matasiyas, 'bii'bala ya Shamii,

'bii'bala ya Yüüsif, 'bii'bala ya Yahüüsa,

27 'bii'bala ya Yünan, 'bii'bala ya Riisa,

'bii'bala ya Zarbabil, 'bii'bala ya Shaltiil,

'bii'bala ya Niiri,

28 'bii'bala ya Maliki,

'bii'bala ya Adi, 'bii'bala ya Küsam,

'bii'bala ya Elmidaam, 'bii'bala ya İira,

29 'bii'bala ya Yashu, 'bii'bala ya Aliyaser,

'bii'bala ya Yüriim, 'bii'bala ya Matasat,

'bii'bala ya Lawi,

30 'bii'bala ya Shamön,

'bii'bala ya Yahüüsa, 'bii'bala ya Yüüsif,

'bii'bala ya Yünan, 'bii'bala ya Aliyakiim,

31 'bii'bala ya Maliya, 'bii'bala ya Minan,

'bii'bala ya Matasa, 'bii'bala ya Nasaan,

'bii'bala ya Dawud,

32 'bii'bala ya Yessi,

'bii'bala ya Obiid, 'bii'bala ya Büwas,

'bii'bala ya Salmöön, 'bii'bala ya Nahashön,

33 'bii'bala ya Aminadab, 'bii'bala ya Admi,
 'bii'bala ya Arni,
 'bii'bala ya Hasrüün, 'bii'bala ya Fares,
 'bii'bala ya Yahüüsa,
 34 'bii'bala ya Yaguub,
 'bii'bala ya Ishak, 'bii'bala ya Abrahüim,
 'bii'bala ya Tareh, 'bii'bala ya Nahür,
 35 'bii'bala ya Sürüüj, 'bii'bala ya Raw,
 'bii'bala ya Faliij, 'bii'bala ya Abir,
 'bii'bala ya Shaleh,
 36 'bii'bala ya Ginan,
 'bii'bala ya Arfakshaad, 'bii'bala ya Sam,
 'bii'bala ya Nööh, 'bii'bala ya Lamak,
 37 'bii'bala ya Mütüsaleh, 'bii'bala ya Akanuk,
 'bii'bala ya Yard, 'bii'bala ya Mahaliil,
 'bii'bala ya Ginan,
 38 'bii'bala ya Anush,
 'bii'bala ya Shiit, 'bii'bala ya Adam,
 'bii'bala ma Masala.

4

Ta'b'badene na Yasu *(Matta 4.1-11; Murkus 1.12-13)*

¹ A Yasu tafada ka Ri ma Ürdün a Koronggore ya Insili ya tadigi kini ka oona, a Koronggore tükü i'i ko'do aaco dhüli.

² Adaganna ka dhüli a füngngö ukumu kadu keera, Ebliisi ka ta'b'ba i'i itaalo aagu nïimö, kini ka ndatïimö füngngö ya miini ya, ikiri iire ka tïmmü i'i.

³ Ikiri Ebliisi ka tiki iini, "Üürü o'o na 'Bii'bala ma Masala ya, iki a misi tammo ma tem'bele kada miteene."

4 A Yasu tiki iini a'da, "Iki sorne a'da, 'Taalo miteene oogo ma ungnogo ömö'di keefe ka 'di iini ungnodho oogo.'*"

5 A Ebliisi tunggu i'i co anya tammo adhonggoro mo ko'd'do aala i'i ka eema ma tauugaara ma 'büdhülü nye'd'de.

6 Iki iini, "Ara a'a tanangnga eema ya o'o nye'd'de kungngo a türü miini, kudumma iini ka ananja a'a nara tanangnga ömö'di tiya eede ka asaasa i'i ya.

7 Küdü kara tüürü ku'bu namma kede ana eedi ya, ara eema ya ta tiya üüdü nye'd'de kungngo."

8 A Yasu tiki iini a'da, "Sorne iki a'da, 'Üürü ku'bu ana küüge kidha ma Masala Uugaara müüdü nalinggo ada oono ungnodho oogo.'†"

9 İkirı Ebliisi ka 'duga i'i aaco Örsaliim iini, ungu i'i co 'dasala ma la ma Masala ko'do assa ka tiki iini, "Üürü o'o na 'Bii'bala ma Masala ya, pügü eyi yüüdü caa'bu ndama kita.

10 Kudumma sorne ka tiki a'da, 'Ara Masala tiki a kadhangga ta noono köö'dö tafa küdü.

11 Kara taada o'o ana iisine tanno eene amang ka misı tafa tirini o'o ka awwa.'‡"

12 A Yasu tiki iini, "Iki sorne a'da, 'Fa ta'b'ba Masala Uugaara müüdü ka oona.'§"

13 Ka Ebliisi ka ndafara ta'b'baana niini in'dili ya ikiri ka tinyi i'i ku'bu tikinggi.

* 4:4 4.4 Serıye ya eera ya 8.3 † 4:8 4.8 Serıye ya eera ya 6.13
‡ 4:11 4.11 Tüüsü ma nakaaru 91.11-12 § 4:12 4.12 Serıye ya eera ya 6.16

*Yasu atta linggo niini ka Jaliil
(Matta 4.12-17; Murkus 1.14-15)*

¹⁴ A Yasu tafada a türü ma Koronggore aaco Jaliil a tumma niini tussu adene ka naanya ka oona nye'd'de kungngo.

¹⁵ A tagalaana kadu ka naala ma talaana tanno eene, a kadu nye'd'de takindhigi i'i ko'do.

*Kadu ma Naasira kanu ka Yasu
(Matta 13.53-58; Murkus 6.1-6)*

¹⁶ İkirı Yasu ka co Nasira kita iini ka tasere kide ya, aaco la ma talaana ka uuru ma Sa'bidi afa ma tiya iini katadaada ya kungngo, İkirı ka fiki'dö ma tıırı tumma ka sorne.

¹⁷ Kanangnga sorne ma ne'bi Asaiya iini, İkirı ka tafa'da sorne aluna 'buugu ya İki a'da,

¹⁸ “Koronggore ya Uugaara unngo eede ka oona, kudumma oono ka kürünü a'a nöödö teemaga tumma na'diila no co a kadu tanno asanggeema no.

Nuurugu kadu na ka pabuusu no kürö,
nafa'da kisinsoro ka İıye,

napa ka kadu tanno anna ka tadasaga no.

¹⁹ Nadirina tumma a kadu ma ürüünü tiya Uugaara ka ndödö toolona kadu noono.”

²⁰ İkirı ka tapudaana sorne ka oona, ümmünü ömö'di tiya afa ka la ma talaana ya, ara ka temmi, a kadu na ka la ma talaana no nye'd'de kungngo takiri İıye iini ka oona.

²¹ İkirı ka tiki eene, “Tumma naada kataföonyö 'bitingngö no, kagalinggo adene ka uuru tanno.”

²² A kadu tafünügü i'i ko'do nye'd'de kadhere ka tumma türü tanno ödö kürö ndama nıınö

tanno iini no, keema kiki a'da, “Taalo 'bii'bala ya Yüüsif ya miini sa?”

²³ İkirı Yasu ka tiki eene, “Nussu a'a a'da ara aaga teema ka tumma no kede ko'do a'da, ‘Ka Digtöörö, oolona eyi ya üüdü.’ Alinggo eema yüüdü ka tagalinggo ka Kafarnahööm ya ka anya tammo üüdü kita.”

²⁴ İkirı ka tiki eene, “Ara a'a tadirina tumma ma timin'da aaga, taalo ne'bi ara tasaasadene ka anya tammo iini.

²⁵ Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, kaganna iiya ma nagüüme ka Israyil ka ürüünü tiya ne'bi İliya kadhabbu a'da kakarumeene tombo'do kagu'du nagürüünü kiidoona a nagatereene ka iidümmü kafünü unggodho, iire tümmü anya ka oona nye'd'de kungngo.

²⁶ A Masala taalo magürünü İliya ka aka tökömö ma unggodho kungngo, illi aka ma küüme ka anya ma Sarfa ka Saiyda.

²⁷ A nakünggü'dö taganna ka Israyil kadhabbu ka ürüünü tiya ne'bi Eliasa, taalo oolonadene unggodho kungngo, illi Numan ya ma Süüriya ya.”

²⁸ A tagoroo'bo tümmü kadu no kanna ka la ma talaana no nye'd'de kungngo kene kataföönyö tumma no.

²⁹ Kikirı ka fiki'dö kuurugu i'i kürö ndama anya kaco nsorondho ma anya tammo oono ka tarü'bününja kide mo matra tagürünügü i'i caa'bu.

³⁰ Lakiini i'i aalugu kene ka söödö unggeene.

*Ömö'di ma koronggore tiya toroko ya
(Murkus 1.21-28)*

³¹ A Yasu ta'barda aaco Kafarnahööm ka Jaliil, alaana kadu ka uuru ma Sa'bidi.

³² A kadu tadhere ka talaana tanno niini kudumma iini ka teema a türü.

³³ Ömö'di inggide ka la ma talaana a koronggore ma na'bu tiya toroko ya ungngo iini ka oona aadhiya ko'd'do iki,

³⁴ “Ka Yasu ma Nasira, nasaasa o'o minna kidi ka oona? Nö'dö o'o ma taama ungngo? Nussu a'a a'da o'o na mada. O'o na ömö'di tiya Masala ya Insili ya!”

³⁵ İkirı Yasu ka kirnaana kini iki iini, “Ki'döönö! Aayu kürö ka ömö'di tiya ka oona!” İkirı na'bu ka tara'baga i'i co ka kadu ka söödö öö'dö kürö, ömö'di taalo ili oona.

³⁶ A kadu tadhere kindini ajeene kiki a'da, “Tumma öjö eege kungngo, kudumma iini ka teema nja nagoronggore tanno oroko no a türü kicci a kürö.”

³⁷ A eere ya Yasu tanyala ku'bu ka na'buugu ka oona nye'd'de kungngo.

*Yasu oolona kadu kadhabbu
(Matta 8.14-17; Murkus 1.29-34)*

³⁸ A Yasu tö'dö kürö ndama la ma talaana aaco 'di kita Samaan a'da maagu 'bürüdü 'berki miini, kikirı ka tageema nja iini a'da oolona oogo.

³⁹ İkirı ka co iti kono ka oona asanna ka 'bürüdü marooro ka'diila mafiki'dö müüni ada kuri eene.

⁴⁰ A 'buugu ka ndataamu ya, ikirı kadu köö'dö a kadu tanno amaara no kadhoonyo a Yasu, tikirı

ka tümmünü iisine kene ka oona kanggondho oolona eege.

⁴¹ A nagana'bu ticci a kürö ka kadu ka oona dhabbu kiidhe keema kiki, "O'o no 'Bii'bala ma Masala!" Agirnaana kene taalo afa kene keema, kudumma eene ka tussu a'da i'i ya Almasiihi.

Yasu alaana ka la ma talaana
(*Murkus 1.35-39*)

⁴² Ka taka ka ndaadha ikiri Yasu ka öö'dö kürö aaco 'buugu tiya kadu ka titaalo kide ya, a kadu tagawwa 'buugu miini, kikiiri kaluna i'i kümmünü i'i ku'bu ii'di tunggeene inyi eege ku'bu.

⁴³ Ikiri ka tiki eene, "A'a nasaasa teema ka tumma ma tauugaara ma Masala na 'diila no, naco ka kadu ka naanya töccö afe'de, kudumma eede nagürünüdene a'da naco teema tumma no."

⁴⁴ A Yasu tagalaana kadu ka naala ma talaana ka Yahüüdiya nye'd'de kunggo.

5

Yasu ümmünü kadalaadene na dhidha no
(*Matta 4.18-22; Murkus 1.16-20*)

¹ Uuru miini kinggide ka Yasu ka ta'dingnge ka tinggini ma to ma Genisaret, a kadu tarügü kini ka oona ma taföonyö tumma ma Masala.

² Ikiri Yasu ka tasala namürkabü keera ka tinggini ma to, a kadu na ümmü kilöögö no tö'dö ko'do ndama eene kagunu nasa'baka.

³ Ikiri Yasu ka sirö mürkabü ma Samaaḡ iki iini, "Sigi keere ka 'dukundaala ka oona." Ikiri ka temmi ka mürkabü alaana kadu.

⁴ Kini ka ndatiimö tumma niini ya, ikiri ka tiki a Samaan, “Aaga sigi co söödö aaga tara'baga nasa'baka naada co 'biidi aaga tummu kilöögö.”

⁵ İkiri Samaan ka tiki a Yasu, “Ka Tatalaana, kadhögürü ungnö ooso in'dili, ungnö taalo kaduna niimö, lakiini kudumma üüdü ka tiki ara ungnö tara'baga co.”

⁶ Kikiri ka tara'baga nasa'baka co 'biidi kümmü kilöögö kadhabbu, a nasa'baka tadigine ka kete ka töörese.

⁷ Kaalaga iisine a köje tanno ka mürkabü tökömö no a'da köö'dö takinyi eene, yungnö eene köö'dö kadigi namürka'bü ateera meene ka ndakete ka töö'di.

⁸ Ka Samaan Bütrüs ka tassa ka tumma tanno ya, ikiri ka tüürü ku'bu ka Yasu kidha ana küüge iki iini, “Tatalaana, sigi co kanna kide ka ona, a'a na ömö'di tiya atoroکو ya.”

⁹ A Samaan tadhere nja köje nye'd'de kudumma dhabbu ma kilöögö tanno eene ka tummööno no.

¹⁰ A Yaguub nja Yühanna, laala ya Za'bedi na linggo nja iini no tadhere afe'de, ikiri Yasu ka tiki a Samaan, “Fa tari'ba ndama uuru tanno ara a'a tanangnga o'o ka kinne kadu ka ööye ma kilöögö.”

¹¹ Kene ka ndafada a namürkabü kaco a tinggini ma to ya, kikiri ka arooro ka'bilnaana eema ku'bu in'dili kungnö kara ka tuurna i'i keere.

*Yasu oolona ömö'di ma kutukunya
(Matta 8.1-4; Murkus 1.40-45)*

¹² A Yasu taganna ka anya tökömö, ömö'di inggide ana kutukunya ka oona, ikiri ka tasala Yasu, üürü kini kidha adho üüdü ku'bu iki iini, "Ka Tatalaana, üürü küdü kara tasaasa ara o'o taagala maara eede ka oona."

¹³ İkiri Yasu ka kilina nüsö aa'ba i'i ka oona iki, "Namma a'a sa a'diila ma." A kutukunya taroro ka titaalo.

¹⁴ İkiri Yasu ka tiki iini, "Fa tadirina ömö'di töccö 'do, lakiini kolo naco tala oona a ta'boge naco tirri oona nüüdü afa ma tiya Müüsa ka tirina ya ma taagala oona nüüdü amang kene tussu iini."*

¹⁵ A tumma na Yasu tanyala ka na'buugu ka oona in'dili kungngo, a kadu tö'dö kini kadhabbu meene ka föönyö tumma niini koolonadene ka maara tammo eene.

¹⁶ Lakiini i'i ungeene agedhe eyi yiini ma tema nja Masala.

Yasu oolona mügüre

(Matta 9.1-8; Murkus 2.1-12)

¹⁷ Uuru öccö kinggide iini ka tagalaana kadu a'da naFariisi nja katalaana ma seriye tiya Müüsa kungngo kemmi, kö'dö ndama naanya ma Jaliil nja Yahüüdiya nja Örsaliim, a türü na Masala kungngo a Yasu miini ka toolona kadu ka maara.

¹⁸ A kadu tö'dö a mügüre ka sekede kadagawwa fiini ma tunggu i'i co 'bügööri ma tanangnga i'i ka Yasu kidha.

¹⁹ A kene ka titaalo kaduna fiini kudumma kadu ka tadhabbu ya, kikiiri ka sirö 'dasala

* 5:14 5.14 Laawi 14.1-32

kafa'da ööye kunggu i'i caa'bu a sekede tiya iini ka kadu ka söödö ka Yasu kidha.

²⁰ Ka Yasu ka tasala tamma ana eedi neene dhorro no ikiri ka tiki a mügüre, “Ka ömö'di, noolonadene o'o ka tatoroko tanno üüdü.”

²¹ Kikiri katalaana ma seriye nja naFariisi ka tindini ajeene kiki a'da, “Ömö'di öjö i'i yungngo eela Masala ungnö? Taalo ömö'di ma toolona tatoroko illi Masala ungnodho oogo!”

²² A Yasu tussu tumma neene ka nanggeedi no, iki eene, “Tumma minna eege kungngo ada ka nanggeedi?”

²³ Öjö i'i yungngo ipalapala? Tiki a'da, ‘Tatoroko nüüdü koolonadene,’ alla tiki a'da, ‘Fiki'dö nunggeene’?

²⁴ Amang kada tussu a'da türü kungngo a 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ka 'büdhülü ma tama tatoroko ka kadu ka oona.” İkiri ka tiki a mügüre, “A'a niki o'o fiki'dö na'duga sekede yüüdü naco 'di kita üüdü.”

²⁵ Arooro ka fiki'dö kene kidha a'duga sekede yiini ka tafüngngö kide ya, aco 'di kita iini afünügü Masala ko'do.

²⁶ A kadu nye'd'de tadhere kafünügü Masala ko'do, a ri'ba tümmü eege kiki, “Kadinö ungnö ka eema keefe ka uuru tanno.”

*Yasu ümmünü Lawi
(Matta 9.9–13; Murkus 2.13–17)*

²⁷ Ndama kannu a Yasu tunggeene, asala ömö'di ya ama tulu'ba ka kadu ya, ana eere a'da Lawi, emmi ka 'buugu ma tulu'ba, ikiri ka tiki iini, “Uurna a'a keere.”

28 İkirı ka arooro ka fiki'dö uurna i'i keere a'bilnaana eema yiini ku'bu nye'd'de kungngo.

29 A Lawi tagüüni ada kuri a Yasu dhabbu ka 'di kita iini a kadu ma tulu'ba nja kadu töccö kinggide nja eene kadhabbu.

30 A naFariisi nja katalaana ma serıye tanno eene teema nja kadalaadene tanno Yasu kiki, “Kagu aaga eema aaga tooye nja kadu ma tulu'ba nja kadu tanno oroko no amana?”

31 A Yasu tiki eene, “Taalo kadu na 'diila no kasaasa digtöörö illi kadu no amaara no.

32 Taalo a'a nö'dö tümmünü kadu na 'diila no nö'dö a'a tümmünü kadu na oroko no a'da kaadha ka tatoroko.”

Tindineene ma tümmü tenege

(Matta 9.14–17; Murkus 2.18–22)

33 A kadu öccö tiki a Yasu, “Kadalaadene na Yühanna nja tanno naFariisi kümmü tenege kafara ka Masala turi, lakiini kadalaadene nüüdü kagu eema kooye.”

34 A Yasu tiki eene, “Ara aaga tanangnga kadu na tatarna ka tümmü tenege ka uuru tanno miini no a'da tatarna inggide nja eene?”

35 Lakiini uuru kinggide a tatarna kara ta'dugadene kene ka söödö kara saga tümmü tenege ka uuru tanno miini no.”

36 A Yasu tadirina tumma eene, “Taalo ömö'di ara töörese ten'di ma issi mo ar'da ka tammo illi mo kudumma a ten'di tammo issi mo mara tiriseene, a ten'di ma illi mo taalo mara co koonaa nja tammo issi mo.

37 A ömö'di taalo ara tuuru ngeeli na aleefe tedhe no ka 'belde tammo illi mo kudumma

ngeeli tanno aleefe tedhe no, kara töörese 'belde, a ngeeli tuurunja co, a 'belde taga'dadene.

³⁸ Lakiini ara ngeeli na aleefe tedhe no tuurunja ka 'belde tammo issi mo.

³⁹ Taalo ömö'di asaasa tooye ngeeli na aleefe tedhe no a'da andakooye ngeeli na illi no assa ka tiki, 'Ngeeli na illi no ka'diila.' "

6

Tindineene ma uuru ma Sa'bidi (Matta 12.1–8; Murkus 2.23–28)

¹ A Yasu tagunggeene ka nasigeene nja kadalaadene tanno iini ka uuru ma Sa'bidi, a kadalaadene niini tikiri ka tuu'bu migile kuuyu kaguri.

² İkiri naFariisi öccö ka tindini eege iki eene, "Minna agu aaga, aaga tüüni eema ya taalo ya üünidene ka uuru ma Sa'bidi ya?"

³ Yungngo a Yasu ka tiki eene, "Taalo aaga ka kiiiri tumma ka sorne ma Dawud ka tagüüni ka iire ka tümme i'i nja kadu tanno iini?"

⁴ A'da inynyo la ma Masala a'duga Miteene ma Masala, adaguri inya a kadu tanno iini, a'da taalo kadu nye'd'de kaguri illi ka'boge unggodho eege."

⁵ A Yasu tiki eene, "Bii'bala ma Tadü'd'dü i'i ya uugaara ma Sa'bidi."

Ömö'di ya eyi ka nüsö ya (Matta 12.9–14; Murkus 3.1–6)

⁶ Ka uuru ma Sa'bidi tökönö a Yasu kico la ma talaana alaana kadu a'da ömö'di inggide eyi ka nüsö ma kuri.

⁷ A katalaana ma seriye ma Masala nja na-Fariisi tadinaana i'i ko'do ma tassa kini ara toolona kadu ka uuru ma Sa'bidi amang kene taluna niimö ya toroko kini ma tümmünü i'i a naguugaara.

⁸ Lakiini Yasu ussu tumma neene ka nanggeedi no, ikiri ka tiki a ömö'di tiya eyi ka niisö ya, "Fiki'dö na'dingnge ka kadu kidha." İkiri ömö'di ka fiki'dö a'dingnge kene ka söödö.

⁹ İkiri Yasu ka tiki eene, "Ara a'a tindini aaga, ata'diila kaja kara tüünı eema ya a'diila ya ka uuru ma Sa'bidi alla linggo ma eema tiya toroko ya? Toolona ömö'di eefe ka 'di alla taama i'i?"

¹⁰ İkiri Yasu ka 'dünügü iye eene ko'do assa ka tiki a ömö'di tiya eyi ka niisö ya, "Kilina niisö nüüdü." İkiri ka kilina niisö niini karooro ka'diila.

¹¹ A naFariisi tadiginigo a tagoroo'bo kindini ajeene ma niimö tiya eene kara talinggo ana Yasu ya.

Yasu esse kadafüni na ada'baaga kafünü eera no

(Matta 10.1-4; Murkus 3.13-19)

¹² Ka naguuru tanno miini no, asirigö Yasu co anya ko'do ma co tafara ka Masala, üpü ooso co in'dili miini kafara ka Masala.

¹³ Ka taka ka ndaadha ya, ikiri ka tagümmünü kadalaadene niini, agese kene kada'baaga kafünü eera, anangnga eere eene a'da kadafüni,

¹⁴ Samaan yiini ka anangnga eere iini afe'de a'da Bütrüs ya nja Andraws örre yiini, nja Yaguub nja Yühanna nja Filibüs nja Bartülmaws,

¹⁵ nja Matta nja Tööma nja Yaguub 'bii'bala ya Halfa nja Samaan tiya eene katümmünü i'i a'da tatagu'daana ka eedi ya,

¹⁶ nja Yahüüsa 'bii'bala ya Yaguub nja Yahüüsa Askaryüüti ya kümünü Yasu a nadiidi miini.

Yasu alaana afada oloona

(Matta 4.23–25)

¹⁷ İkirı Yasu ka ta'bardaga caa'bu ndama 'dikinya nja kadafıını tanno iini aco 'dolodho, a kadalaadene niini nja kadu kadhabbu tarügü kini ka oona, kö'dö ndama naanya ma Yahüüdiya nja Örsaliim nja naanya ma Suur nja Saiyda ka tinggini ma to.

¹⁸ Kö'dö taföönyö tumma kini nja iini ka toolona eege ka maara, a kadu na ana nagana'bu ka oona no toolonadene.

¹⁹ A kadu nye'd'de tasaasa tümmü i'i ka oona ana iisine kudumma a türü ka takicci a kürö ndama iini ka oona koolona kadu nye'd'de kungngo.

Dhodhdho nja müürü

(Matta 5.1–12)

²⁰ Assa ka kadalaadene tanno iini ko'do iki, "A'diila oona kada aaga na eema ka titaalo ada no,

kudumma ada kaluna tauugaara ma Masala.

²¹ A'diila nja aaga aaga no iire kagu aaga 'bitingngö no,

kudumma ada kara saga tüüsü.

A'diila nja aaga aaga na afara 'bitingngö no,

kudumma ada kara saga takijeene.

²² A'diila nja aaga a kadu kara takirimı aaga,

kasoro aaga keela aaga,
kanu ka eere tiya eede afa niimö ya toroko
ya kudumma 'Bii'bala ma Tadü'd'dü.

²³ “Aaga adhodho aaga tasiili ka uuru tanno
miini no, kudumma eema ungngo ada ka
'dotombo'do adhabbu kudumma kafaafa meene
ka kalinggo ana nagane'bi nggeege.

²⁴ Lakiini am'ba kada aaga na ma eema dhabbu
no
asa aaga taga'duga talingnge naada.

²⁵ Am'ba kada aaga na üüsü 'bitingngö no,
ara iire sa kagu aaga.

Am'ba kada aaga na kijeene 'bitingngö no,
ara aaga sa katamüürü, aaga tafara.

²⁶ Am'ba kada aaga na kadu ka tindhigi aaga
ko'do nye'd'de no,
kagüüni kafaafa ma aaga a nagane'bi tanna
korokoro no nggeege.

Tasaasa nadiidi
(Matta 5.38–48; 7.12)

²⁷ “Lakiini ara a'a tadirina tumma aaga, aaga
na toodo ka tumma tanno, aaga asaasa nadiidi
naada, aaga ta'diila nja kadu tanno akirimi aaga
no.

²⁸ Aaga amana baraka a kadu tanno linggo
aaga no, aaga afara ka Masala ma kadu tanno
akirimi aaga no.

²⁹ Ka ömö'di kabbü o'o ka tanggarama ya,
nafele no iini. Üürü ömö'di a'duga ten'di müüdü
ma 'doogo mo nafa ta'dükü ten'di müüdü ma
teene mo.

³⁰ A ömö'di kara tasaasa niimö küdü nanangnga iini, a ömö'di kara ta'duga niimö küdü ya fa ta'duga kini afe'de.

³¹ Eema yaada ka asaasa kadu kadüüni ana aaga ya, agüüni ana eege nggeege.

³² “Kada kara tasaasa kadu na asaasa aaga no 'dee, ta'diila naada eege küye? Kadu na oroko no ka asaasa kadu na asaasa eege no afe'de.

³³ A kada kara talinggo ta'diila nja tanno alinggo ta'diila nja aaga no, ara aaga tö'dö keere aminna? Munda kadu na oroko no küüni nggeege.

³⁴ A kada kara tamana eema a kadu a kömüsü a'da kassa ka tapadaga aaga 'dee, ara aaga tümme minna kide? Munda kadu na oroko no kamana eema a kadu a kömüsü, amang kene tapadaga eene.

³⁵ Lakiini aaga asaasa kadu na diidi aaga no, aaga ta'diila nja eene, aaga amana eema eene aaga tafa tam'birina kene. Nggeege ya, ara aaga taluna talingnge naada na dhabbu no, amang kada ta laala tiya Masala ma ko'do mo, kudumma oono mamana eema a kadu tanno taalo kamana ta'diila oono no nja tanno oroko no.

³⁶ Aaga ana 'bangnga ma kadu, afa ma Pupa tiya ada ya ka 'dotombo'do ya kaana 'bangnga kungngo.

*Fa ta'bunu tumma ka kadu könö ka oona
(Matta 7.1-5)*

³⁷ “Aaga fa ta'bunu tumma ka kadu könö ka oona, amang ka Masala tafa ta'bunu kada ka oona, aaga fa tümme kadu amang ka Masala tafa

tümmü aaga tekere, aaga eefi ada kadu amang ka Masala ta eefi kada.

³⁸ Aaga amana eema a kadu amang ka Masala tamana aaga, almiti madigine ko'd'do mo, ara aaga ta'duga ana iisine, almiti maada ka talaala eema a kadu kide mo, oogo mungngo a Masala kara talaala eema ada kide.”

³⁹ A Yasu tadirina tumma eene iki, “Ara soro tümmünü soro ka tino? Taalo kara ta'dinggö co ööye ateera meene?

⁴⁰ Taalo tatalaadene agii'bi tatalaana yiini, kini ka ndussu eema 'do ya assa ka taköje nja iini.

⁴¹ “Minna agu o'o nadinö nde'de no ka örre tiya üüdü ka ööye no, ara o'o ka titaalo nadinö ndagee'di nüüdü ka ööye no amana?

⁴² Ara o'o tiki a örre yüüdü a'da, aayu na'duga 'bandiisi üdü ka ööye nya, ara o'o kafa ka 'bandiisi üdü ka ööye taalo nindineene. Ka 'baga, ungu ndagee'di kürö üdü ka ööye tik-inggi, amang küdü tiji 'buugu ta'diila nassa ka tunggu 'bandiisi kürö ndama örre tiya üüdü ka ööye.

Fa nja iyye miini

(Matta 7.16–20; 12.33–35)

⁴³ “Kudumma fa tiya a'diila ya taalo ateene iyye na oroko no, fa ya toroko ya taalo ateene iyye na a'diila no.

⁴⁴ Kussu kadu fa ana iyye miini, taalo kadu karumu indiiye ka fa ma kira, kitaalo karumu ki'bim'bi ka ndhaaru.

⁴⁵ Ömö'di ya a'diila ya amanaga eema ya a'diila ya kürö ndama eedi tiya iini ya a'diila ya, a ömö'di ya toroko ya, eema ya toroko ticci a kürö

ndama eedi tiya iini ya toroko ya, niimö ya ka eedi ya i'i yungngo onngo'do ka tema iini."

Katarü'böönö keera
(Matta 7.24–27)

⁴⁶ "Kümmünü aaga a'a a'da, 'Uugaara, Uugaara,' amana aaga sa kitaalo kalinggo a tumma tanno eede?

⁴⁷ Ömö'di ya ara tö'dö kede aföönyö tumma neede alinggo iini ya, ara a'a tiki aaga a'da afeene nja mada?

⁴⁸ Afeene nja ömö'di tiya arü'bü 'di a'dükü'dü atagii'dö atageese kadese ka 'dokon'da assa ka tarü'bünü kide, ka faaya köö'dö akilaana ka 'di, taalo akara tagi'di i'i ka oona, kudumma iini ka tarü'bünja ka 'dokon'da.

⁴⁹ Lakiini ömö'di ya föönyö tumma neede assa ka titaalo alinggo iini ya, afeene nja ömö'di tiya arü'bü 'di ka 'büdhülü ün'dügüngngö a'da taalo ageese kadese. İkirı faaya köö'dö agürü 'di arooro ka 'dinggö areere türrüdü miini ka toroko 'do."

7

Yasu oolona tasaga ya uugaara ma nasigira ma Rööma
(Matta 8.5–13)

¹ Ka Yasu ka ndatiimö tumma niini nye'd'de a kadu taföönyö ya, İkirı ka tunggeene aco Kafarnahööm.

² A ömö'di ya alinggo ada uugaara ma nasigira tanno ukumu kadu ka iidümmü no, amaara akete ka teyi, uugaara ma nasigira tasaasa i'i dhorro.

³ İkirı ka föönyö tumma na Yasu, yungngo iini ka kürünü kadııfi ma Yahüüdü ka Yasu, a'da öö'dö toolona ömö'di yiini ka maara.

⁴ Kikirı ka co ka Yasu katagoolomo i'i 'do kiki iini, "Ömö'di ya ama üüdü ka tamünügü i'i ko'do,

⁵ kudumma iini asaasa kadu naaja, i'i yungngo arü'bünü la ma talaana unngo."

⁶ İkirı Yasu ka tunggeene nja eene, kini ka ndakete ka 'di ya, ikirı uugaara ma nasigira ka kürünü kateefe miini a'da kiki iini, "Ka Talaana, a'da afa ta'digi'di oona üüdü, taalo a'a na'diila müüdü kara co a 'bügöörı tiya eede.

⁷ A'a ka eyi tiya eede taalo na'diila meede kara ta'dingnge küdü kidha, lakiini tiri tumma a ömö'di yeede toolonadene.

⁸ A'a ka eyi tiya eede, uugaara unngo eede tekere na a'a tauugaara ma nasigira tökönö, niki a tiya, 'Unggeene,' unggeene, niki a tiya, 'Aayu,' öö'dö. Niki ömö'di tiya alinggo ada a'a ya, 'Alinggo nıimö ya kungngo,' alinggo."

⁹ A Yasu tadhere kini ka taföönyö tumma no afele, assa ka kadu tanno unggeene nja iini no ko'do iki eene, "Ara a'a tiki aaga nüfürü a'a taduna ömö'di ka tümümü tumma ma Masala ka İsrayil afa ömö'di ya."

¹⁰ A kadafiini tikiri ka tafada kaco 'di kaduna ömö'di ya maara ya ka'diila.

Yasu anangnga 'bi'bala ma aka ma küüme keefe ka 'di

¹¹ A taka ka ndaadha ikirı ka tunggeene aco anya tammo ana eere a'da Nayiin mo, a

kadalaadene niini tunggeene nja iini a kadu töccö kungngo eene kadhabbu.

¹² Kene ka ndala inye ma anya, kikirī ka toreene nja kadu ka tunggeene ana ömö'di ka tenggere ka teyi, ömö'di ya eyi ya unggodho ka niimö, a'da oogo ma aka ma küüme, a kadu ma anya tammo iini mo kunggeene nja oono kadhabbu.

¹³ Ka Uugaara ka tasala oogo a muuyu moonu tagu i'i, iki oono, "Fa tafara."

¹⁴ Öö'dö kete aa'ba tenggere a niisö a kadu na ümmöönö no töödhi, ikirī Yasu ka tiki iini, "Bii'bala, a'a niki o'o nafiki'dö."

¹⁵ İkirī ka fiki'dö emmi ana tumba, yungngo a Yasu ka anangnga i'i a niimö tammo iini.

¹⁶ A ri'ba tūmmü kadu in'dili kungngo kamana ta'diila a Masala kiki a'da, "Ne'bi ya idhindhi ya adele oona kaja ka söödö. A Masala tö'dö a toolona a kadu tanno oono."

¹⁷ A tumba ma Yasu tanyala ka Yahüüdiya nye'd'de nja naanya tanno akete koona no.

Yasu nja Yühanna ya tatambeese

(Matta 11.2–19)

¹⁸ A kadalaadene na Yühanna tagadünügü eema ya co iini nye'd'de.

¹⁹ İkirī ka tagümmünü könö keera kagürünü eege ka Uugaara a'da kaco tindini i'i, "O'o nungngo nara tö'dö alla unggodho tindhigi ömö'di öccö afe'de?"

²⁰ Ka kadu tanno eera no ka ndö'dö kiki a Yasu, "Yühanna ya Tatambeese ya, agürünü unggodho a'da unggodho tö'dö tindini o'o, o'o nungngo nara tö'dö alla unggodho tindhigi ömö'di öccö?"

21 Ka uuru tanno miini no akoolona Yasu kadu kadhabbu ka namaara, adagasoro nagoronggore na oroko no ka kadu ka oona, afa'da kisinsoro ka iyye.

22 İkirı ka tapadaga tumma a kadalaadene tanno Yühanna iki eene, “Aaga fada aaga co tadiriniga eema a Yühanna ma eema tiya ada ka tadinö kide ya aaga taföönyö ya, kisinsoro kafa'da iyye, a namüğüre tunggeene, a kadu ma kutukunya tinsili ka oona, a nakinggiri taföönyö eema, a kadu na aaya no tajeene, a kadu na eema ka titaalo kene no taföönyö tumma ma İnjılı.

23 A'diila nja ömö'di tiya taalo anu ka tamma tanno eede no.”

24 A kadu na Yühanna ka kürünü eege keera no tunggeene, ikiri Yasu ka tadünügü tumma ma Yühanna a kadu iki eene, “Kada kaco lodho 'dee kadinö aaga ka minna? 'Bandam'bala a tanya ka'digi'di i'i ka oona?

25 Alla kinynyo aaga a kürö aaga taasala minna? Ömö'di ümmü en'di ya ku'daana ya ka oona? Lakiini kadu na ümmü en'di ya agu'daana ya nja kadu tanno eema kada dhabbu kene no, eege kungngo kannu ka nöö'di ma naguugaara.

26 Kinynyo aaga akürö aaga tadinö minna? Ne'bi? Ara tiki aaga a'da ii, lakiini agii'bi ne'bi.

27 Tumma na miini no eege kungngo a sorne ma Masala ka tiki,

‘Ara a'a tagürünü tafiini yeede küdü kidha,
öö'dö tindinaana fiini üdü kidha.’*

28 Ara a'a tiki aaga, Yühanna idhindhi adagii'bi laala ya iiya kadegeene ya 'do, lakiini ömö'di

* 7:27 7.27 Malaki 3.1

ya idhilli ka tauugaara ma Masala ya idhindhī adagii'bi i'i."

²⁹ A kadu nye'd'de taföönyö tumma no nja kadu ma tulu'ba kamma ka tumma ma Masala kudumma Yühanna ka tambeese eege.

³⁰ Illi naFariisi nja katalaana ma seriye ma Masala kakaanu ka tumma tanno Masala kataanu ka Yühanna ka tambeese eege.

³¹ A Yasu tiki, "Ara a'a tiki a'da kafeene sere ma 'bitingngö nja mada? Kafeene nja minna?"

³² Kafeene nja laala tiya anna ka 'dadillö, kiidhe ka köje,

'Kabünü ungnö kaaru aaga,

aaga tanu ka siili,

ungnö tagüüwe tüüsü ma fara aaga,

aaga taalo kafara.'

³³ Ö'dö Yühanna ya Tatambeese ya taalo agu miteene, taalo ooye ngeeli, aaga tiki a'da, 'Ti indima.'

³⁴ A 'Bii'bala ma Tadü'd'dü tö'dö agu eema ooye ngeeli, aaga tiki a'da, 'Ömö'di ya aguri, ake ka ngeeli a teefe ma kadu ma tulu'ba nja kadu tanno oroko no.'

³⁵ Ata'dara ma Masala kussu adene ka kadu nye'd'de kungnö tanno amma ka tumma tanno a Masala no."

Yasu oolona ka aka tammo toroko mo

³⁶ A taga Fariisi könö tagümmünü Yasu a'da aco 'di kita iini ma tagu eema, ikiri ka co 'di emmi ma tagu eema.†

† **7:36 7.36** Taffigi ma kadu kata emiimi ka nagööyö kanangnga oona ku'bu kassa agu eema.

³⁷ Maganna aka ka anya tammo iini mo ma toroko mikiri ka tussu a'da Yasu inni kita taga Fariisi agu eema ya, mikiri ka öö'dö a sügü'de ma kondho.

³⁸ Maco ma'dingnge ka Yasu keere mafara, a 'biidi ma iye yoono tasuuru ada kini ka uune muppu ana awu ma üüdü tiya oono, mu'b'bi i'i ka uune, ma'bunaana a kondho.

³⁹ Ka taga Fariisi tiya agümmünü i'i ya ka tasala eema ya kadalिंगgo adene ya, ikiri ka teema kini ka eedi iki, "Ömö'di ya kata kane'bi ya, ara tagussu aka mo mümmü i'i ka oona mo oogo ma toroko."

⁴⁰ İkiri Yasu ka tiki, "Samaan, ara a'a tadirina tumma o'o."

İkiri Samaan ka tiki iini, "Tatalaana, tirina a'a."

⁴¹ İkiri Yasu ka tiki, "Ömö'di inggide asaasa kömüsü ka kadu ka oona keera, anangnga a tiya homsumiya jine, anangnga a tiya hamsiin jine.

⁴² A nümö titaalo kene ma tanangnga iini ka kömüsü, ikiri kafa kene kide nye'd'de kungngo." İkiri ka tiki a Samaan, "Ömö'di öjö ana kene tanno eera no, ara tasaasa i'i dhindho?"

⁴³ A Samaan tapadaga tumma iini iki, "Niki a'a kide a'da ömö'di ya ma kömüsü dhabbu ya, i'i yungngo agasaasa i'i dhindho."

İkiri Yasu ka tiki iini, "Nadiri o'o tumma dhorro."

⁴⁴ İkiri Yasu ka tafele assa ka aka ko'do iki a Samaan, "Niji o'o aka mo? Nö'dö a'a ka 'bügöori tiya üüdü taalo o'o ninyi 'biidi a'a a'da nagala

uune iini, lakiini oogo magala a'a ka uune a 'biidi ma iye muppugu ana awu ma üüdü tiya oono.

⁴⁵ Taalo o'o nöjülü a'a dhorro, lakiini oogo marooro ka tu'b'bi a'a ka uune.

⁴⁶ Na o'o taalo nakara ta'bunaana a'a ka üüdü ana uu'ba lakiini oogo ma'bunaana a'a ka uune a kondho.

⁴⁷ Nikiri a'a ka tiki o'o, atatoroko tanno oono na dhabbu no moolona Masala kono, kudumma oono ka asaasa ana eedi dhorro, ömö'di ya Masala ka toolona kini idhilli ya i'i itaalo asaasa Masala ana eedi dhorro."

⁴⁸ İkiri Yasu ka tiki oono, "Katanggala tatoroko nüüdü."

⁴⁹ A kadu na agu eema no tindini ajeene kiki, "I'i ya mada ma tama tatoroko ka kadu ka oona?"

⁵⁰ İkiri Yasu ka tiki aka, "Tamma ka Masala nüüdü ka oolona o'o, ungeene a ta'diila."

8

Tumma ma tadinügi

(Matta 13.1-9; Murkus 4.1-9)

¹ A Yasu tagunggeene ka naanya nja kadafiini tanno iini na ada'baaga kafünü eera no, adünnü tumma ma tauugaara na Masala,

² nja iiya tökönö na ungeene nja iini no niini ka toolona eege ka nagoronggore tanno oroko no nja maara tökömö, Mariyom meene katümmünü oogo a'da Almajdaliya mo, ma Yasu ka tagasoro nagana'bu ka iidümmü kafünü eera kono ka oona,

³ nja Hanna, aka ma Küsi ya afa ka eema tiya Hirüdüs ya, nja Sawsana nja tökönö kadhabbu, kamanaga eema ma eyi tiya eene a Yasu no.

⁴ A kadu tütü ka tawaana oona ka Yasu ka oona köö'dö ndama naanya kadhabbu ikiri ka tirina tafeene ma tumma eene,

⁵ “Afiki'dö taleele ma tara co tadiniiigi, kini ka ndadiniiigi ya, ikiri migile kömö ka tasuli ka fiini, a kadu tisiraana kide ana uune uyi teeraga.

⁶ Ammo tasuli ka 'dokon'da mafü'döönö mafada maaya kudumma oono taalo maduna tö'döögö.

⁷ A migile kömö tasuli ka immi ka teene mafü'döönö masere nja immi, immi tamiri'di oogo.

⁸ A migile kömö tasuli ka 'büdhülü tiya a'diila ya mafü'döönö, mana iyye dhabbu kukumu kadu ka iidümmü (100).”

Ka Yasu ka ndatüümö tumma ya ikiri ka tiki eene, “Ömö'di ya ana iisine ma taföönyö ya fa kini aföönyö.”

Teema tafeene ma tumma

(Matta 13.10-17; Murkus 4.10-12)

⁹ A kadalaadene na Yasu tikiri katindini i'i kiki iini, “Kiki tumma no nya?”

¹⁰ A Yasu tiki eene, “Masala manangnga tussu eema na küdhü no ma tauugaara ma Masala tanno aaga, lakiini kadu könö nadünügü a'a eene a tafeene ma tumma,

'Kassa ka tasala taalo kara tijöögö,

Kassa föönyö taalo kara tussu.’*”

* **8:10 8.10** Asaiya 6.9

*Yasu adünügü tumma ma tadinügi co a kadu
(Matta 13.18–23; Murkus 4.13–20)*

¹¹ A Yasu tiki eene, “Tumma no kiki kungngo, migile tumma na Masala eege kamiini.

¹² “Migile ma asuli ka fiini mo, mafeene nja kadu tanno aföonyö tumma na Masala a Ebliisi tö'dö a'duga kene ka nanggeedi, amang kene tafa tamma kide koolonadene.

¹³ A migile ma asuli ka 'dokon'da mo, kadu na föonyö tumma na Masala kadhodho areere assa ka titaalo kene, kamma ka Masala amussu kungngo. Ka 'buugu ka tatoroko ya kaadha kide.

¹⁴ A migile ma asuli ka immi ka teene mo, mafeene nja kadu tanno aföonyö tumma na Masala lakiini tadinigöögö nja tasaasa ma eema dhabbu, ikiri ka anangnga eege ka mir'didene kitaalo kö'dö keere ana iye.

¹⁵ Ammo a'dinggö ka 'büdhlü tiya a'diila ya, mafeene nja kadu tanno aföonyö tumma na Masala kafa kide ana eedi dhorro kana iye a tidhi oona ku'bu.

*Lamba mungngo ka koyo
(Murkus 4.21–25)*

¹⁶ “Taalo ömö'di ara tata issi ka lamba assa ka taküdhü dho kide nja ini ka tunggu co tenggere ka tüm'bü, lakiini ara ta'dala ko'do amang kono töyeene a kadu na tö'dö ka 'bügööri no tiji 'buugu.

¹⁷ Niimö ya aküdhü ya ara tatele oona, a niimö ya kume ya ara tussu adene.

¹⁸ Aaga adinö ko'do, kaföonyö aaga tumma ma Masala nya? Ömö'di ya ana niimö ya ara tagonanja ini adhabbu, a ömö'di ya niimö ka

titaalo kini ya a'dugadene kini salla assa ka tiki a'da ungngo iini idhilli.”

*Nüümö ma Yasu nja nagöre tanno iini
(Matta 12.46-50; Murkus 3.31-35)*

¹⁹ A nüümö ma Yasu nja nagöre tö'dö tassa kini kitaalo kaduna fiini ma co kini ka 'bügööri kudumma kadu katiti ajeene.

²⁰ İkirı kadu könö ka tiki iini, “Nüümö müüdü nja nagöre tanno üüdü kungngo kürö ka'dingnge ana ko'do ka asaasa tassa küdü.”

²¹ İkirı ka tiki eene, “Nüümö meede nja nagöre tanno eede eege kungngo kaföönyö tumma na Masala ka linggo iini.”

*Yasu arıgı tanya
(Matta 8.23-27; Murkus 4.35-41)*

²² Uuru öccö ka inggide ka Yasu ka taka ka mürkabü nja kadalaadene tanno iini, iki eene, “Kada kata'daga co a tinggini ma to ndama 'dakeyi tinni.” Kikirı ka tunggunu co.

²³ A kene ka ndiisö ya, ikirı Yasu ka tııyü arigide, ikirı tanya ka 'düsöönö dhindho a 'biüdi tadigi ka mürkabü moonno kara töö'di atoroko nja eene.

²⁴ Kikirı kadalaadene kaco ka Yasu ka ici i'i ka füngngö kiki iini, “Ka Tatalaana, ka tatalaana! Ara angnga takaaya!”

İkirı Yasu ka fiki'dö agirnaana ka tanya, a tanya töödhi a 'buugu tamusuli ku'bu amudhudhuli.

²⁵ Yungngo a Yasu ka tiki eene, “Tamma ka Masala naada kıııye?”

Kadhere a ri'ba tümmü eege kindini ajeene kiki, “Ömö'di öjö i'i yungngo adha sii? A tanya nja 'bii'di taföönyö tumma niini.”

*Yasu oolona ömö'di ma nagana'bu
(Matta 8.28–34; Murkus 5.1–20)*

²⁶ Kagüisö a mürkabü köö'dö ka anya ma Jarasiin mungngo ka nda'da ma to ndama tafaga co Jaliil.

²⁷ Ka Yasu ka nda ta'daga co 'dukundaala ndama mürkabü ya, oreene nja ömö'di ma anya tammo iini mo indima, taalo en'di iini ka oona ma 'billi i'i taalo anna ka 'di illi anna ka naala ma oofö.

²⁸ Kini ka ndasala Yasu ya, ikiri ka tadhiya üürü kini kidha ana küüge a'dili ko'd'do iki, “Yasu 'Bii'bala ma Masala tammo ko'do mo nasaasa o'o minna eede ka oona, nasaasa o'o nafa tapusu a'a.”

²⁹ Atiraana nggeege kudumma Yasu ka tiki a koronggore tiya atoroko ya a'da öö'dö kürö iini ka oona, kudumma iini ka'dingigi kini ka oona turi, a kadu tafa kini kimi'di i'i ana jansiiri nja ködhöle armuna, a koronggore ya toroko ya tasanaga i'i co lodho.

³⁰ A Yasu tindini i'i iki iini, “O'o na mada?”

Yungngo iini ka tiki a Yasu, “A'a nana eere a'da, 'Nasigira,' ” kudumma nagana'bu kuu-runco kini ka oona kadhabbu.

³¹ Kikiri ka tiki a Yasu a'da afa tuurugu eege co ööye tiya adhonggoro ya.

³² A nagüdürü kungngo kaguri ka nsorondho ma anya kadhabbu, a nagana'bu tikiri ka tiki a

Yasu a'da, uurugu eege ka nagüdüürü tanno miini no ka oona. Yungngo a Yasu katamma kene kide.

³³ A nagana'bu tafiri akürö ka ömö'di ka oona kafiri ka nagüdüürü ka oona, a nagüdüürü tarünö ndama nsorondho kafiri co 'biidi ka'duuru 'biidi.

³⁴ Yungngo a katasaana katassa ka tumma tanno agüüni adene a nagüdüürü no, kikiiri ka rünö kaco nöö'di nja nasigeene, kanyala tumma ku'bu 'do.

³⁵ A kadu tö'dö ma tassa ka eema tiya iini ka tagüüni ana ömö'di tiya akindima ya, kaduna ömö'di ya miini ya ka temmi ka Yasu ka uune ana en'di ka oona ka'diila, a ri'ba tümmü eege.

³⁶ A kadu na adinö ka Yasu ka toolona ka ömö'di tiya akindima ya tagadünügü co a kadu töccö.

³⁷ İkiiri kadu ma anya ma Jarasiin ka tiki a Yasu a'da ungeene ka anya tammo eene kudumma a ri'ba ka tümmü eege ka eema tiya Yasu ka tagalinggo ya. İkiiri ka taka ka mürkabü afada.

³⁸ Ömö'di ya Yasu ka tagasoro nagana'bu kini ka oona ya tiki a'da i'i asaasa taneene nja iini, lakiini Yasu ka tuuru i'i ka tino iki iini,

³⁹ “Aafada naco 'di kita üüdü naco nadirina eema ya Masala ka tagalinggo ana o'o ya co eene.” İkiiri ka tunggeene atagadünügü eema ya Yasu ka tagüüni ana i'i ya ka anya ka oona nye'd'de kungngo.

*'Badaada ma Yayros nja aka tammo aa'ba
Yasu ka ten'di mo
(Matta 9.18–26; Murkus 5.21–43)*

⁴⁰ Ka Yasu ka ndafada, a kadu tada'da i'i kadhabbu kudumma eene katindhigi i'i eege in'dili kungngo.

⁴¹ A ömö'di inggide ana eere a'da Yayiros uugaara ma la ma talaana, ö'dö ka Yasu üürü kini kidha ana küüge olomo i'i a'da aco 'di nja iini,

⁴² kudumma 'badaada ma ungnö iini ma ungnodho a nagürüünü noono kö'dö kada'baaga kafünü eera, a maara tümümü oogo makete ka teyi.

A kini ka ndunggeene ma taco, a kadu türrüğü kini ka oona kitaana i'i ka oona.

⁴³ Aka minggide eriido ka tiisö kono mandagu'du nagürüünü kada'baaga kafünü eera madaga'da eema yoono ku'bu a nadigtöörö, mitaalo moonadene.

⁴⁴ Mikiri ka öö'dö ndama iini keere mümmü tinggini ma ten'di tammo iini, eriido tarooro ka arumeene kono.

⁴⁵ A Yasu tindineene iki a'da, "Mada i'i yungngo aa'ba a'a ka oona ungnö?"

A kadu ta'düsünügi ikiri Bütrüs ka tiki a Yasu, "Ka Tataana, kitaana kadu o'o ka oona kadhabbu, na o'o saga tiki a'da mada i'i yungngo aa'ba a'a ka oona?"

⁴⁶ A Yasu tiki, "Ömö'di inggide aa'ba a'a ka oona, nussu a'a kudumma a türü kö'dö kürö kede ka oona."

⁴⁷ Aka miini mo tussu a'da taalo tumma noono kaküdhüdene ya, a ri'ba tümümü oogo mö'dö müürü kini kidha ana küüge ka kadu kidha madirina niimö ya anangnga oogo ka taa'ba i'i ka oona marooro ka toolonadene ka eriido.

48 İkirı Yasu ka tiki oono, “Badaada eede, tamma ka Masala nüüdü ka oolona o'o, ungeene a ta'diila ma Masala.”

49 Ka Yasu kaleefe ateema ya, a'da öö'dö ömö'di ndama 'di kita Yayiros ya uugaara ma la ma talaana ya iki iini, “Ma eyi 'badaada müüdü fa ta'diği'di tatalaana ka oona.”

50 İkirı Yasu ka föönyö iki a Yayiros, “Fa tari'ba, amma ka tamma tanno eede ana eedi mara tefe ka 'di.”

51 Kene ka ndala 'di ya, İkirı Yasu ka faga kadu keere kaco 'bügöörı, illi Bütrüs nja Yühanna nja Yaguub nja pupa tiya 'badaada nja nıimö.

52 A kadu tafara 'badaada, İkirı Yasu ka tiki eene a'da, “Aaga fa tafara taalo meyi, oogo marigide.”

53 A kadu takiji Yasu, kudumma eene ka tussu a'da meyi 'badaada.

54 Yungngo a Yasu ka ta'diniga oogo ko'do a nıisö iki oono, “Badaada, fiki'dö.”

55 A koronggore tapadaga kono ka oona marooro ka fiki'dö, a Yasu tikiri ka tiki eene a'da kanangnga eema oono ma kuri.

56 A pupa yoono nja nıimö tadhene, İkirı Yasu ka tiki eene a'da kafa tadirina tamma na ömö'di töccö.

9

Yasu agürünü kadalaadene na ada'baaga kafünü eera no

(Matta 10.5–15; Murkus 6.7–13)

1 A Yasu tagümmünü kadalaadene niini na ö'dö kada'baaga kafünü eera no, ümmünü türü

eene meene ka tasoro nagana'bu nja türü ma toolona ka kadu tanno amaara no.

² İkirı ka kürünü eege a'da kaco tadünügü tumma ma tauugaara na Masala, koolona kadu ka maara.

³ Anangnga tumma eene iki, “Aaga fa tagufu nıimö ada kara tunggeene alla kuufi alla njoko alla kuri alla a ömö'di öccö tafa tagufu en'di eera.

⁴ 'Bügöörı yaada kara co ya, aaga tütü kide aaga tidhi aaga tunggeene ndama iini.

⁵ Anya ma kadu miini ka titaalo kamma kada mo, aaga ö'dö kürö ndama iini aaga tafidhi ndhüggürü miini kada ka uune amang kene tussu iini.”

⁶ Kikiri kadafiini ka tunggeene kosso naanya kadünnü tumma ma İnjılı koolona kadu ka na'buugu koona nye'd'de kunggo.

Hirüdüs adhere

(Matta 14.1–12; Murkus 6.14–29)

⁷ İkirı Hirüdüs ya uugaara ma Jaliil ya, katadhere ka eema tiya alinggo adene ya kudumma kadu könö ka tiki a'da Yühanna afiki'dö ka inde.

⁸ Anno tiki a'da İliya adele oona a kadu, könö tiki a'da ne'bi ma 'billi adele oona.

⁹ A Hirüdüs tiki, “Narmuna a'a Yühanna ka üüdü a ömö'di öccö i'i yungngo eede ka föönyö tumma miini, afa ma tiya kunggo?” Atagasaasa takassa ka Yasu.

Yasu anangnga kuri a kadu tanno öö'dö na alif ka üdümmü no

(Matta 14.13–21; Murkus 6.30–44; Yühanna 6.1–14)

¹⁰ Aga kadafiini na Yasu ka ndafada ya kikiiri ka tirina eema yeene ka tagüüni ya a Yasu, iikiiri ka 'duga eege nja iini ungodho eege kaco anya tammo ana eere a'da Beet Sayida mo.

¹¹ A kadu tütü kadussu 'buugu miini kuurna i'i keere, ada'da eege adageemaga tumma ma tauugaara ma Masala eene, oolona kadu na asaasa toolonadene ka maara no.

¹² Ka 'buugu ka ndamuru ma siiya iikiiri kadafiini na Yasu no na ö'dö kada'baaga kafünü eera no köö'dö kini kiki iini, "Uuru kadu ka tino kaco naanya nja nasigeene tanno kete no amang kene taluna eema ma taguri nja 'buugu ma füngngö kudumma lodho yungngo."

¹³ Iikiiri Yasu ka tapadaga tumma eene iki, "Aaga nangnga eema eene kaguri."

Kiki iini, "Taalo nümö kidi illi miteene mungngo iidi miidümmü a kilöögö keera, illi kidi kara co tana ada kuri a kadu tanno in'dili no."

¹⁴ Kadu na nagiide no kö'dö na alif kiidümmü.

Iikiiri Yasu ka tiki a kadalaadene, "Aaga nangnga kadu ka temmi kadu keera aco iisine."

¹⁵ Kikiiri ka anangnga kadu ka temmi kadu keera aco iisine.

¹⁶ Iikiiri ka 'duga miteene miidümmü mo nja kilöögö tanno eera no, assa co 'dotombo'do anangnga ta'diila a Masala, a'düsünaana ku'bu assa ka anangnga a kadalaadene a'da kasümünaana ka kadu ku'bu.

¹⁷ A kadu taguri küüsü nye'd'de kungngo kinyi türeene miini ku'bu, a kadalaadene tawagaana koono kadigi nasinggili kada'baaga kafünü eera.

*Bütrüs amma ka Yasu dhorro
(Matta 16.13–19; Murkus 8.27–29)*

¹⁸ A Yasu tageema nja Masala unggodho i'i ka uuru kinggide a'da kadalaadene niini kinggide nja iini ikiri ka tindini eege, “Kadu 'dee, kiki a'da a'a na mada?”

¹⁹ Kikiri ka tiki iini, “Kadu könö kiki a'da o'o na Yühanna ya Tatambeese ya, anno tiki a'da İliya, anno tiki a'da ne'bi ma 'billi afiki'dö ka inde.”

²⁰ İkiri Yasu ka tiki eene, “Aaga kiki a'da a'a na mada?”

A Bütrüs tikiri ka tiki iini, “O'o na Almasihi ya Masala.”

*Yasu eema tumma ma dhügürü tiya iini nja inde
(Matta 16.20–28; Murkus 8.30—9.1)*

²¹ İkiri Yasu ka anangnga tumma eene dhorro a'da kafa tadirina tumma no ömö'di töccö.

²² Yungngo iini ka tiki a kadafiini tanno iini, “Ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü tadhügürü 'do, a kadıifi nja naguugaara ma ka'boge nja katalaana ma serıye ma Masala tanu kini, kiidi i'i afiki'dö ka inde a füngngö iidoona.”

²³ İkiri Yasu ka tiki a kadu in'dili, “Ömö'di ya tö'dö kede keere ya fa kini a'düsünü eyi yiini a'duga salii'bi yiini ö'dö kede keere turi kungngo.

²⁴ Ömö'di ya asaasa toolona eyi yiini ya aama i'i, a ömö'di ya aama eyi yiini kudumma a'a ya, ara toolonadene.

²⁵ Ara ömö'di tö'dö keere a minna kini kara tana eema ma 'büdhülü in'dili kungngo ara ka taama eyi yiini?

26 Ömö'di ya ana modolo ma a'a nja tumma tanno eede ya, ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü tana modolo miini kini ka tö'dö ka tidhindhi tanno iini nja tidhindhi tanno Pupa nja kadhangga tanno insili no.

27 Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, kadu könö kunggo aja kita taalo kara tassa ka inde illi kassa ka tauugaara tanno Masala.”

Tadele oona

(Matta 17.1-8; Murkus 9.2-8)

28 Kene ka ndaganeene a füngngö andö'dö iidümmü afünü iidoona ya, ikiri Yasu ka 'duga Bütrüs nja Yühanna nja Yaguub kasirö anya ma Yasu kara co teema nja Masala kide.

29 Ka Yasu ka ndeema nja Masala ya, ikiri dhugudha yiini ka tatem'bele, en'di yiini ta'bassa kalimaana.

30 A kadu tatele oona keera, Müüsa nja İliya keema nja Yasu.

31 Kadele oona a tidhindhi ma Masala keema nja iini ka inde tanno iini niini ka teyi ka Örsaliim no.

32 A tarigide tümmü Bütrüs nja köje, kene kajeene ya, kikiiri ka tasala tidhindhi na Yasu nja kadu tanno a'dingnge nja iini no.

33 Aga kadu kandungeene kene koono ya, ikiri Bütrüs ka tiki a Yasu, “Ka Tatalaana, a'diila 'do kaja kara taganna kita, katabünnü ligangga ku'bu iidoona, müüdü ma unggodho, ammo Müüsa ma unggodho, ammo İliya ma unggodho.” I'i taalo ussu niimö miini ka teema.

34 Ka Bütrüs ka taleefe ateema ya ka'dügüllü nja tülüügü kö'dö kaküdhü eege ka oona, a ri'ba tümümü kadalaadene kaco ka tülüügü ka teene.

35 A tumma tö'dö ndama tülüügü kiki, “Bii'bala yeede ka tagesse i'i ya yungngo, aaga föönyö tumma niini.”

36 Ka tumma ka ndataalo ya, kaasala Yasu ungodho i'i, kikirí ka takumu oona taalo kadirina eema yeene kada adinö kide ya a ömö'di 'do ka naguuru tanno miini no.

*Yasu oolona 'bii'bala ka na'bu
(Matta 17.14-18; Murkus 9.14-27)*

37 Kene ka nda'bardaga ku'bu ndama anya ka taka ka ndaadha kungngo ya, a kadu toreene nja iini dhabbu.

38 A ömö'di talneege ka kadu ka teene iki, “Ka Tatalaana, ma oolona ka 'bii'bala tiya eede ya ungodho kede ya.

39 Koronggore ya toroko aga kö'dö kini iyini i'i co iidhe üpü ndoore ka niinö, ütü kadhügürü ana i'i taalo ara tapa kini areere 'do.

40 Nageema a'a nja kadalaadene tanno üüdü a'da kasoro i'i illi eege taalo kana türü ma toolona i'i.”

41 İkirí Yasu ka tiki eene, “Aaga oroko aaga na sere ma 'bitingngö no, taalo aaga kümmü tumma ma Masala ana eedi, ara a'a taneene nja aaga taagaada nambaanya aaga?” İkirí ka tiki ömö'di, “Ungge 'bii'bala yüüdü a'a kita.”

42 Ka 'bii'bala ka leefee tunggunu ka Yasu ya, ikirí na'bu ka tara'baga i'i co 'büdhülü asigiridene, ikirí Yasu ka kirnaana ka na'bu, a 'bii'bala ta'diila anangnga i'i a pupa tiya iini.

43 A kadu tadhere ka tidhindhï ma Masala.

*Yasu eema tumma ma inde tanno iini afe'de
(Matta 17.22-23; Murkus 9.30-32)*

Kene kaleefe tadhere ka eema tiya Yasu ka tagalinggo ya, ikiri Yasu ka tiki a kadalaadene tanno iini,

44 “Aaga fa tüürü ma nïimö tiya eede kara tadirina aaga ya, ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü tümmü adene ananja a kadu.”

45 A kadalaadene taalo kassumunaana ka tumma tanno iini ka teema no. Kudumma eene kataküdhü, amang kene tafa tussu, kari'ba tindini i'i miini.

*Mada yungngo idhindhï
(Matta 18.1-5; Murkus 9.33-37)*

46 A kadalaadene takam'bana njaana ko'do a tumma a'da ömö'di öjö i'i yungngo adhabbu ana kene.

47 İkiri Yasu ka tussu tumma neene ka nanggeedi no, ikiri ka a'duga 'bii'bala ya idhilli ya anangnga i'i ka 'dingnge kini kete.

48 İki eene, “Ömö'di ya ara tamma ka 'bii'bala tiya idhilli ya ana eere ma a'a ya, ara tamma kede. A ömö'di ya ara tamma kede ya, ara tamma ka ömö'di tiya agürünü a'a ya. Kudumma ömö'di tiya taalo ara tümmü eedi yiini ka tadhabbu ka kadu ka söödö ya i'i yungngo idhindhï.”

49 İkiri Yühanna ka tiki a Yasu, “Tatalaana, kaduna unngo ömö'di ka tasoro nagana'bu ka kadu ka oona ana eere tiya yüüdü, unngo tasaasa tafaga i'i keere kide kudumma iini taalo ömö'di tiya aja.”

50 İkirı Yasu ka tiki eene, “Aaga fa tafaga i'i keere kudumma ömö'di tiya taalo a diidi aaga ya i'i ya ömö'di tiya ada.”

Daara ma Samira anu ka Yasu

51 Ka uuru tanno Yasu ka ndaco a 'dotombo'do ka ndakete ya, ikiri ka tunggeene a rüsü ma co Örsaliim.

52 İkirı ka kürünü kadafiini kooso kini kidha kikiiri ka co daara ma Samira ya ma co tindi-naana 'buugu iini ku'bu.

53 Lakiini kadu ma daara tiya miini ya, taalo kamma kini kudumma iini ka tunggunugu co Örsaliim.

54 Ka kadalaadene tanno iini Yühanna nja Yaguub ka tassa ka tumma tanno ya kiki iini, “Ka Uugaara, nasaasa o'o ungnö a'da ungnö tatümmünü issi ndama 'dotombo'do köö'dö tafinne eege?”

55 İkirı Yasu ka tafele agirnaana kene.

56 Kikiiri ka tunggeene kaco daara tökönö.

*Kadu no uurna Yasu keere no
(Matta 8.19–22)*

57 Kene ka ndunggeene ka nafiini ya, ikiri ömö'di könö ka tiki iini, “Ara a'a tuurna o'o keere kita üüdü ka co kita.”

58 İkirı Yasu ka tapadaga tumma iini, “Kijeene kungngo a nasura, a nafü kungngo uyi, illi 'Bii'bala ma Tadü'd'dü taalo 'buugu miini ka anangnga üüdü yiini kide.”

59 A Yasu tiki ömö'di töccö afe'de, “Aayu kede keere.”

Ömö'di tiki iini, “Ka Tatalaana, fa kede naco tatü'bü pupa yeede.”

⁶⁰ Yungngo a Yasu ka tiki iini, “Fa ka kadu tanno aaya no katü'bü kadu neene na aaya no, ara o'o ka co tema tumma ma tauugaara ma Masala.”

⁶¹ A ömö'di öccö tiki a Yasu, “Nasaasa a'a tuurna o'o keere uugaara, lakiini fa kede tikinggi naco tattogo kadu ma 'di tiya eede.”

⁶² A Yasu tiki iini, “Ömö'di ya tümmünü niisö ka dhongga ma taleele, assa ka tasasala keere ya, taalo ara tamö'di ma tauugaara ma Masala.”

10

Yasu agürünü kadalaadene kadhabbu

¹ Ndama kita miini kita ikiri Uugaara Yasu ka tagesse kadu könö kukumu kadu kiidoona kaco iisine kafünü eera, agürünü eege kerra, kooso kini kidha ka naanya nja na'buugu tanno iini ka asaasa co no.

² Iki eene, “Kadhabbu linggo ka siga illi kadu ma linggo taalo kadhabbu, aaga eema nja Uugaara ma alinggo amang kini tagürünü kadu ma tö'dö talinggo linggo niini.

³ Aaga agolo, ara a'a tagürünü aaga afa kidheefele na aneene nja needi no.

⁴ Aaga fa tagufu njoko, aaga tafa ta'duga 'belde nja egüde, aaga tafa tööjülü ömö'di ka fiini.

⁵ “'Di yaada kara co ya, aaga tööjülü kadu miini ka dhidha.

⁶ Üürü ömö'di ma tasaasa tööjülü inggide ya, ara tööjülü naada taneene nja iini, üürü anu ka tööjülü tanno ada ya, a tööjülü naada tütü kada.

⁷ Aaga anna ka 'di tiya eene ya, aaga taguri aaga tooye eema yeene kamana aaga

ya, kudumma ömö'di tiya alinggo ya, aguri talingnge ma linggo tanno iini, aaga tafa tung-gunaana ka nöö'di ün'dügüngngö.

⁸ Anya maada kaco mo, a kadu miini tamma kada no aaga agu kuri yeene kara tinyi aaga ya.

⁹ Aaga oolona kadu na maara no, aaga tiki eene a'da, 'Asa tauugaara ma Masala takete kada.'

¹⁰ Anya maada kara co a kadu miini tanu kada mo aaga unggeene aaga co a nafiini miini aaga tiki,

¹¹ 'Münda ndhünggürü ma anya tammo ada na amma'da kidi ka uune no, kafidhi ungngo eege ku'bu, lakiini aaga tussu a'da tauugaara na Masala ka ndakete'

¹² Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, ara uuru ma tahükümü ma kadu ma Sadöma ara tapalpala adagii'bi kadu ma anya tammo."

*Naanya no taalo kamma ka Masala no
(Matta 11.20-24)*

¹³ A Yasu tütü ka tiki, "Am'ba ka kadu ma anya ma Korosiin no, am'ba küdü Beet Sayida, kudumma eema ma türü tanno agalinggo adene kada no kara tagalinggo adene ka Suur nja Saiyda ara kadu takaadha ka tatoroko ma 'billi kadu kemmi ka nataliisi nja fü'dö.

¹⁴ Lakiini Suur nja Saiyda ka uuru ma Masala ka ndaümmü kadu kada misaana ka oona kii'bi aaga.

¹⁵ O'o na Kafarnahööm no, na'diniga o'o oona nüüdü coo'do ara o'o saga tapügünja ka 'buugu ma inde."

¹⁶ Iki a kadalaadene tanno iini, "Ömö'di ya aföönyö tumma naada ya, i'i aföönyö tumma

neede, a ömö'di ya anu kada ya, i'i anu kede, a ömö'di ya anu kede ya i'i anu ka ömö'di tiya agürünü a'a ya.”

Tafada na kadalaadene

¹⁷ A kadalaadene na kukumu kadu kiidoona kaco iisine kafünü eera no, tafada kadhodho kiki a Yasu, “Ka Tatalaana, munda nagana'bu kaföönyö tumma nīdī ana eere tiya yūüdū.”

¹⁸ Apadaga tumma eene iki, “Nasala a'a Ebliisi ka'dīnggō ku'bu ndama oo'do afa talimi ma toambo'do kungngo.

¹⁹ Nanangnga a'a türü aaga a'da aaga tīsiri ka nöönī nja na'baja, aaga tii'bi türü na diidi, a nīimō ma tara tili aaga ka oona titaalo.

²⁰ Aaga fa tadhodho a'da nagana'bu kaföönyö tumma naada, lakiini aaga adha aaga dhodho kudumma a nagereene tanno ada karigirinja ka sorne ka 'dotombo'do.”

Yasu adhodho (Matta 11.25–27; 13.16–17)

²¹ Ka uuru tanno miini no agadhodho Yasu a Koronggore tiya Insili ya iki, “Pupa yeede, nanangnga a'a ta'diila o'o no Uugaara ma 'dotombo'do nja 'büdhülü kudumma o'o ka taküdhü eema ya nitaalo nala a kadu tanno a'dara nja tanno ussu eema no, ara o'o kaala a laala tiya idhiidhi ya. İi Pupa, o'o nasaasa nggeege.

²² “Pupa yeede anangnga eema a'a nye'd'de. Taalo ömö'di ma tussu 'Bii'bala illi Pupa. Ki-taalo kussu Pupa, illi 'Bii'bala nja kadu tanno a 'Bii'bala ka tagesse eege ma tatele oona iini.”

23 Afele kadalaadene iki eene ka unggondho, “A'diila nja ömö'di tiya adinö ka eema tiya ada kadinö kide ya.

24 A'a tiki aaga, nagane'bi kadhabbu nja naguugaara kasaasa tadinö ka eema tiya ada kijöögö ya kitaalo kijöögö, kasaasa taföönyö eema yaada kaföönyö ya kitaalo kaföönyö.”

Taga Samira ya a'diila ya

25 A tatalaana ma seriye tafiki'dö ma ta'b'ba Yasu iki iini, “Ka Tatalaana, ara a'a tönynyö amang kede taluna tefe ka 'di ta'billi?”

26 İkirı Yasu ka tiki iini, “Seriye ya Müüsa iki nya? Nasaana i'i ku'bu nya?”

27 İkirı ka tiki a Yasu, “ ‘Asaasa Uugaara Masala müüdü ana eedi dhorro ana oona tanno üüdü a türü tanno üüdü ana üüdü tiya üüdü nye'd'de,’* no ‘Asaasa ömö'di ya kete küdü ya afa müüdü ka asaasa eyi yüüdü kungngo.’†”

28 A Yasu tiki iini, “Nussu o'o ka tiraana timin'da, alinggo nggeege amang küdü taluna tefe ka 'di.”

29 İkirı tatalaana ma seriye ka asaasa tagildhe eyi yiini, İkirı ka tiki a Yasu, “Mada i'i yungngo akete kede ungnö?”

30 Yungngo a Yasu ka tiki iini, “Ömö'di inggide akunggunu aku'bu ndama Örsaliim ungnö co Ariiha İkirı kanyooro ka tako'do kini ka tabbü i'i kakirnö en'di iini ka oona kassa kafa kini kada inde.

* 10:27 10:27 Seriye ya eera ya 6.5 † 10:27 10:27 Lawi 19.18

31 A'da adhe ta'boge adigaala ka fiini tiya miini ya, ikiri ka tasala i'i ka 'büdhlü adheedhe ko'do.

32 A taga Lawi tö'dö adigaala ka fiini tiya miini ya asala i'i adheedhe kini ko'do ungeene.‡

33 A taga Samira tagungeene ka fiini tiya miini ya ikiri ka tasala i'i ka 'büdhlü a muuyu miini tagu i'i.

34 Ikiri ka co kini, asiri uu'ba nja kembelö kini ka nagöola ami'daana a'diniga i'i ka kisine aco lokonda iini atakindinaana i'i ku'bu ka'diila.

35 A taka ka ndaadha ya, ikiri taga Samira ka 'duga nakajine keera anangnga ömö'di ma lokonda iki, 'Afa kini namana eema iini salla adhabbu kede kara tafada na a'a saga nanangnga faana miini o'o.'§

36 Ana ka kadu tanno iidoona no 'dee mada i'i yungngo üüdü ka ijöögö akete ka ömö'di tiya kanyooro ka tabbü i'i ya?"

37 Ikiri ka tiki iini, "Ömö'di ya ana 'bangnga miini ya."

Yungngo a Yasu ka tiki iini, "Kolo naco tüüni nggeege."

Yasu inynyo tassa ka Marsa nja Mariyom

38 Ka Yasu ka tunggeene nja kadalaadene tanno iini ya, kikiiri ka co daara. Aka minggide mana eere a'da Marsa mada'da i'i aco 'di kita oono.

39 Inye moonno mana eere a'da Mariyom magemmi ka 'büdhlü ka Yasu kete matoodo kini ka teema.

‡ 10:32 10.32 Kadu ma Lawi no linggo ka la ma Masala § 10:35 10.35 Jine ya miini ya i'i ya ma linggo ma uuru ungodho.

⁴⁰ A Marsa takiirada ku'bu anno kadüüni ada eema a kafala mikiri ka öö'dö ka Yasu miki iini, "Ka Tatalaana, taalo agu'du o'o ka oona ka inye tammo eede kafa kede nalinggo unggodho a'a? Iki oono möö'dö takinyi linggo a'a."

⁴¹ A Yasu tatümmünü oogo, "Marsa, Marsa, na'deedene o'o ka oona nadinigöögö ma eema dhabbu,

⁴² lakiini niimö inggide unggodho asaasadene, yungngo a Mariyom ka tümmü niimö ya a'diila ya, ömö'di ka titaalo ara ta'duga kono ya."

11

Yasu alaana kadu ka fara ka Masala

¹ A Yasu tageema nja Masala ka 'buugu inggide kini ka ndaadha kide ya, ikiri tatalaadene yiini öccö ka tiki iini, "Ka Tatalaana, alaana unngo ka teema nja Masala afa ma Yühanna ka tagalaana kadalaadene niini kungngo."

² Ikiri ka tiki eene, "Kada ka tafara ka Masala ya, aaga tiki kungngo,

'Pupa yüidi,

fa ka eere tiya yüüdü idhindhä,

a tauugaara nüüdü tö'dö.

³ Nanangnga kuri ma uuru tanno unngo.

⁴ 'Duga tam'baga niidi kidi ka oona,

afa miidi ka afa ka kadu tanno üüni tatoroko ana unngo no.

Fa tafa kidi unngo ta'dinggö ka ta'b'badene,

[lakiini oolona unngo ka tatoroko].* ' "

* 11:4 11.4 Matta 6.13

⁵ Ìkírì ka tiki eene, “Mada ana kada ara co ka teefe miini ka 'dì ooso ka teene iki, ‘Ka teefe ma a'a, kona miteene a'a miidoona a kòmüsü.

⁶ Kudumma teefe ma a'a ö'dö kede ka 'dì a nñimö meede ka nanangnga iini titaalo.’

⁷ “Yungngo a teefe miini ka tiki iini ndama la, ‘Fa tanyamanya a'a ka oona, ka teere ka ìnye, a'a nungngo ka tenggere nja laala tiya eede, nñ'dì ka fiki'dö ma tanangnga nñimö o'o.’

⁸ Ara a'a tiki aaga, assa ka titaalo afiki'dö ma tanangnga iini a'da a teefe miini ya miini, lakiini kudumma miini ka anyamanya i'i ka oona ara tafiki'dö anangnga nñimö yiini ka asaasa ya.

⁹ “Yungngo eede ka tiki aaga, aaga arangnga amang ka Masala tanangnga aaga, aaga awwa aaga taluna, aaga dhooðho ìnye ka fa'danja aaga.

¹⁰ Kudumma ömö'dì tiya arangnga ya ananja iini, ömö'dì ya awwa ya ara taluna, a ömö'dì ya dhooðho ìnye ya ka pa'danja iini.

¹¹ “Pupa öjö yungngo a 'bii'bala tiya iini kara tasaasa midigilöögö kini, agala ka anangnga nñi iini?

¹² Nja iini ka asaasa tünsüle kini, anangnga 'baja iini?

¹³ Aaga kada oroko kungngo kussu aaga kamaana eema ya in'diila a laala tiya ada. Ara taköje nya ka Pupa tiya ada ya ka 'dotombo'do ya kara tanangnga Koronggore ya Insili ya a kadu tanno asaasa no?”

Yasu nja Balsabül

¹⁴ Uuru kinggide ka Yasu ka tagasoro koronggore ya möri ya ka ömö'dì ka oona, aga

korongore ka öö'dö kürö ya ömö'di teema, a kadu tadhere.

¹⁵ Lakiini kadu könö kiki, "I'i asoro nagorongore no oroko ka kadu ka oona a türü tanno Balsabül ya uugaara ma nagana'bu ya."

¹⁶ A kadu könö tiki iini a'da aala nïimö ya idhindhï eene ndama 'dotombo'do meene ka ta'b'ba i'i.

¹⁷ İkirï Yasu ka tussu tumma neene iki eene, "Ka tauugaara kara tasümünü njaana ku'bu ya kara tatangga'da, a 'di ya tasümünü njaana ku'bu ya ara türürüdü.

¹⁸ Ka tauugaara tanno Ebliisi kara tasümünü njaana ku'bu 'dee ara ta'dingnge aminna? Kudumma ada ka tiki a'da a'a nasoro nagana'bu ka kadu ka oona a türü tanno Balsabül.

¹⁹ Üürü a'a nasoro nagana'bu a türü tanno Balsabül 'dee, ara kadu naada tasoro eege aminna? Kara tümümü aaga.

²⁰ Üürü a'a nasoro nagana'bu a türü ma nïisö tanno Masala amang kada tussu a'da tauugaara na Masala ka ndö'dö kada.

²¹ "Ömö'di ya ana türü ana eema ma koro'bo ara tafa ka 'di tiya iini taalo eema yiini ara ta'dugadene.

²² Lakiini üürü ömö'di ya ana türü adagii'bi i'i ara tako'do kini ii'bini kini ya, ara tamuru eema ma koro'bo yiini ka takürü kide ka oona a'duga eema nye'd'de asümünaana ka kadu ku'bu.

²³ "Ömö'di ya taalo aneene nja a'a ya i'i ya diidi ma a'a, a ömö'di ya taalo awaana kadu koonna nja a'a ya, i'i aparsaana eege ku'bu.

Tafada na na'bu

24 “Ka koronggore tiya toroko ya kara tö'dö kürö ka ömö'di ka oona ya, ikiri ka talööle ka dhüle asaasa 'buugu ma talingnge kide. Üürü taalo aluna ya, ikiri ka tiki, 'Ara a'a tafada naco 'di tiya eede ka öö'dö kürö ndama iini ya.’

25 Ikiri ka co aluna 'di ka tinsili ka taki'dinja ku'bu.

26 Ikiri ka tafada aaco ö'dö a töccö ka iidümmü kafünü eera karisi kini ko'do kafiri kini ka oona kannu kide, a ömö'di ya miini ya, tatoroko adagii'bi yiini ka dhidha ya.”

Dhodho na timin'da no

27 Ka Yasu ka taleefe teema ya, aka talneege ka kadu ka teene miki iini, “A'diila nja aka tammo ageene o'o ma takindine o'o mo.”

28 A Yasu tiki, “Ara tagala ka'diila nja kadu tanno aföönyö tumma na Masala kalinggo iini no.”

Tasaasa türü ma Masala

29 A kadu tarügu ka Yasu ka oona, ikiri ka tiki, “Sere ya oroko kasaasa tassa ka türü ma Masala eege kitaalo kara talanja eene illi no akalanja a ne'bi Yünan no.†

30 Afa ma ne'bi Yünan ka takalanja a kadu ma Ninawa aga türü nggeege ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ta türü ma sere ma 'bitingngö.

31 Ara Uugaara ma küülü tafiki'dö ka uuru ma Masala kara tö'dö tümmü sere ya, mümmü eege kudumma oono ka öö'dö ndama ku'b'ba möö'dö

† 11:29 11:29 Matta 16.4; Murkus 8.12 11:30 11:30 Yünan 3.5

taföönyö tumma na Siliman, a'a nungngo nagii'bi Siliman.

³² Ara kadu ma Ninawa tafiki'dö ka uuru ma tahükümü kara tö'dö no nja sere tiya 'bitingngö ya kummü kadu, kudumma eene kaadha ka tatoroko tanno eene kene ka taföönyö tumma na Yünan, a'a no kita nagii'bi Yünan."

Töyeene ma tuu'da

³³ "Taalo ömö'di ara tata issi ka lamba assa ka taküdhü nja iini ka anangnga ka dho ka tüm'bü, lakiini ara ta'dala ko'do a kadu na iji co 'bügööri no, tiji 'buugu iini.

³⁴ Iiye eege kungngo ka töyeene ma tuu'da, ka iie tanno üüdü kara ta'diila ara tuu'da nüüdü ta töyeene, iie nüüdü tara tatoroko ya ara oona nüüdü talüllü.

³⁵ Aaga dini ko'do kudumma töyeene tanno ada ka oona no, kara tanangnga aaga ka talüllü.

³⁶ Üürü oona nüüdü ka öyeene nye'd'de kungngo ya a 'ba'dakeyi öccö taalo kara talüllü ya, kara töyeene 'do afa ma lamba ka ta'dara töyeene küdü ka oona nye'd'de kungngo."

Yasu ümmü naguugaara ma Yahüüdü

³⁷ Ka Yasu ka taleefe tema ya ikiri taga Fariisi könö ka tiki iini a'da kaco 'di tagu eema nja iini, kikiiri ka co 'di kemmi ma tagu eema.

³⁸ A taga Fariisi tadhère kini ka anaana iie ka Yasu ka agu eema a'da taalo agala iisine ka dhidha assa aguri.

39 İkirı Uugaara Yasu ka tiki iini, “Aaga na-Fariisi no kagunu aaga ker'de nja dho ndama 'dugeere miini, ara nanggeedi naada kadigine a tallogo nja tatoroko ma eema dhabbu.

40 Ka nagaaga, taalo ömö'di ya agalinggo 'dugeere ma niimö yungngo agalinggo teene miini sa?

41 Aaga amana eema yaada a kadu tanno iini ka titaalo kene no amang ka eema tiya ada tinsili nye'd'de kungngo.

42 “Am'ba kada aaga naFariisi no, kamana aaga eema ma naana nja eema tiya ada ka leele ya a Masala, aaga sa kadüüni tö'bö, aaga tanu ka eema tiya dhorro ya, aaga tanu ka tasaasa ma Masala, kama aaga ma tagalinggo nggeege aaga tafa tagüüni tö'bö ana eege.‡

43 “Am'ba kada aaga naFariisi no, kasaasa aaga temmiimi ka kadu kidha ka naala ma talaana, aaga tasaasa kadu köjülü aaga ka nafiini.

44 “Am'ba kada aaga na afeene nja naala ma oofokitaalo kussu adene no. A kadu na unggeene kide ko'do no taalo kussu a'da naala ma oofokamiini.”

45 Yungngo a tatalaana ma seriye ka tiki iini, “Ka Tatalaana, ka tumma tanno üüdü ka teema na o'oneela ungnö afe'de.”

46 İkirı Yasu ka tiki, “Am'ba kada aaga na katalaana ma seriye no, kadho aaga kadu ka oona a tümümü eema ya indhi ya, aaga taalo ka kara tamünügü 'baniisö eene ma takinyi ta'dina nja eene.

‡ 11:42 11.42 Laawi 27.30 Nanangnga 'dakeyi ma eema ma siga.

47 “Am'ba kada ka arü'bü aaga naala ma oofa ma nagane'bi a'da kafaafa ma aaga eege kungngo kagirina eege.

48 Kussu aaga tamma ka linggo tanno kafaafa ma aaga ka tagalinggo no, eege kagirina nagane'bi aaga tarü'bü naala ma oofa neene.

49 Yungngo a tamma ma tussu ma Masala ka tiki, ‘Ara a'a tagürünü nagane'bi nja kadafīni kene kassa kagirina könö kapusu könö.’

50 Ara a'a tasaasa faana ka sere tiya ma eriidö ma nagane'bi tanno ada ka kirina eege jiddi ma 'büdhülü ka tarü'bü adene no,

51 jiddi ma eriidö tiya Habiil nja eriidö tiya Sakariya ya agiididene ka söödö ma mīsi ma tīrri nja la ma Masala ya. Ara a'a tiki aaga a'da ara a'a tasaasa eriidö ya ka sere tiya kadu tanno in'dīli kungngo.Š

52 “Am'ba kada aaga no katalaana ma seriye no, kudumma ada ka 'duga nangafata ma tussu eema, alla aaga co alla aaga tafa ka kadu tanno asaasa co no kaco.”

53 Kini ka leefe ateema tamma no ya, ikiri katalaana ma seriye nja naFariisi karooro ka tamidhi i'i kar'dnaana eema iini dhabbu.

54 Kadinö ana i'i ko'do ma tasaasa i'i kadiri tamma amang kene tafünü eema ma korokoro iini ka oona.

12

Fa tīsini kadu
(Matta 10.26–27)

Š 11:51 11.51 2 Akhbar 24.20–21; Matta 23.35

¹ Uuru kinggide a kadu kadagawaana oona kadhabbu kiti ajeene anno tísicaana ka köje, ikiri Yasu ka tiki a kadalaadene tanno iini, “Aaga ümmü eyi yaada ka tigiidi ma naFariisi ka oona, kudumma eene ka tiisini kadu.

² Taalo niimö anna ka küdhü a'da taalo ussude ne aya anna ka kume ya ara tadherenja kürö.

³ Eema yaada ka teema ka 'buugu ka talüllü ya ara taföonyödene uuru kungngo, tumma naada ka ayaaya ajeene iini no ka naala no kara saga teemadene ka naala ko'do.”

*Kari'ba angnga a mada
(Matta 10.28–31)*

⁴ “Kadu eede ara a'a tadirina tumma aaga, aaga fa tari'ba a kadu tanno ara tiidi tuu'da ün'dügüngngö no kassa kitaalo katambaanya tüüni niimö no.

⁵ Lakiini aaga ö'dö nadirina ömö'di yaada kara tari'ba iini ya aaga, aaga ari'ba ömö'di tiya ana türü ma tiidi aaga apügü aaga ka issi ma Jahanam ya, nikiri a'a ka tiki aaga, ömö'di ya i'i yungngo ada kara tari'ba iini.

⁶ Taalo kadu kanadene ana uyi iidümmü ana nagirisi keera? Lakiini taalo Masala müürü ma tökönö ungodho kungngo.

⁷ Munda awu ma nanggüüdü tanno ada aginnidene nye'd'de kungngo aaga fa tari'ba kudumma ada ka tagii'bi uyi dhabbu.”

*Tamma nja tanu ka Yasu
(Matta 10.32–33; 12.32; 10.19–20)*

8 “Ara a'a tiki aaga, ömö'di ya ara tamma kede kidha ma kadu ya, a 'Bii'bala ma Tadü'd'dü tamma kini kidha ma kadhangga tanno Masala.

9 A ömö'di ya ara ta'düsünü a'a ka kadu kidha ya, ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ta'düsünü i'i kidha ma kadhangga tanno Masala.

10 “Ömö'di ya eela 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ya, ara tafa kini illi ömö'di ya eela Koronggore ya Insili ya, taalo Masala mara tafa kini.

11 “Kada kara tadünggü ma co naala ma talaana nja ada kara tuurugunja kidha ma naguugaara no iifi no, iiya aaga tafa tadinigöögö a'da ara aaga tümmöönö ka nanggeyi tiya ada nya nja ada kara tiki a'da minna kene kidha.

12 Kudumma a Koronggore tiya Insili ya ara talaana aaga ka uuru tanno miini no ka niimö tiya ada kara teema ya.”

Tumma ma tafeene ma ömö'di tiya üüsü aa'baga ya

13 İkirı ömö'di könö ka kadu ka teene ka tiki a Yasu, “Ka Tatalaana, iki a örre tiya eede a'da asümünaana eema ma ta pupa kidi ku'bu.”

14 İkirı Yasu ka tiki iini, “Ka ömö'di, mada anangnga a'a ka tauugaara ma tasümünaana eema kada ku'bu?”

15 A Yasu tiki a kadu, “Aaga dinö ko'do aaga tafa tallogo, taalo ömö'di efe ka 'di ana eema tiya adhabbu ya.”

16 A Yasu tadirina tumma eene iki, “Ömö'di inggide a siga tanno iini ka tageene eema dhabbu.

17 İkirı ka teema unggodho i'i iki, 'Ara a'a tönynyö 'bitingngö? A 'buugu ka titaalo kede ma tanangnga eema yeede ka taleele ya kide.'

18 "İkirı ka tiki, 'Ara a'a tüüni kungngo ara a'a türrüdü na'boode neede no, ara a'a ka rü'bü ya dhabbu ya, nawagaana migile kide nja eema tiya nye'd'de kungngo.

19 Na a'a saga tiki ka eyi tiya eede, Eema ungnö üüdü a'diila adhüküdhükü ara taneene a nagürüünü kadhabbu, lingnge naguri nooye nadhodho.'

20 "Mikirı Masala ka tiki iini, 'Ka 'baga, ka ooso tanno ara Masala ta'duga tefe ka 'di nüüdü küdü. Eema yüüdü ka tagawaana koona ya, ara ta tiya mada?' "

21 A Yasu tiki, "Afeene nja kadu tanno awaana eema koona dhabbu ma eyi tiya eene no, lakiini eege kitaalo küüsü kidha ma Masala."

Fa tadinigöögö

(Matta 6.25-34)

22 A Yasu tiki a kadalaadene tanno iini, "Aaga fa tadinigöögö ma nanggeyi tanno ada a'da ara aaga tagu minna nja ada kara taluna en'di ma oona kiga.

23 Tefe ka 'di ka kii'bi kuri oona tagii'bi en'di.

24 Aaga iiri nakaaru taalo kadinüügı kitaalo karaana ka nasigeene, taalo na'boode kene nja nagüdhü, a Masala saga amana kuri eene aaga kagu'daana ka Masala ka oona aaga tagii'bi uyi.

25 Mada ana kada ara tagusu ürüünü unggodho ka tefe ka 'di tanno iini kara tadinigöögö.

26 Üürü taalo aaga kambaanya ligeema ya dhiidhi ya, aminna agu aaga, aaga tadinigöögö ma türeene miini.

27 “Aaga iiri togoogo ma lodho inggiridene nya, taalo kadhügürü kaya a kusuka kitaalo küüfü en'di. Ara a'a tadirina tumma aaga, munda Siliman ka tidhindhi ma tauugaara tanno iini 'do taalo akümmü en'di ka'diila afa tangatogoogo ka unggodho.

28 Ooyo ya afü'döönö ka siga 'bitingngö, a taka taadha üpünja ka issi atinyogo, magala Masala ka kagirni en'di eene ka oona, aada aaga adha taalo ma tagirni en'di ada ka oona, ma aaga no taalo kümmü tumma ma Masala ana eedi dhorro no.

29 Aaga fa tasaasa kuri aaga tafa tasaasa tooye aaga fa tadinigöögö.

30 Eema ya i'i yungngo a kadu ma 'büdhülü kasaasa, lakiini Pupa yaada ussu a'da kasaasa aaga eema ya.

31 Lakiini aaga asaasa tauugaara ma Masala eema ya nye'd'de kungngo assa ka kusunja kada kide.

*Eema ka 'dotombo'do
(Matta 6.19–21)*

32 “Ligidheefele ya dhiidhi ya, aaga fa tari'ba kudumma Pupa tiya ada ka'diila oona iini ma tara tanangnga tauugaara aaga.

33 Aaga tanege ana eema tiya ada aaga tasümünaana gürüüsü miini ka kadu tanno eema ka titaalo kene no. Aaga amanaga eema ya agu'daana ada ka oona ya co 'buugu tiya kü'düü'dü ka titaalo kara talimaana ya, aaga

tanangnga ya ka 'dotombo'do kita iini ka titaalo ataama, a tanyooro taalo ara co itaalo ara taala'ba.

³⁴ 'Buugu ya eema tiya ada ka tanna kide ya, i'i yungngo a nanggeedi tanno ada kara tanna kide."

Kadu ma linggo no adho ka fiini no

³⁵ "Aaga indinaana oona ku'bu aaga timi'di nanggeedi ma linggo aaga tafa ka nagalamba tanno ada kafinne.

³⁶ Afa kadu na indhigi ömö'di ma 'di ara ka öö'dö ndama 'buugu ma tarna kini kara tafada öö'dö adhogo inye kafa'da areere.

³⁷ A'diila nja kadu tanno miini no ka ömö'di ma 'di kara tö'dö aluna eege ka adinö. Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, ara takirnö ten'di iini ka oona anangnga eege ka temmi ara ka amanaga kuri eene.

³⁸ A'diila nja eene kini kara tö'dö ooso ka teene üürü a na'bu ma taka aluna eege ka adinö nggeege.

³⁹ Amang kada tussu a'da ömö'di ma 'di kara tagussu a'da ara tanyooro tö'dö aada ya, ara tadinö itaalo ara tafa ka 'di tiya iini anyoorodene.

⁴⁰ "Aaga adinö ko'do turi kudumma ada ka titaalo kussu uuru na 'Bii'bala ma Tadü'd'dü kara tö'dö iini no."

⁴¹ İkirı Bütürs ka tiki iini, "Ka Tatalaana, nadünügü o'o tumma no ungnö alla nja kadu in'dili kungngo?"

⁴² A Uugaara Yasu tiki, "Amada i'i yungngo adho ka fiini a'dara, a ömö'di ma 'di ara

tanangnga i'i kafa ka 'di amana kuri a kadu tanno ma linggo no ka uuru miini?

⁴³ A'diila nja ömö'di tiya miini ya ka ömö'di tiya iini ka talinggo ada iini ya ka tö'dö aluna i'i ka talinggo nggeege.

⁴⁴ Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, ara tanangnga eema yiini nye'd'de kungngo afa kide.

⁴⁵ Lakiini ka ömö'di tiya alinggo kara tiki ana eedi ka teene a'da taalo ömö'di ma 'di ara tö'dö areere, ikiri ka arooro ka abbü kadu na linggo no nja iiya aagu eema ooye ngeeli ake kide.

⁴⁶ Ka ömö'di kara tafada ka uuru tanno iini ka titaalo ussu, itaalo ussu a'da ara tö'dö aada, ikiri ka ta'dekeraana i'i ku'bu anangnga i'i kafeene nja kadu tanno taalo kaföönyö eema no.

⁴⁷ “A ömö'di ya alinggo assa ka tussu taneene na ömö'di ma linggo assa ka titaalo alinggo a fiini tiya iini ka asaasa ya, ara tabbü adene niini tadhabbu.

⁴⁸ A ömö'di ya linggo a'da taalo ussu taneene na ömö'di assa ka tüüni eema ma tara tanangnga i'i ka abbü adene, taalo ara tabbü adene dhindho. Ömö'di ya eema ka ananja iini dhabbu ya asaasadene kini dhabbu, ömö'di ya eema ka tümününja iini dhabbu ara tanangnga ku'bu dhabbu.

Yasu nja kadu ma 'büdhlü

(Matta 10.34-36)

⁴⁹ “Nö'dö a'a tüpü issi ka 'büdhlü, a'a nasaasa eege a'da kassa andafinne.

⁵⁰ Namma a'a ka tambeese tanno agu'daana dhindho no, nadinigöögö meene a'da ka öö'dö talinggo adene.

⁵¹ Kiki aaga kide a'da a'a nō'dō a ta'diila a kadu ka 'būdhülü? Taalo nggeege, nō'dō a'a tanangnga kadu kanu aana ka oona.

⁵² Ndama uuru tanno kadu ma 'bügöörī tiya unggodho ya ka iidümmü kara tanu aana ka oona, anno iidoona no takirimi na eera no anno eera no takirimi no iidoona no.

⁵³ A pupa takirimi 'bii'bala yiini, a 'bii'bala takirimi pupa yiini, a niimö takirimi 'badaada moonoo a 'badaada takirimi niimö moonoo, a niimö ma 'bii'bala takirimi taada moonoo, aka ma 'bii'bala takirimi taada moonoo."

Nagoola ma nagürüünü

(Matta 16.2-3)

⁵⁴ A Yasu tiki a kadu afe'de, "Kada kara tiji tülüügü ka tunggunu ko'do ndama ta'buugu ya, aaga tiki a'da ara toambo'do tede 'bitingngö, a'da timin'da.

⁵⁵ Aga tanya kara tiisö a ko'do ndama küülü, aaga tiki a'da ara 'buugu tagu'daana, a'da timin'da.

⁵⁶ Ka nagaaga, kussu aaga ka tassumunaana taneene ma eema ma 'būdhülü nja 'dotombo'do, a minna agu aaga taalo kussu tesaana eema ma 'bitingngö ku'bu?"

A'diila nja diidi tiya üüdü

(Matta 5.25-26)

⁵⁷ "Minna agu aaga, aaga taalo kiiiri niimö ma eyi tiya ada ya dhorro ya, yaada kara talinggo ya?

⁵⁸ A küdü kara tunggunugu co kita uugaara nja diidi ma o'o kardha ku'bu neema tumma ma ta'diila nja iini ka fiini, kudumma iini kara

tümmünü o'o a uugaara, a uugaara tanangnga o'o a tasigira, a tasigira tanangnga o'o ka pabu-usu.

⁵⁹ Ara a'a tiki o'o, taalo o'o nara tö'dö kürö ndama kannä üürü taalo o'o nanangnga gürüüsi ku'bu nye'd'de kungngo.”

13

Taadha ka tatoroko

¹ Ka uuru tanno miini no kadirina kadu eema a Yasu ma kadu ma Jaliil tanno Bilatus ka kirina eege ka la ma Masala assa ka takonyaana eriidö yeene ka oona nja eriidö ma eema ma eriidö tiya eene ka tirri iini ya.

² İkirı Yasu ka tiki eene, “Kiki aaga kide a'da tatoroko na kadu ma Jaliil na miini no eege ka oroko ka tagii'bi kadu ma Jaliil nye'd'de, yungngo eene ka kirinadene?”

³ Taalo nggeege, ara a'a tiki aaga, kada ka titaalo kaadha ka tatoroko tanno ada no, ara aaga taaya nye'd'de afa meene kungngo.

⁴ A kadu na ada'baaga ana awwa kafünü iidoona no, a sala ka türüdü kene ko'do ka Salwam kaaya no, kiki aaga kide a'da tatoroko neene kagii'bi tatoroko na kadu ma Örsaliim nye'd'de kungngo?

⁵ Ara a'a tiki aaga a'da taalo nggeege, üürü taalo aaga kaadha ka tatoroko tanno ada no, ara aaga taaya nye'd'de afa meene kungngo.”

Tafeene ma tamma ma indüye no taalo kana üye no

⁶ Afada adirina tafeene ma tumma eene iki, “Ömö'di inggide fa ma indiiye afü'döönö kini ka raaga ma ki'bim'bi, ikiri ka co asaasa tarmuna aluna eege taalo kageene.

⁷ Ikiri ka tiki a ömö'di tiya afa ka raaga ya, 'Andö'dö kede nagürüünü kiidoona eede ka ticci ka indiiye tanno ma tasaasa tarumu iye miini nitaalo naduna, bunnügu eege co kaga'da 'bühülü amana?'

⁸ “A ömö'di ya alinggo ka raaga ya tiki iini, 'Fa kini ömö'di eede, ka ürüünü tiya ara a'a ka tasigi'di i'i ka tüm'bü nanangnga tümükodho kide.

⁹ Üürü keene iye fa kene, üürü taalo keene ka ürüünü tiya ungunu tö'dö ya na o'o sa ka bunnügu co.' ”

Yasu oolona aka makür'dü ka 'dugeere ka uuru ma Sa'bidi

¹⁰ Uuru ma Sa'bidi ka inggide ka Yasu ka tagalaana kadu ka la ma talaana.

¹¹ A'da aka minggide a nagana'bu ka'dinggo kono ka oona mamaara makür'dü ka 'dugeere magu'du nagürüünü kada'baaga ana awwa kafünü iidoona taalo mambaanya ta'dingnge madhidho 'do.

¹² Ka Yasu ka tasala oogo ikiri ka tümünü oogo iki, “Ka aka mo, madanggala maara üdü ka oona.”

¹³ Ümmünü iisine oono ka oona, marooro ka fiki'dö madhidho mamana ta'diila a Masala.

¹⁴ Ikiri uugaara ma la ma talaana ka koroo'bo kudumma Yasu ka toolona aka ka uuru ma Sa'bidi iki a kadu tanno ka la no, “Füngngö

ungngo ada iidümmü afünü ungodho maada ka talinggo kide, aaga ö'dö aaga toolonadene kide, taalo ka uuru ma Sa'bidi.”

¹⁵ İkirî Uugaara Yasu ka tiki eene, “Ka nagaaga, taalo ömö'di öccö ana kada ara tagildhe kisine yiini nja kodha tiya iini ka uuru ma Sa'bidi ka 'buugu ma kuri aco tunggu i'i co tooye 'büidi?”

¹⁶ Aka mo ma 'badaada tammo Abrahiim Ebliisi ka timi'di oogo a nagürüünü kada'baaga ana awwa kafünü iidoona, taalo ama oono kara tatingildhe ka uuru ma Sa'bidi?”

¹⁷ Kini ka tiri tumma no, a modolo tümmü kadu na ka diidi i'i no, ara kadu in'dili katad-hodho ma eema tiya iini ka tagüünî ya a'diila ya nye'd'de kungngo.

Tafeene ma tumma ma tanuure

¹⁸ İkirî ka tiki, “Tauugaara ma Masala 'dee ara a'a tiki a'da kafeene nja minna?”

¹⁹ Kafeene nja ndanüye ma tanuure ka ömö'di ka 'duga adadini ada ka siga tanno iini kafü'döönö kasere kada fa tiya dhabbu ya, a uyi ma 'dotombo'do taküüfünü nafü ka naseldhe miini.”

Tafeene ma tumma ma tigüidi

²⁰ Afada iki afe'de, “Ara a'a tiki a'da kafeene tauugaara ma Masala afa minna?”

²¹ Kafeene nja tigüidi aka ka a'duga makoonyaana ka müsö ma dhabbu, elö tüüfü nye'd'de.”

*Füni ya iciri ya
(Matta 7.13-14, 21-23)*

22 A Yasu takunggunaana ku'bu ka naanya alaana kadu ka fiini a'da ungunu co Örsaliim.

23 İkirı ömö'di könö ka tiki iini, "Ka Tatalaana, kadu kadhili eege kungngo kara toolonadene?"

A Yasu tapadaga tumma eene,

24 "Aaga kardha ku'bu aaga tagilaana ka inye tanno iciri no, ara a'a tadirina aaga, kadu kadhabbu kara tasaasa co ka tauugaara ma Masala, illi eege taalo kambaanya.

25 Aaga ömö'di ma 'di kara tafiki'dö eere ka inye, aaga ta'dingnge ana ko'do kürö, aaga tadhoodho inye aaga tiki, 'Ömö'di eede, fa'da inye unngo.'

"İkirı ka tiki, 'Taalo a'a nussu aaga, aaga ka ma kiga.'

26 "Aaga tikiri ka tiki, 'Kagu unngo eema unngo tagooye nja o'o, na o'o tagalaana kadu ka nafini tanno üdi.'

27 "İkirı ka tiki aaga, 'Taalo a'a nussu aaga, aaga kö'dö ndama kiga, aaga sigi co kanna kede ka oona, aaga in'dili kungngo aaga na oroko no.'

28 Aaga tafara aaga tabbunaana igini ka oona, kada kara tasala Abrahiim nja Ishak nja Yaguub nja nagane'bi in'dili kungngo ka tauugaara ma Masala aaga tuurugunja co kürö.

29 Ara kadu sa köö'dö ndama fiini ma ndanaaya nja ta'buugu nja küüle nja küülü nja na'buugu koona nye'd'de kungngo köö'dö temmi ka tauugaara ma Masala kagu eema.

30 Kadu na kanna keere no kaco kidha, a kadu na kanna kidha no tapadaga oona keere."

*Yasu asaasa Örsaliim
(Matta 23.37–39)*

³¹ Ka uuru tanno miini no, köö'dö naFariisi ka Yasu kiki iini, “Kolo kürö nunggeene kita kudumma Hirüdüs asaasa tiidi o'o.”

³² İkirı ka tiki eene, “Aaga unnggeene aaga co tiki a sura tammo a'da, ‘A'a nungngo nasoro nagana'bu ka kadu ka oona noolona kadu ka maara 'bitıngngö nja taka, ka naguuru tanno iidoona no, ara a'a tatıimö linggo no nye'd'de.’

³³ Lakiini ara a'a tunggeene ka fiini tiya eede ka uuru tanno nja taka nja taka eege, kudumma ne'bi taalo ara teyi kürö ma Örsaliim.

³⁴ “Ka Örsaliim, Örsaliim, nagirina o'o nagane'bi natıdiri kadafiini na ünggürününja küdü no, naguuru kadhabbu eede ka tasaasa tawaana laala yüüdü koonaa afa koogoro mawaana lınsiö kono ka agedhe, aaga taalo kasaasa.

³⁵ Aaga assa ka 'di tiya ada unnggo ara tinyi kada ku'bu. Ara a'a tiki aaga taalo aaga kara tassa kede afe'de, illi ada kara tiki, ‘Baraka ka ömö'di tiya ö'dö ana eere ma Uugaara ya.’ ”

14

Yasu oolona ömö'di ka maara

¹ A Yasu co kita dhabbu ma naFariisi ka uuru ma Sa'bidı töccö tagu eema kide, a kadu tadınö ana i'i ko'do.

² A'da ömö'di unnggo iini kidha a maara alüfülü ka oona.

³ İkirî Yasu ka tiki a katalaana ma serîye nja naFariisi, “A'diila aja kara toolona ömö'dî ka uuru ma Sa'bidi alla atoroko?”

⁴ Kikirî ka kî'döönö, yungngo a Yasu ka tümmü ömö'dî ka nîsö oolona i'i uuru i'i ka tino.

⁵ Assa ka tiki eene, “Mada ana kada a 'bii'bala tiya iini üürü kodha yiini ka 'dînggö co össe ka uuru ma Sa'bidi taalo ara tareere ungu i'i ko'do?”

⁶ Taalo nîimö meene kateema.

Tataafala nja tiicolo ka eedi

⁷ İkirî Yasu ka iji kadu na agümmünüdene no, katesse na'buugu ka kadu kidha kemmi kide, İkirî ka tirina tafeene ma tuma neene,

⁸ “Üürü agümmünü ömö'dî o'o ma tö'dö ka tarna ya, fa temmi ka kere tanno kidha no, kudumma ömö'dî töccö inggide agümmünüdene adhabbu o'o.

⁹ Nggaaga ömö'dî ya agümmünü aaga ya tö'dö iki o'o, 'Fa ka ömö'dî tiya ka 'buugu tiya üüdü,' a modolo tümmü o'o naco temmi keere.

¹⁰ Lakiini ka kadu kara tümmünü o'o, kolo nemmi ka 'buugu tiya keere ya amang ka ömö'dî tiya agümmünü kadu ya, kara tö'dö iki o'o, 'Ömö'dî eede, fiki'dö naco temmi ka fiini ma ndanaaya kannu.' Nggeege ya taalo modolo mara tagu o'o ka kadu kidha.

¹¹ Kudumma ömö'dî tiya 'dinigi oona niini coo'do ya, ara ta'diniginja ku'bu, ömö'dî ya ümmü eyi yiini ka tidhilli ya ara ta'diniginja coo'do.”

¹² Yungngo a Yasu ka tiki ömö'dî tiya agümmünü kadu ya, “Küdü kara tümmünü

kadu a kuri ma uuru nja ooso kungngo ya, fa tūmmünü kateefe ma o'o nja nagöre tanno üüdü nja siliga ma o'o nja tanno kete küdü no nja tanno ana eema dhabbu no, kudumma eene kara tūmmünü o'o tekere kapadaga eema yüüdü o'o ka ööye miini.

¹³ Lakiini küdü kara tūmmünü kadu a kuri ya, ümmünü kadu na eema ka titaalo kene no nja kadu tanno namügüre no nja tanno sogo'do no nja tanno kisinsoro no.

¹⁴ A'diila nja kadu kara tüüni nggeege ana eege kudumma eene taalo kara tapadaga eema o'o ka ööye miini, ara sa kananja o'o ka uuru ma tafiki'dö ma kadu tanno a'diila no."

Tafeene ma tumma ma taanyara tanno dhabbu no

¹⁵ A ömö'di könö ana ka kadu tanno emmi no ka taföonyö ikiri ka tiki a Yasu, "A'diila nja ömö'di tiya ara temmi agu eema ka tauugaara ma Masala ya."

¹⁶ İkiri Yasu ka tiki iini, "Ömö'di inggide agüüni eema ma kuri dhabbu adagümmünü kadu kadhabbu a'da köö'dö taguri.

¹⁷ İkiri ka kürünü ömö'di ma linggo yiini ka uuru ma kuri, a'da aco tiki a kadu tanno miini no a'da kasa andö'dö kudumma kuri andananja ku'bu.

¹⁸ "Ka'dükü co kawwa eema ma tūmmöönö ka nanggeyi tanno eene, a ya dhidha ya tiki iini, 'Naleefe a'a taana siga, yungngo eede kara co ndassa kide nasaasa o'o a'da nafa kede naco.'

19 “A könö tiki iini, ‘Naana a'a nagodha ka iidümmü ka trenggele a'a nunggunu co nda'b'ba eege, nasaasa o'o a'da nafa kede naco.’

20 “Aya tiki, ‘Narna a'a aka taalo a'a nara tambaanya tö'dö.’

21 “İkiri ömö'di ya alinggo ya, ka öö'dö adirina eema ya kadu kadageema ya iini, ömö'di ma 'di a tagoroo'bo tümmü i'i, ikiri ka tiki ömö'di tiya alinggo ada iini ya, ‘Kolo akürö areere ka nafiini ma anya a narukuteene miini, nöö'dö a kadu tanno eema katitaalo kene no nja tanno namügüre no nja tanno asogo'do nja tanno kisinsoro no.’

22 “İkiri ömö'di ya linggo ya ka tiki iini, ‘Ka ömö'di eede, nagalinggo a'a afa tiya üüdü ka tiki ya a na'buugu öccö kinggide ka 'döngngönyö.’

23 “İkiri ömö'di ka tiki iini, ‘Kolo a nafiini ma anya ku'b'ba nja eere ma nsaara nöö'dö a kadu kadigi 'bügööri yeede.

24 Ara a'a tiki aaga, taalo ömö'di ana ka kadu tanno agümmünüdene no ara tagolo kuri yeede.’ ”

Minna asaasadene ka talaana tanno Yasu

25 A kadu tunggeene nja Yasu kadhabbu ikiri ka tafele iki eene,

26 “Ömö'di ya öö'dö kede assa ka taalo anu ka pupa tiya iini nja niimö, nja aka tammo iini, nja laala tiya iini, nja nagöre tanno iini, nja naginye tanno iini, adagii'bi tasaasa ma eyi tiya iini ya, taalo ara tatalaadene tiya eede.

27 A ömö'di ya taalo a'duga salii'bi yiini uurna a'a keere ya taalo ara tatalaadene tiya eede.

28 “Mada ana kada asaasa tarü'bü 'dī ya dhonggoro ya assa ka taalo emmi tikinggi inni eema yiini kara tarü'böönö iini ya, ara ta'dimo kini ka arü'böönö iini?

29 Kudumma iini kara tanggaaga kadese ku'bu assa ka titaalo ambaanya tarü'be, a kadu na unggeene ka fiini no nye'd'de kungngo, tadini i'i kamidhi i'i.

30 Keema kiki a'da, 'Ömö'di ya ata tüm'bü ma tarü'böönö ku'bu assa ka taalo ambaanya tarü'be 'di.'

31 “Üürü uugaara inggide asaasa co ka soore ka uugaara töccö, taalo ara temmi tikinggi iiröönö ara i'i tambaanya tema koro'bo nja iini a nasigira kö'dö na alif kada'baaga nja uugaara tiya a nasigira kö'dö na alif kukumu ömö'di no?

32 Üürü taalo atambaanya, ara tagürünü kadu kaco toreene nja iini a'da aleefe ku'b'ba, kimi'di tumma a ta'diila nja iini.

33 Nggeege ya üürü ömö'di ana kada itaalo afa ka eema tiya iini nye'd'de ya, taalo atambaanya ta tatalaadene tiya eede.

34 “Tangga'dala ka'diila, lakiini kene ka ndasügüni 'dee kara tamana minna kide?

35 Taalo kara ta'diila nja 'büdhülü kitaalo kara ta'diila nja tommokodho, kara tadhifi co akürö.

“Ömö'di ya ana iisine ma taföönyö ya, fa kini aföönyö.”

15

Dheefele ya aama ya

¹ A kadu na ama talu'ba no nja tanno oroko no kannä ka Yasu kete katoodo kini.

² İkirı naFariisi nja katalaana ma seriye kada a'digineene kiki, "Ömö'di ya asaasa kadu na oroko no agu eema nja eene."

³ İkirı ka tageema nja eene a tafeene ma tumma tanno iki,

⁴ "Mada ana kada ana kidheefeke kukumu kadu ka iidümmü, aya taama ana kene ungodho taalo ara tinyi no kukumu kadu ka iidümmü aaco akürö ungodho no, ka lodho ara kaco ndawwa dheefeke ya aama ya idhi aduna?"

⁵ Kini ka tuna i'i akarasa kini ka 'dakeyi adhodho.

⁶ Aco 'di ümmünü kateefe miini nja kadu tanno kete kini no iki eene, 'Aaga dhodho nja a'a kudumma eede ka tuna dheefeke yeede ya agaama ya.'

⁷ Yungngo eede kara tiki aaga, ara dhodho tanna ka 'dotombo'do nggeege ana ömö'di tiya atoroko ya ungodho kara taadha ka tatoroko tanno iini öö'dö ka Masala agii'bi kadu kukumu kadu ka iidümmü aaco akürö ungodho, na insili no taalo kasaasa taadha ka tatoroko."

Jine ya aama ya

⁸ "Üürü aka minggide mana nakajine* kada'baaga assa ka taama ungodho, taalo mara tüfü issi ka lamba makinye 'di mawwa jine amussu midhi maduna i'i?"

⁹ Kono kara taduna ya, mümmünü kateefe moonoo nja kadu tanno akete kono no miki, 'Aaga

* 15:8 15.8 Jine ya miini ya i'i ya ma linggo ma uuru ungodho.

dhodho nja a'a kudumma eede ka tuna jine yeede ya agaama ya.'

¹⁰ Yungngo eede ka tiki aaga a'da kadhangga ma Masala katadhodho ana ömö'di tiya toroko ungodho ka taadha ka tatoroko."

'Bii'bala ya aama ya

¹¹ İkirı Yasu ka tiki, "Ömö'di inggide ana laala eera.

¹² İkirı 'bii'bala ya idhilli ya ka tiki, 'Pupa, sa nangnga eema yeede a'a ndama almaala.' İkirı ka sümünaana almaala yiini kene ku'bu.

¹³ A füngngö idhilli kungngo ya, İkirı 'bii'bala ya idhilli ya ka tawagaana eema yiini koonanya'de, ungeene aaco a naanya ku'b'ba, ataga'da eema yiini ka eema ma weerö ün'dügüngö.

¹⁴ Kini ka ndaga'da eema nye'd'de ya, assa İire tÜmmü naanya no miini no ka tatoroko, andasaasa kuri.

¹⁵ İkirı ka co ka ömö'di ma anyatammo İini mo, aco talinggo nja İini, İkirı ka tuurugu i'i co nasigeene tanno İini ma taguri a nagüdüürü.

¹⁶ İire tÜmmü i'i dhindho asaasa tagu 'bisinggisi ya nagüdüürü ya, illi ömö'di ma tanangnga İini taalo.

¹⁷ "İkirı ka apadaga ka eyi tiya İini İiki, 'Kadu no alinggo ada pupa tiya eede kagu eema dhabbu, ara a'a ka tanna kita ana İire.

¹⁸ Ara a'a tafiki'dö naco ka pupa tiya eede niki İini, Pupa yeede, nagüünı a'a tam'baga kidha ma Masala a kidha ma o'o.

19 Taalo a'a nama tümmünüdene kada 'bii'bala tiya üüdü, ümmü a'a ka tamö'di tiya alinggo ya ün'dügüngngö.'

20 "İkiri ka tunggeene aaco ka pupa tiya iini, a pupa yiini taasala i'i ka tadhe ku'b'ba a 'bangnga miini tümmü i'i, ikiri ka rünö aaco kini ümmü i'i iti kini ka oona ööjülü i'i.

21 İkiri 'bii'bala yiini ka tiki iini, 'Pupa yeede, nagüüni a'a tam'baga kidha ma Masala ana o'o afe'de, taalo a'a nama tümmünüdene kada 'bii'bala tiya üüdü.'

22 "Yungngo a pupa tiya iini kadirina eema a kadu tanno alinggo ada iini no, 'Aaga ö'dö a ten'di tammo a'diila mo areere, aaga tagirni kini ka oona, aaga tagirni ndaneema iini ka 'baniisö aaga tagirni egüde iini ka uune.

23 Aaga ö'dö a 'bamiide tiya indhi ya, aaga teedhe angnga taguri angnga tagadhodho.

24 Kudumma 'bii'bala tiya eede ya, aga eyi ada ungnngo efe ka 'di, adagaama adunadene.' Kikiri kanda dhodho 'do.

25 "A'da 'bii'bala ya dhabbu ya inni ka siga, kini ka ndafada ka siga assa ndakete ka 'di ya, ikiri ka föönyö tüüsü nja siili.

26 Yungngo iini ka tagümmünü ömö'di öccö ya alinggo ya, indini i'i a'da, 'Minna inggide?'

27 Yungngo iini ka tiki iini, 'Örre yüüdü afada ka a'diila, a pupa yüüdü tikiri ka teedhe 'bamiide ya indhi ya.'

28 "İkiri ka koroo'bo a'dükü co 'bügööri, a pupa yiini tö'dö kürö atakilli i'i a'da aaco.

29 İkirî ka tiki a pupa tiya iini, 'Nalinggo ada a'a o'o a nagürüünü dhabbu, nitaalo nasilli tumma nüüdü, taalo o'o nakara tümmünü 'banggoromo a'a ungodho kungngo a'da nadhodho nja ka-teefe ma a'a iini.

30 Lakiini ka 'bii'bala tiya üüdü ya atömü eema yüüdü nye'd'de nja katemelö, kini ka tafada, na o'o tedhe 'bamiide ya indhi ya iini.'

31 "A pupa yiini tiki iini, "Bii'bala eede, nanna o'o ka 'di nja a'a turi, eema yeede yüüdü i'i ya miini.

32 Lakiini a'diila nja angnga kara tagadhodho angnga taka'deema kudumma örre tiya üüdü ya aga eyi ada ungnngo efe ka 'di, adagaama adunadene.' "

16

Ömö'di ya alinggo a ta'dara ya

1 A Yasu tadirina tumma a kadalaadene tanno iini afe'de, "Ömö'di inggide ana eema dhabbu, ömö'di öccö inggide alinggo nja iini, ömö'di könö tükirî ka tafünaana eema ömö'di tiya ma eema ya iki a'da, 'Ömö'di yüüdü ka anangnga i'i ka afa ka eema tiya üüdü ya aga'da 'do.'

2 İkirî ka tagümmünü i'i iki iini, 'Eema minna i'i yungngo eede ka föönyö ma o'o ungnngo? Tirina nïimö yüüdü ka tagüünî ana almaala tiya eede ya a'a, taalo o'o nara tafa ka eema tiya eede afe'de ndama uuru tanno.'

3 "A ömö'di ya linggo teema ka eyi tiya iini, 'Ömö'di yeede ya ara tafada a'duga linggo no kede, ara a'a tönynyö 'bitingngö? Taalo a'a nara

tambaanya leele, a modolo ma tarangnga tagu a'a.'

⁴ 'Īkīrī ka tiki, 'Nussu a'a nīimō yeede kara tūūnī ya, amang ka ömō'dī ma linggo kara tasoro a'a ya, a kadu tamma kede ka nōō'dī tanno eene.'

⁵ "Īkīrī ka tagümmünü kadu ma kōmüsü tanno ömō'dī ma linggo tanno iini iki ada kōnō, 'Ömō'dī yeede ya 'dee asaasa küdü ka oona aanya?'

⁶ "Iki iini, 'Nadhafala ma uu'ba kukumu kadu kīdūmmü.'

"Iki iini, "Duga waraga nemmi areere nakiri kide eema a kadu keera kaco iisine.'

⁷ "Iki ada öccö, 'Ömō'dī yeede asaasa küdü ka oona aanya?'

"Iki iini, 'Taliisi ma migile kö'dö alif.'

"Īkīrī ka tiki iini, "Duga waraga nakiri kide a'da eema ukumu kadu kada'baaga ta egiisö (800).'

⁸ "Īkīrī ömō'dī ya ma eema ka tindhigi ömō'dī ya alinggo nja iini ya ko'do ya taalo adho ka fīnī ya, kudumma iini ka tagüünī a ta'dara. Kudumma laala ma 'büdhülü tiya ka'dara kadagii'bi laala ma töyeene kadalinggo nja kadu tanno eene.

⁹ Nīkīrī a'a ka tiki aaga, aaga ümmü kateefe ma aaga ana eema ma 'büdhülü, kini kara titaalo ya, kara tamma kada ka 'buugu ma tefe ka 'dī ta'billi.

¹⁰ "Ömō'dī kara tafa ka nīimō tiya idhilli ya ara tafa ka tiya adhabbu ya, a ömō'dī ya üünī ada kadu ku'bu a nīimō idhilli ya ara tūūnī ada kadu ku'bu ana eema tiya dhabbu ya.

11 Üürü taalo aaga kafa ka almaala ma 'büd'hülü 'dee, mada yungngo ara tamma kada ana eema tiya dhorro ya?

12 Üürü taalo aaga kafa ka eema tiya kadu tökönö a mada i'i yungngo ara tamana eema yaada aaga?

13 “Taalo ömö'di ara tambaanya talinggo ada kadu keera, kudumma iini kara tanu ka tiya ara ka asaasa öccö, nja iini ka föönyö tumma no ada öccö amidhi öccö, aaga taalo kara tambaanya talinggo ada a Masala nja almaala.”

14 A naFariisi tagatoodo kini kamidhi i'i kudumma eene kasaasa almaala dhindho.

15 İkirı ka tiki eene, “Kümmü aaga nanggeyi naada ka'diila ka kadu kidha, lakiini Masala mussu nanggeedi naada ka teene, kudumma eema tiya kadu katümmü i'i ka ku'daana ya atoroko ka Masala kidha.

16 “Aga kanna seriye kide nja talaana ma nagane'bi idhi a Yühanna ya Tatambeese ya tö'dö. Ndama uuru tanno miini no, a kadu tagalaanadene a tumma ma tauugaara ma Masala, a kadu könö takardha ku'bu ma tasaasa co a rüsü kungngo.

17 Lakiini tamanyaga ma 'büd'hülü nja 'dotombo'do taalo agu'daana afa titaalo ma 'ba'dakeyi ma seriye ungodho kungngo.

18 “Ömö'di ya adheene nja aka tammo iini atarna kömö ya, i'i ya atemelö, a ömö'di ya arna aka ma nyuri ka dheene nja oono mo i'i ya atemelö.

Liyasiri nja ömö'di ma almaala

19 “A ömö'di inggide ana almaala dhabbu, ümmü en'di ya agu'daana ya nja tiya idhindhī ya ka oona, ümmünaana kadu ka 'di kita iini a naguuru kagu eema.

20 A ömö'di inggide ana eere a'da Liyasiri taalo eema kini, eema ya in'di yungngo iini ka oona nye'd'de kungngo, emiimi kini ka inye ma 'bügööri.

21 Asaasa tera türeene ma kuri tiya ömö'di ma eema ka aguri ya, a tiini ticci atö'dö kanyege'de eema yiini ya in'di ya.

22 “A ömö'di ya eema ka titaalo kini ya teyi, a kadhangga ta'duga i'i kanangnga i'i ka Abrahiim kete, ömö'di ya ana almaala ya, teyi afe'de adatü'büdene.

23 Ömö'di ya ana almaala ya, andanna ka 'buugu ma inde üüni muuyu assa coo'do asala Abrahiim ku'b'ba nja Liyasiri ka temmi kini kete.

24 İkiri ka tümmünü eene iki, ‘Ka Pupa yeede Abrahiim, oolona kede, kürünü Liyasiri allo üüdü ma 'banisö tiya iini ka 'büüdi öö'dö iini a'a natala kede ka onngo'do, kudumma eede nungngo ka issi nüüni muuyu.’

25 “İkiri Abrahiim ka tiki iini, ‘Bii'bala eede, nagügi o'o yüüdü ka ndaga'duga eema ya a'diila yüüdü ka takaleefe ka 'di, ara Liyasiri ka ta'duga dhügürü, i'i 'bitingngö anda'duga talingnge niini ara o'o ka tüüni muuyu kanna.

26 Eema ya in'dili kungngo koolo unngo iidi ka söödö nja aaga adhonggoro, taalo ömö'di ma tassumunaana ka tada'da kide aco ada kanna, ömö'di yaada taalo tassumunaana ka tada'da kide öö'dö kidi kita.’

27 “İkiri ömö'di ya ma almaala ya ka tiki, ‘Pupa yeede Abrahiim, nasaasa a'a o'o nagürünü Liyasiri ka 'di tiya pupa tiya eede,

28 aco tadirina eema a nagöre tanno eede no iidümmü no amang kene tafa tö'dö ka 'buugu ma dhögürü tiya.’

29 “Yungngo Abrahiim ka tiki iini, ‘Müüsa ungnö eene nja nagane'bi, fa kene katoodo kene.’

30 “İkiri ömö'di ka tapadaga tumma iini, ‘Taalo nggeege Pupa yeede Abrahiim, lakiini ka ömö'di ungnodho kara tafiki'dö ndama inde aco kene kara taadha ka tatoroko.’

31 “İkiri Abrahiim ka tiki iini, ‘Kene ka titaalo kaföönyö tumma na Müüsa nja nagane'bi, ömö'di saga fiki'dö ndama inde taalo kara tamma.’ ”

17

Tatoroko

(Matta 18.6-7, 21-22; Murkus 9.42)

1 İkiri Yasu ka tiki a kadalaadene tanno iini, “Eema ya amana kadu ka talinggo tatoroko ya ara tö'dö, lakiini am'ba ka ömö'di tiya ara talinggo ya.

2 Ara ta'diila eene kara timi'dina arru iini ka eyi kimi'dina ka misi ka pügü co to afa tamana ma kadu tanno dhiidhi no ka talinggo eema ya toroko ya.

3 Aaga adinö ko'do, ka örre tiya üüdü kara tüüni tatoroko kirnaana kini, üürü aadha kide ya nafa kini.

4 Üürü agüüni tatoroko ana o'o tïidümmü afünü eera ka uuru ka ungodho ya, assa ka tapadaga küdü tïidümmü afünü eera assa ka tiki o'o a'da afada i'i aadha kide, na o'o tafa kini."

Tamma ka Masala

5 A kadafiini tiki a Uugaara, "Tigini tamma ka Masala unngo."

6 İkirı Yasu ka tapadaga tumma eene, "Kada kara tamma ka Masala ana eedi idhilli afa ndaniye ma tanuure, aaga tiki a indiiye tanno, 'Fannadene nadhonja ka to,' kara taföonyö tumma naada.

7 "Mada ana kada ömö'di ka leele iini ka siga nja iini ka kuri a ki'biini, öö'dö ndama lodho iki iini, 'Ereere nemmi nagu eema'?

8 Ara tagala ka tiki iini, 'Indinaana oona nüüdü nindinaana kuri kede ku'bu nindhigi a'a naguri nooye, o'o sa ka öö'dö taguri nooye.'

9 Ömö'di ya linggo ya 'dee ara ta'diila nja iini kini kara taföonyö tumma na ömö'di tiya iini?

10 Kafeene aaga nggeege kada kara tüüni nïimö ya kadu ka tiki a'da aaga tüüni ya, aaga tiki, 'Ungngo ka kasaga ma linggo ün'dügüngngö, unngo tagalinggo eema ya ananja unngo a'da unngo talinggo ya.' "

Yasu oolona kadu ma kutukunya kada'baaga

11 Aga Yasu ka ndungeene ka fiini ma tara co Örsaliim adigaala ka Samira nja Jaliil.

12 Kini ka co daara inggide İkirı ka toreene nja kadu kana kutukunya ka oona kada'baaga, kikirı ka töödhı ku'b'ba.

13 Kalneege ko'd'do kiki, “Yasu tatalaana, ana 'bangnga ma ungngo.”

14 İkirı Yasu ka tassa kene iki eene, “Aaga ungueene aaga co alaga oona naada co ka'boge.” A kene ka tunggunugu co ya kikirı ka tinsili ka oona.

15 A kōnō ungngo eene assa kini ka a'diila ya, afada afünügü Masala ko'do dhindho.

16 Ömō'di ya miini ya ataga Samira üürü ka Yasu kidha ana küüge nja dhugudha amana ta'diila iini.

17 İkirı Yasu ka tiki, “Taalo katanggaladene kada'baaga sa, anno iidümmü kafünü egüisö no küiye?”

18 Taalo ömō'di ana kene afada öö'dö tindhigi Masala ko'do illi töölöge ya?”

19 İkirı Yasu ka tiki iini, “Fiki'dö nunggeene, tamma ka Masala nüüdü ka oolona o'o.”

*Tö'dö ma tauugaara tanno Masala
(Matta 24.23-28, 37-41)*

20 A naFariisi tindini i'i kiki, “Ara tauugaara na Masala tö'dö aada?”

Iki eene, “Taalo ömō'di ara tadinö ka tö'dö ma tauugaara ma Masala.

21 Ömō'di tafa tiki a'da, ‘Ungngo kita,’ nja iini ka tiki a'da, ‘Inni kannu,’ kudumma tauugaara tanno Masala kungngo ada ka nanggeedi.”

22 Iki a kadalaadene tanno iini, “Uuru kinggide kassa ka öö'dö, aaga tasaasa tassa ka uuru tanno 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ka ungodho kungngo taalo aaga kara tijöögö.

²³ Ara kadu saga tiki aaga a'da, 'Ungngo kita,' nja iini, 'Inni kanna,' aaga fa co, aaga tafa tuurna ömö'di öccö keere.

²⁴ Kudumma uuru ma tö'dö tanno 'Bii'bala ma Tadü'd'dü kara tafeene nja talimaana ma tombo'do na limi ku'b'ba kasa ka öö'dö töyeene ka 'dakeyi töccö no.

²⁵ Lakiini i'i ara tadhügürü ana eema dhabbu tikinggi a sere ya ma 'bitingngö ya tanu kini.

²⁶ "Afa ma tiya agüünä adene ka naguuru tanno Nööh no, ara tüünidene ka naguuru tanno 'Bii'bala ma Tadü'd'dü.

²⁷ Kagu kadu eema kooye ngeeli karna ajeene idhi Nööh co a mürkabü ka teene, a faaya tö'dö agirina eege nye'd'de kungngo.

²⁸ "Nja tiya agüünä adene ka naguuru tanno Luut no afe'de, kaguri kadu kooye, kanadene ana eema kaana eema, kaleele karü'bü nöö'di.

²⁹ Lakiini ka Luut ka öö'dö kürö ndama Sadöma a Masala tunggu issi ku'bu nja albaarü kide ndama 'dotombo'do mafine eege nye'd'de kungngo.

³⁰ "Ara tafigi nggeege ka uuru tanno 'Bii'bala ma Tadü'd'dü kara tatele oona.

³¹ Ömö'di ya aganna ka la ko'do ka uuru tanno miini no ya, taalo ara tö'dö ku'bu aco a'duga eema yiini ka 'bügöörä, a ömö'di ya ka siga ya taalo ara tapadaga oona keere.

³² Aaga agüigä aka ma Luut mo.*

³³ Ömö'di ya asaasa toolona eyi yiini ya ara taama i'i, ömö'di ya aama eyi yiini ya oolona eege.

* 17:32 17.32 Takwiin 19.15-26

³⁴ Ara a'a tiki aaga ka ooso tanno miini no ara kadu tafü ka tenggere tanno ungodho no keera, könö ta'dugadene aya tütü.

³⁵ A iiya keera kawöönö ka 'doonya ma ungodho, a kömö ta'dugadene ammo tütü.

³⁶ [A kadu na nagiide no tanna ka siga keera, ökönö ta'dugadene aya tütü.]”

³⁷ A kadalaadene tindini i'i kiki, “Ka Uugaara, ara tumma no talinggo adene kiga?”

İkiri ka tiki eene, “Buugu ya niimö ka teyi kide ya ara nagolo tarüğü kide.”†

18

Tafeene ma tumma ma aka ma küüme nja uugaara

¹ A Yasu tageema nja kadalaadene tanno iini, a tafeene ma tumma a'da kafara ka Masala turi kafa tagi'di.

² Iki eene, “Aganna uugaara ka anya minggide taalo ari'ba a Masala itaalo ari'ba a kadu.

³ Aka ma küüme taganna ka anya tammo iini mo, maleele kini ka oona miki iini, ‘Ümmöönö kede kudumma diidi ma a'a.’

⁴ “Atakanu ka tumma tanno oono, lakiini kono ka ndakaleele kini ka oona ya, ikiri ka tiki ka eyi tiya iini, ‘Taalo a'a nari'ba a Masala nitaalo nari'ba a kadu.

⁵ Ara a'a tümmöönö ka aka ma küüme tammo, kudumma oono ka anyamanya a'a ka oona, kudumma oono mara tütü ka taleele kede ka oona manyamanya a'a ka oona.’”

17:36 17:36 Matta 24.40 † **17:37 17:37** Ka uuru ma tapusu adene kara tö'dö ara aaga tussu 'buugu miini.

⁶ Ìkìrì Uugaara Yasu ka tiki, “Aaga toodo ka eema tiya uugaara tiya üünì ada kadu ku'bu ya ka teema.

⁷ Taalo Masala mara toolona kadu noono ka tagesse eege no, na afara kono ooso a naguuru? Mara tadoono ku'bu manangnga ìiye eene?

⁸ Yungngo eede ka tiki aaga, mara tareere möödhi kene, lakiini 'Bii'bala ma Tadü'd'dü 'dee ara taluna tamma ka 'büdhülü kini kara tö'dö?”

Tafeene ma tumma ma taga Fariisi nja ömö'di ma tulu'ba

⁹ A Yasu tageema ka tumma co kadu kinggide kümümü nanggeyi neene a'da eege ka'diila kamidhi kadu öccö,

¹⁰ “Kadu kinggide keera kasirigö co la ma Masala ma tafara ka Masala, könö a taga Fariisi, aya tamö'di ma tulu'ba.

¹¹ Ìkìrì taga Fariisi ka fikì'dö adageema ka eyi tiya iini iki, ‘Nanangnga a'a ta'diila o'o Masala, taalo a'a nafeene nja türeene ma kadu na ama eema ya kadu na, nüünì ada kadu ku'bu no, nja tanno afüngngö anyooro no, taalo a'a nafeene nja ömö'di ma tulu'ba tiya.

¹² Nümmü a'a tenege teera ka üsbü unggodho namana faana ma la ma Masala ku'bu nye'd'de.’

¹³ “Lakiini ömö'di ma tulu'ba öödhi ku'b'ba taalo asaasa tadini co 'dotombo'do, agala ka dhüüdhü orro iki, ‘Ana 'bangnga ma a'a Masala kudumma eede ka tatoroko.’

¹⁴ “Ara a'a tiki aaga, ömö'di ma tulu'ba ya inynyo öö'di kita iini ka'diila, ara taga Fariisi ka tütü a tatoroko tanno iini. Ömö'di ya 'dinigi oona niini coo'do ya ara ta'diniginja ku'bu, ömö'di

ya ümmü eyi yiini ka tidhilli ya ara ta'diniginja coo'do.”

Yasu nja laala tiya dhiidhi ya

(Matta 19.13–15; Murkus 10.13–16)

¹⁵ A kadu tö'dö ana laala iini a'da ümmünü iisine eene ka oona, a kadalaadene niini tasala eege kagirnaana kene.

¹⁶ Lakiini Yasu agümmünü eege, “Aaga fa ka laala köö'dö kede aaga tafa tafaga eege keere, kudumma tauugaara ma Masala kungngo eene.

¹⁷ Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, ömö'di ya taalo amma ka tauugaara ma Masala afa 'bii'bala kungngo taalo ara co.”

Ömö'di ya ana almaala ya

(Matta 19.16–30; Murkus 10.17–31)

¹⁸ A tadiifi tindini i'i iki, “Ka Tatalaana ya a'diila ya, ara a'a tönynyö nassa ka aluna tefe ka 'di ta'billi?”

¹⁹ İkirı Yasu ka tiki iini, “Minna agu o'o nümmünü a'a a'da na'diila? Taalo ömö'di ma ta'diila illi Masala ungodho oogo.

²⁰ Nussu o'o tumma no iki a'da, ‘Fa tatemelö, fa tagirina kadu, fa tanyooro, fa tafünü korokoro ka kadu ka oona, ümmü pupa yüüdü nja niimö tammo üüdü.’ ”

²¹ İkirı ka tiki a Yasu, “Nagalinggo a'a eema ya 'do a'da nakaleefe a'a taga idhilli.”

²² Ka Yasu ka ndaföönyö tumma niini no iki, “Niimö inggide ungodho öreene, adanege ana eema tiya üüdü nye'd'de nasümünaana ka kadu tanno iini ka titaalo kene no amang ka eema

tanna küdü ka 'dotombo'do, na o'o sa ka öö'dö kede keere."

²³ Ömö'di tamüürü kini ka taföönyö tumma no kudumma iini ka ana eema dhabbu.

²⁴ Yungngo a Yasu ka iji i'i ka koroo'bo, ikiri ka tiki, "Kiideene co ka tauugaara ma Masala ka kadu tanno ana eema dhabbu no.

²⁵ Taalo tadigaala ka ööye ma ibiri ara tiideene ana malaga, afa co ka tauugaara ma Masala ka tiideene ka kadu tanno ana eema dhabbu no."

²⁶ A kadu na föönyö no tiki, "Amada i'i yungngo ara toolonadene adha?"

²⁷ İkiri Yasu ka tiki, "Niiimö ya iideene a kadu ya ara Masala talinggo."

²⁸ İkiri Bütürs ka tiki iini, "Kafa ungnö ka eema tiya iidı ara ungnö ka tuurna o'o keere."

²⁹ A Yasu tiki iini, "Ara a'a tadirina tumma aaga dhorro, ömö'di ya inyi 'di yiini ku'bu nja aka tammo iini, nja nagöre nja pupa nja niiimö nja laala tiya iini kudumma tauugaara ma Masala ya,

³⁰ ara taluna eema dhabbu ka kusunja kini kide, a 'bitingngö nja tefe ka 'di ta'billi."

*Yasu adiri tumma ma inde tanno iini tiidoona
(Matta 20.17-19; Murkus 10.32-34)*

³¹ A Yasu tümmünü kadafiini na ö'dö kada'baaga kafünü eera no iki eene, "Angnga kungngo kara tasirigö co Örsaliim 'bitingngö a tumma na sorne ma nagane'bi kadageema ma 'Bii'bala ma Tadü'd'dü kara talinggo adene.

³² Ara tümmününja a kajeene kadaana i'i kalama keela i'i ka'binynyi alaaga iini ka oona.

³³ Kassa kabbü i'i kiidi i'i, assa ka fik'i'dö ka inde a füngngö iidoona."

³⁴ A kadalaadene kitaalo kussu eema yiini ka teema ya, kudumma eene kaküdhüdene kitaalo kussu.

*Yasu afa'da soro ka üye
(Matta 20.29-34; Murkus 10.46-52)*

³⁵ Aga Yasu ka ndakete ka Ariiha ya a'da soro unngo emmi ka tinggini ma fiiini arangnga.

³⁶ Kini ka föönyö a kadu kadhabbu katunggeene ya, ikiri ka tindineene, "Minna yungngo?"

³⁷ Kikiri ka tiki iini a'da, "Yasu ya ma Nasira ya, i'i yungngo unggeene kita."

³⁸ Ümmüneene dhindho iki, "Yasu, 'bii'bala ya Dawud, ana 'bangnga ma a'a."

³⁹ A kadu na unggeene kidha no tagirnaana kini a'da aki'döönö. Illi i'i iidhe ko'd'do, "Ka 'bii'bala ya Dawud, ana 'bangnga ma a'a."

⁴⁰ A Yasu töödhi iki eene a'da köö'dö ana i'i, kini ka ndöö'dö kete ikiri Yasu ka tindini i'i,

⁴¹ "O'o nasaasa a'a a'da nönyö ana o'o?"

Ikiri soro ka tiki, "Nasaasa a'a tiji 'buugu, ömö'di eede."

⁴² Ikiri Yasu ka tiki iini, "Iji 'buugu, tamma nüüdü ka oolona o'o."

⁴³ Arooro kiji 'buugu uurna Yasu keere amana ta'diila a Masala. Ka kadu ka ndiji tumma no, kindhigi Masala ko'do.

19

Yasu nja Zaka

¹ A Yasu co Ariiha adheedhe ko'do.

² Ömö'di unngo ka Ariiha uugaara ma kadu ma tulu'ba ana almaala dhabbu ana eere a'da Zaka.

³ Ö'dö asaasa tassa ka ömö'di tiya ana eere a'da Yasu ya, lakiini i'i ya adhüküdhükü, taalo iji Yasu kudumma a kadu katiti ajeene.

⁴ İkirı ka rünö aaco ka kadu kidha asirö fa ma indiiye amang kini tiji i'i, kudumma Yasu kara tadigaala kide.

⁵ Ka Yasu ka ndala kita miini kita ya, assa coo'do asala i'i iki iini, "Zaka, aayu ku'bu areere, kudumma eede kara co tanna ka 'di kita üüdü ka uuru tanno."

⁶ İkirı ka öö'dö ku'bu areere oreene nja iini adhodho.

⁷ Ka kadu kadasala tumma no ya, ka'digineene kiki a'da, "Unggeene aco tanna ka 'di tiya ömö'di tiya atoroko ya."

⁸ A Zaka tafiki'dö iki Uugaara, "Ka Tatalaana, ara a'a tanangnga dhüdhü ma eema tiya eede a kadu tanno eema katitaalo kene no, üürü nagüünı ada ömö'di ku'bu a niimö, napadaga co iini ököje nja tiya iini ya ta egüsö."

⁹ Yungngo Yasu ka tiki iini, "Ndama uuru tanno ka ö'dö toolona ka 'di tiya, kudumma ömö'di tiya, i'i ya 'bii'bala tiya Abrahiim afe'de.

¹⁰ Kudumma 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ö'dö tawwa kadu na aama no oolona eege."

Tafeene ma tumma ma gürüüsü ma linggo

¹¹ Ka Yasu ka ndakete ka Örsaliim, a kadu na toodo ka tumma no kiki kide a'da tauugaara

ma Masala kara tatele oona 'bitingngö, ütü ka teema,

¹² iki, “Ömö'di inggide tadiifi, ungeene aco anya ku'b'ba maco tümmününja ka tauugaara kide assa ka tafada.

¹³ İkiri ka tagümmünü kadu na linggo nja iini no kada'baaga adakinaana nakajine ma dahaba* eene ku'bu iki eene, ‘Aaga anadene iini ara a'a ka öö'dö.’

¹⁴ “A kadu ma anya tammo iini taalo ka asaasa i'i yungngo eene kagürünü kadu ka urna keere kiki, ‘Taalo ungngo kasaasa ömö'di ya ka tauugaara tiya iidü.’

¹⁵ “A kadu tümmünü ömö'di ya miini ya ka tauugaara afada aco 'di adagümmünü kadu niini ka anangnga nakajine eene no amang kini tassa kide, ömö'di öccö aluna ka tiya iini aanya.

¹⁶ Aya dhidha ya tö'dö iki, ‘Ömö'di eede, naluna a'a ka jine tiya nakajine kada'baaga.’

¹⁷ “İkiri ömö'di ka tiki iini, ‘O'o no ömö'di ma linggo tiya dhorro ya, a'diila nja o'o nafa o'o ka niimö tiya idhilli ya, ara o'o tauugaara ma naanya kada'baaga.’

¹⁸ “Aya tö'dö kini iki, ‘Ömö'di eede, jine yüüdü ya, naduna a'a kide nakajine kiidümmü.’

¹⁹ “İkiri ka tiki iini, ‘Ara o'o tauugaara ma naanya kiidümmü.’

²⁰ “A könö tö'dö iki, ‘Ka ömö'di eede, jine yüüdü ungngo a'a naküdhü a'a i'i ka mandiili.

²¹ Kudumma eede ka ri'ba o'o kudumma üüdü o'o na ömö'di taalo nasaasa kadu, narumuru

* **19:13 19.13** Jine ma dahaba ököje nja mahiyya ma nagatereene kiidoona.

eema a'da taalo yüüdü, nama eema a'da taalo o'o nadiniiği.'

²² “İkiri ka tiki iini, ‘Ara a'a tümümü o'o a tumma tanno üüdü, o'o na ömö'di ma linggo ya toroko ya nussu o'o a'da a'a taalo nasaasa kadu narumuru eema ka kadu na ama eema yeede ka titaalo nadiniiği ya.

²³ A minna agu o'o nanu ka tanangnga jine yeede a kadu tanno alinggo ana gürüüsü no amang kede tafada nöö'dö taluna i'i köö'dö keere dhabbu?’

²⁴ “İkiri uugaara ka tiki a kadu tanno 'dingnge kini kete no, ‘Aaga 'duga jine kini aaga tanangnga ömö'di tiya ma nakajine kada'baaga ya.’

²⁵ “Kikiri ka tiki iini, ‘Ka ömö'di eede, nakajine kungngo iini kada'baaga.’

²⁶ “İkiri ka tiki, ‘Ara a'a tadirina aaga, ömö'di ya ana niimö agusunja kini kide, ömö'di ya niimö ka titaalo kini ya, yungngo kini ya a'dugadene.

²⁷ A kadu na diidi ma a'a no taalo kasaasa a'da na a'a tauugaara tiya eene no aaga ö'dö ana eege kita, aaga tagirina eege kede kidha.’ ”

Yasu inynyo Örsaliim

²⁸ A Yasu tageema tumma no, unggeene asiro ma tara co Örsaliim.

²⁹ Kini ka ndakete ka Beet Faji nja Beet Aniya ka 'dikinya tammo ana eere a'da Anya ma 'Dikidiyo mo, ikiri ka kürünü kadalaadene keera.

³⁰ Iki eene, “Agolo anya tammo ada kidha mo, kada kara co ya aaga taluna 'bing kisine ka

timi'dinja ku'bu üfürü ömö'di takaka kide 'do aaga kildhe i'i aaga tö'dö iini.

³¹ Ka ömö'di kara tindini aaga ya a'da, 'King-gilaana aaga amana ya?' Aaga iki iini a'da, 'Uugaara asaasa i'i.' "

³² A kadafiini na eera no co kaluna afa ma tiya Yasu kadirina eene ya kungngo.

³³ A kene katinggili 'bing kisine ya a kadu miini tiki, "Minna agu aaga, aaga tinggili 'bing kisine?"

³⁴ Kikiri ka tiki, "Uugaara asaasa."

³⁵ Kö'dö iini a Yasu kakese en'di yeene ka 'bing kisine a Yasu taka kide.

³⁶ A kini ka ndunggeene a kadu takese en'di yeene ka fiini.

³⁷ Kini ka ndakete ka nsorondho ma Anya ma 'Dikidiyo ya, ikiri kadalaadene kadhabbu katadhodho kindhigi Masala ko'do keema dhindho ka eema ma türü tiya eene kada kadinö kide ya nye'd'de, kiki a'da,

³⁸ "A'diila ka Uugaara tiya öö'dö ana eere ma Masala ya,

fa ka ta'diila ka öö'dö ka 'dotombo'do nja tüdhindhä ka fiini ma ndanaaya."

³⁹ A naFariisi öccö ungnö ka kadu ka teene ya iki a Yasu, "Ka Tatalaana, iki ka kadalaadene tanno üüdü a'da ka ki'döönö."

⁴⁰ Apadaga tumma eene iki, "Ara a'a tadirina aaga, a kadu no saga ki'döönö ya, ara nügisi tiidhe."

Yasu ya afara kudumma Örsaliim

⁴¹ Kini ka ndakete ka Örsaliim assa kono afara kudumma oono.

⁴² İkirı ka tiki, “Küdü kara tagussu fiini ma ta'diila ka uuru tanno. Lakiini 'bitingngö allafa küdü ka iıye.

⁴³ Uuru öccö ka inggide a diidi tiya üüdü kara takedhe o'o ka oona kasege ar'da küdü ka oona ka ku'du o'o ko'do ka oona in'dili kungngo.

⁴⁴ Kürrüdü ana o'o nja laala tiya üüdü ya inggide ya taalo kara tafa ka misi küdü ka oona kudumma üüdü taalo nussu uuru ma tö'dö tanno Masala ma toolona o'o.”

Yasu inynyo la ma Masala

⁴⁵ İkirı ka co la ma Masala arooro ka tasoro kadu na anadene ana eema kide no, uuru ege co akürö.

⁴⁶ Eema nja eene iki, “Sorne ma Masala iki a'da, “Di yeede ya, 'di ma tafara ka Masala, aaga ka anangnga i'i ka tatura ma kanyooro.’ ”

⁴⁷ Adagalaana kadu ka la ma Masala a naganuuru a naguugaara ma ka'boge nja katalaana ma seriye nja kadıfi ma anya tasaasa tiidi i'i.

⁴⁸ Kitaalo kaluna fiini ma tiidi i'i kudumma kadu nye'd'de kungngo ka asaasa i'i ka toodo kini.

20

Türü na Yasu

¹ Uuru kinggide iini ka talaana kadu ka la ma Masala adünügü tamma eene, ikiri a naguugaara ma ka'boge ka öö'dö kini nja katalaana ma seriye nja kadıfi.

² Kiki iini, “Tirina ungnö, türü öjö ege kungngo üüdü ka talinggo eema ya iini? Mada i'i yungngo anangnga türü na o'o dhorro ungnö?”

³ Ìkìrì Yasu ka tiki eene, “Ara a'a tindini aaga a tumma ka ungodho, aaga tirina a'a,

⁴ tambeese na Yühanna 'dee ka ö'dö ndama 'dotombo'do alla ndama kadu?”

⁵ Kadageemaana ka oona ungodho eege kiki, “Aja kara tiki a'da, 'Ndama 'dotombo'do ya,' ara tiki a'da, 'Minna agu aaga, aaga taalo kamma kini?’

⁶ Akaja kara tiki a'da, 'Ndama kadu ya,' ara kadu tatüdiri angnga nye'd'de kungngo, kudumma eene ka tussu a'da Yühanna a ne'bi.”

⁷ Yungngo eene ka tiki iini a'da, “Taalo ungnogo kussu a'da köö'dö ndama kiga.”

⁸ Ìkìrì Yasu ka tiki eene, “A'a ka eyi tiya eede taalo a'a nara tiki aaga a'da türü na mada eege kungngo eede ka talinggo eema ya iini.”

Tafeene ma tumma ma kaleele

⁹ Ìkìrì ka ndeema nja kadu a tumma tanno iki eene, “Ömö'di inggide akodho ki'bim'bi adagümmünü kaleele anangnga eene, ara ka tunggeene atügöögö.

¹⁰ “Ka uuru ma taraana miini ka ndö'dö ya, ìkìrì ka kürünü ömö'di ma linggo yiini kene a'da kanangnga faka ma iye ma ki'bim'bi tanno iini, kikirì ka tabbü i'i kuuru i'i ka tino ana iisine kada 'döngngönyö.

¹¹ Agürünü ömö'di könö afe'de, katabbü ya miini ya afe'de katakeela i'i kuurugu i'i ka tino ana iisine 'döngngönyö.

¹² Ìkìrì ka kürünü könö kassa kanda iidoona, katabbü i'i kanangnga nagoola iini ka oona kapügü i'i co kürö ndama raaga ma ki'bim'bi.

13 “A ömö'di ma ki'bim'bi tiki, ‘Ara a'a tönynyö 'bitingngö? Ara a'a tagürünü 'bii'bala yeede ka asaasa i'i ya, amang kene tasala i'i ka ri'ba.’

14 “Kene ka ndasala i'i ya ka ndeema kiki a'da, ‘Ömö'di ya ara takarna ka ki'bim'bi, katagiidi i'i, angnga takarna ka eema.’

15 Kapügü i'i co kürö ndama raaga ma ki'bim'bi, katagiidi i'i.”

Ikiri Yasu ka tiki, “Ara ömö'di ma raaga ma ki'bim'bi tönynyö ana eege?

16 Ara tö'dö agirina kaleele, anangnga ki'bim'bi a kadu tökönö.”

A kadu na toodo kini no tiki, “A Masala tafa tö'dö iini.”

17 Assa kene ko'do iki eene, “Tumma no ka sorne kiki a'da minna?

‘Misi ma katarü'böönö yaada kanu kide mo, oogo mungngo ma misi ma kadese.’

18 Ömö'di ya a'dinggo ka misi tammo miini mo ya ara tadhösö, ömö'di ya oono ka 'dinggo kini ko'do ya manyiki'daana i'i ku'bu.”

Faana ma tulu'ba

19 A katalaana ma seriye nja naguugaara ma ka'boge tasaasa tümmü i'i ka uuru tanno miini no, illi eege kari'ba a kadu kudumma eene ka tussu a'da i'i eema tafeene ma tumma no kene ka oona.

20 Katadinö ana i'i ko'do, ka kürünü kadu kini kümme eyi yeene kada kadu tanno a'diila no, amang kene tümmü i'i a 'bandumma kümmeünü i'i uugaara ma Yahüüdiya nja türü tanno iini.

21 Kikiri ka tindini i'i, "Ka Tatalaana, kussu ungnge a'da o'o neema tumma na dhorro no nja talaana tanno üüdü no, taalo nari'ba a ömö'di, illi o'o neema tumma ma fiini ma Masala ma timin'da.

22 A'diila aja kara tamana tulu'ba a Kayisar alla taalo a'diila?"

23 İkiri Yasu ka tussu ünggü meene iki eene a'da,

24 "Aaga lage jine a'a, koronggore ya mada i'i yungngo, eere ya mada i'i yungngo?"

Kiki iini, "Ya Kayisar."

25 Yungngo Yasu ka tiki eene, "Aaga anangnga niimö ya Kayisar a Kayisar, aaga tanangnga niimö ya Masala a Masala."

26 Kitaalo kassumunaana ka tumma meene kara tmmü i'i iini ka kadu kidha, kadhere ka tumma tanno iini kakumu oona.

Tafiki'dö ka inde

27 A Sadügiin no midhi tafiki'dö ka inde no tö'dö kini ka indini i'i,

28 "Ka Tatalaana, Müüsa arigiri ada angnga a'da, 'Ka örre tiya ömö'di kara teyi a'da aka mo ungnge iini a 'bii'bala titaalo kini, örre yiini ta'duga oogo eene ada laala örre tiya iini.'*

29 Kadu kinggide ka nagöre ka iidümmü kafünü eera, aya dhidha ya tarna aka eyi a'da taalo 'bii'bala iini.

30 Aya asigi kini ya ta'duga aka eyi a'da taalo 'bii'bala iini.

* 20:28 20.28 Serije ya eera ya 25.5-6

³¹ Aya iidoona ya ta'duga oogo, idhi na iidümmü kafünü eera no taaya a'da taalo laala eene eege in'dili.

³² Aka mikiiri ka teyi afe'de.

³³ Oogo 'dee mara ta aka tammo mada ka uuru ma tafiki'dö ka inde, kudumma oono ka ta aka ma kadu ka iidümmü kafünü eera?"

³⁴ İkiiri Yasu kiki eene, "Kadu ma 'büdhülü karna ajeene.

³⁵ Lakiini kadu na ma tafiki'dö ka inde no, kara tefe ka 'di ta'billi taalo karna, kitaalo karna ajeene.

³⁶ Eege kara tafeene nja kadhangga taalo kara taaya, eege ka laala tiya Masala, kada laala ma tafiki'dö ka inde.

³⁷ A Müüsa adinö kide aala a kadu a'da tafiki'dö ka inde ka inggide ka 'bamfa ka tafinne, kini ka tümünü Masala a'da, 'Masala ma Abrahiim nja Masala tammo Ishak nja Masala tammo Yaguub.'†

³⁸ Taalo Masala ma kadu tanno ake no, lakiini Masala ma kadu tanno adinö no, kudumma eene nye'd'de kafe ka 'di ana oogo."

³⁹ A katalaana ma seriye tiki iini a'da, "Nadiri o'o tumba dhorro, tatalaana."

⁴⁰ Kitaalo ka'duga rüsü ma tindini i'i ma niimö töccö afe'de.

Almasiihi ya Masala

⁴¹ İkiiri Yasu ka tiki eene, "Keema kadu a'da Almasiihi a 'Bii'bala tiya Dawud nya?"

⁴² Ara Dawud ka eyi tiya iini ka tiki ka Sorne ma Tüüsü a'da,

† 20:37 20:37 Tö'dö kürö 3.1-12

'Iki Uugaara a Uugaara tiya eede,
 Emmi kede ka nüsö ma kuri,
 43 ara a'a ka anangnga o'o ka siri ka diidi tiya
 üüdü ana uune.'‡
 44 Aga Dawud ka ndümmünü i'i a'da, 'Uugaara
 'dee,' assa kanda 'bii'bala tiya iini nya?"

Yasu nja katakana ma seriye

45 A Yasu tiki a kadalaadene tanno iini a'da,
 kadu kinggide nye'd'de kaföönyö,

46 "Aaga adinö ko'do kudumma katakana ma
 seriye no asaasa tunggeene ka nafiini ana en'di
 ma oona tiya kadhonggoro ya, kasaasa kadu
 ka jöjülü eege ka namansala nja na'buugu ma
 tamiimi no kidha ka naala ma talaana nja 'buugu
 ma eema ma taguri ya dhidha kana taanyara no.

47 Küsini iya ma nagüüme kagu eema yeene,
 kafara ka Masala tafifinni amang ka kadu tiki
 a'da eege ka'diila, eege no miini no, tapusu adene
 neene kara tatoroko dhindho."

21

Faana ya aka ma küüme

1 İkirı Yasu ka tıırı 'buugu asala kadu na ana
 eema dhabbu no katamana faana yeene ka dho
 ka la ma Masala.

2 Asala aka ma küüme eema ka titaalo kono
 mafaana ana gırsı keera.

3 İkirı ka tiki, "Ara a'a tadirina tumma aaga
 dhorro, aka ma küüme ma 'döngngönyö mo,
 mafaana adhabbu a kadu nye'd'de kungngo.

‡ 20:43 20.43 Tüüsü ma nakaaru 110.1

⁴ Ya öreene ka kadu tanno ya, i'i yungngo eene kanangnga ka faana ma la ma Masala, lakiini oogo ka ta'döngngönyö kungngo manangnga yoono ka nïisö ya ku'bu nye'd'de kungngo."

Taga'dadene ma la ma Masala

⁵ A kadu könö tema a'da la ma Masala akosedene a nïigisi ka'diila ana eema tiya a'diila ka teene miini kananja a Masala, a Yasu tiki eene,

⁶ "Uuru kinggide kara sa köö'dö, eema yaada kadinö kide ya, taalo misä ma unggodho mara türeene ka madöoje ko'do kara türrüdü nye'd'de kungngo."

Dhügürü nja tüünä midhi

⁷ Kikiri ka tindini i'i, "Ka Tatalaana, ara tumba no talinggo adene aada sii? A nïimö minna i'i yungngo aja kara tussu iini a'da ara talinggo adene?"

⁸ İkiri ka tiki eene, "Aaga adinö ko'do a'da iï'di ömö'di öccö taama aaga, kudumma kadu kadhabbu kara sa köö'dö ana eere tiya eede kiki, 'A'a namiini,' a'da, 'Uuru miini ka ndakete.' Aaga fa co eene keere.

⁹ Kada kaföonyö a'da koro'bo inggide a tagoroo'bo ma 'buugu, aaga tafa tari'ba kudumma iini ara tö'dö tikinggi, lakiini i'i titaalo ma 'büdhülü küfürü tö'dö."

¹⁰ İkiri ka tiki eene, "Ara kadu tema koro'bo ka naanya, a tauugaara tadiidi tauugaara könö.

¹¹ A 'büdhülü tatinggi'di dhindho ka na'buugu kadhabbu a iire tümmü kadu, a maara tümmü kadu kadhoonyo a ri'ba tagu kadu, eema tatele oona ka 'dotombo'do adhabbu keefe.

12 “Keema tiya miini ya ka taleefe ya, ara kadu tümmü aaga kanangnga ka pabuusu küüni midhi ku'bu ana aaga, kümmünü aaga a kadu ma naala ma tatalaana nja pabuusu, kümmünü aaga a naguugaara nja kadiifi kudumma a'a.

13 Eema ya miini ya ara tafa kada aaga teema kudumma ma tefe ka 'di neede co kadu.

14 Aaga idhi oona ku'bu, aaga tafa tadinigöögö a'da ara aaga tümmöönö ka eyi tiya ada nya?

15 Kudumma eede kara tanangnga tumma aaga nja tussu eema, nadiidi naada tatiminaana ka tii'baana ma aaga, itaalo ara tiki a'da ka oroko aaga.

16 Ara kupupa naada nja nakanüümö tanno ada, nja nagöre tanno ada nja siliga ma aaga nja kateefe ma aaga sa katümmünü aaga a kadu kiidi könö ana kada.

17 A kadu takirimi aaga nye'd'de kungngo kudumma eere tiya eede.

18 Taalo ndanawu ka unggodho kungngo kara takara ta suli ada ka nanggüüdü.

19 Aaga idhi oona ku'bu dhorro amang kada toolonadene.

Yasu eema tumma ma tatangga'da ma Örsaliim

20 “Kada kara tasala nasigira ka takedhe Örsaliim ka oona ya, aaga tussu a'da taga'dadene noono ka ndakete.

21 A kadu na ka Yahüüdiya no, fa kene ka rünö ka sirö na 'dikinya, a kadu na ka anya ka teene no, tarünö ka co akürö ndama oono, a kadu na aganna ka nasigeene no kitaalo ka co anya ka teene.

²² Kudumma uuru ma tapusu adene, amang ka tumma tanno ka kirinja ka sorne no co ööye miini.

²³ Am'ba ka iiya tanno agüröönö no nja tanno indine no ka naguuru tanno miini no, kudumma tagoroo'bo kadhabbu kara tö'dö ka 'büdhülü a tagoroo'bo ma Masala talinggo kadu.

²⁴ Kagirinadene a kulu'ba, ökönö түmmü adene kada ömö'di ma pabuusu kaco ajeene nye'd'de ana eege, ajeene tısıraana ka Örsaliim idhi uuru neene tatüümö.”

Tö'dö na 'Bii'bala ma Tadü'd'dü

²⁵ “Eema tatele oona ka ndanaaya nja tere nja midigi keefe, a kadu ka ajeene 'do tadhene kari'ba, afara ma 'büidi ka to ara talumuli ajeene a tafiri coo'do ma 'büidi.

²⁶ A kadu öccö kara ta'dinggeene, ari'ba kagu eege nja tindhigi nüimö ya ara tö'dö ka 'büdhülü ya, kudumma türü ma 'dotombo'do ka 'digi'di ajeene.

²⁷ Ka uuru tanno miini no, ara kadu tiji 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ka tunggeene ka tülüügü a türü nja tindhindhi.

²⁸ Ka eema tiya ka ndalinggo adene ya, aaga afiki'dö aaga ta'diniga nanggüüdü naada coo'do kudumma ta oolonadene tanno ada ka ndakete.”

Tafeene ma tumma ma indüye

²⁹ Adirina tumma eene, “Aaga assa ka fa ma indüye nja naafa nye'd'de kungngo.

³⁰ Kene ka ndasiri dhaaru ya, ikiri aaga ka tussu a'da kooro ka ndakete.

31 Nggeege ada kadasala eema ya, amang ka tussu a'da tauugaara na Masala ka ndakete.

32 “Ara a'a tadiri tumma aaga dhorro, ara eema talinggo adene nye'd'de kungngo a'da üfürü sere ya co.

33 Ara 'dotombo'do nja 'büdhülü tammanyaga lakiini tumma neede taalo kara titaalo.

Tadinö ko'do

34 “Aaga adinö ko'do, aaga tafa takäärada ka tooye ngeeli aaga take kide, a tadinigöögö ma eema ma 'büdhülü, kudumma uuru tanno miini no kara tatiri aaga.

35 Kudumma iini afeene nja toore ma ta'dinggö ka kadu ka 'büdhülü nye'd'de kungngo.

36 Aaga adinö aaga tafara ka Masala turi kungngo, amang kada taduna fiini ma toolon-adene ka eema tiya ara tö'dö ya, amang kada ta'dingnge kidha ma 'Bii'bala ma Tadü'd'dü.”

37 A Yasu tagalaana kadu ka la ma Masala uuru kungngo, a 'buugu kara tooso kungngo ungeene aco tüüyü co 'dikinya tammo ana eere a'da Anya ma 'Dikidiyö mo.

38 A kadu tilli ka fikü'dö so'd'do ma co la ma Masala ka toodo kini ka teema.

22

Yahüüsa ümmünü Yasu a kadu

1 A uuru ma Taanyara ma Dheedhifi no ana eere a'da Taanyara ma Tada'da ka Erüüdö no ka ndakete

2 A naguugaara ma ka'boge nja katalaana ma seriye tagawwa fiini meene kara tiidi i'i kudumma eene ka ri'ba a kadu.

³ İkirı Ebliisi ka 'dinggö ka Yahüüsa ka oona yeene ka tümünü i'i a'da Askaryüüti ya, i'i ya ta'ba ma kadalaadene tanno ö'dö kada'baaga kafünü eera no.

⁴ Unggeene ateefe timi'di tumma nja naguu-gaara ma ka'boge nja nasigira tanno afa ka la ma Masala no ara tümümü i'i nya ümmünü eene.

⁵ Kadhodho 'do ka timi'di tumma nja iini a'da ara eege tanangnga gürüüsü iini.

⁶ Amma ikirı ka adinaana i'i ko'do ma taluna fiini ma tümünü i'i eene a'da taalo kadu kussu.

Yasu agu kuri ma tada'da nja kadalaadene tanno iini

(Matta 26.17-25; Murkus 14.12-21; Yühanna 13.21-30)

⁷ İkirı uuru ma Miteene ma Dheedhifi ka ndö'dö yeene kaara kidheefele ma Taanyara ma eriidö kide ya.

⁸ Yungngo a Yasu ka kürünü Bütrüs nja Yühanna iki eene, "Aaga unggeene aaga co tindinaana kuri ma Tada'da kaja ku'bu."

⁹ Kikirı ka tiki iini, "Kiga i'i yungngo üüdü ka asaasa ungnogo ka co tindinaana eema kide?"

¹⁰ Apadaga tumma eene iki, "Kada kara co anya ya ara aaga toreene nja ömö'di a'bandhafa ma 'büüdi ungnogo iini aaga uurna i'i keere ka 'di tiya iini kara co ya.

¹¹ Aaga iki a ömö'di ma 'di, "Tatalaana iki o'o a'da, la yeede kara tagu kuri ma Tada'da kide nja kadalaadene tanno eede i'i ya iieye?"

¹² I'i ara tala aaga ka la tiya 'doogo ya adhabbu akesenja ku'bu. Aaga indinaana 'buugu ya miini ya ku'bu."

13 Kikiri ka co kaluna afa ma tiya iini kadirina eene ya kungngo, kadakindinaana kuri ma eriido ku'bu.

*Kuri ma taamu ya Uugaara ya eere ya
(Matta 26.26-30; Murkus 14.22-26; 1
Kürünsüs 11.23-25)*

14 Ka uuru ma tagu kuri ma eriido ka ndö'dö ikiri Yasu ka temmi nja kadafiini tanno iini ma tara tagu eema.

15 İkiri ka tiki eene, "Agu iire a'a ma tagu eema ma eriido nja aaga a'da nüfürü a'a tadhüürü.

16 Ara a'a tiki aaga a'da, ndama uuru tanno, taalo a'a nara taguri afe'de illi alinggo adene ka tauugaara tanno Masala."

17 A Yasu ta'duga ker'de anangnga ta'diila a Masala iki, "Aaga la aaga tasümünaana kada ku'bu.

18 Ara a'a tiki aaga a'da, taalo a'a nara tooye ngeeli ma ki'bim'bi afe'de ndama uuru tanno idhi a tauugaara na Masala tö'dö."

19 A'duga miteene anangnga ta'diila a Masala asümünaana ku'bu anangnga eene iki, "Tuu'da no eege kungngo na nanja kudumma aaga, aaga alinggo maada ka tagiigi a'a iini."

20 A'duga ker'de nggeege afe'de eene ka ndagu eema iki, "Ker'de mo ma ma timi'di tumma ma 'bitingngö ana eriido tiya eede ya uurunco co kudumma aaga ya.

21 Lakiini niisö na ömö'di tiya ara tümünü a'a a kadu ya, kungngo kita nja a'a.

22 'Bii'bala ma Tadü'd'dü ara teyi afa ma Masala ka tatiraana 'billi, lakiini am'b'ba ka ömö'di tiya ara tümünü i'i a kadu ya."

23 İkirî kadafîinî ka tindini ajeene kiki a'da kamada eege kamiini ka asaasa talinggo tumma no.

Mada i'i yungngo adhabbu

24 Kadiisaana ka oona ungodho eege kiki a'da, mada i'i yungngo adhabbu ana kene unnggo.

25 İkirî Yasu ka tiki eene, “Naguugaara ma ajeene ka naguugaara meene, a kadiifi tasaasa tûmmûnûdene a'da kateefe ma kadu.

26 “Lakiini aaga ya taalo kara tafiigi nggeege, fa ka ömô'dî tiya adhabbu ana kada ya ümmü eyi yiini ka tidhilli, aya dhabbu ya, tafeene nja ömô'dî tiya alinggo ada a kadu ya.

27 Amada i'i yungngo adhabbu, ömô'dî ya emmi agu eema ya alla ya alinggo ya? Ya emmi ya i'i yungngo adhabbu, a 'bitingngö a'a nungngo ada ka söödö afa ömô'dî ya alinggo ya.

28 Aaga kungngo köödhî nja a'a ka dhügürü tiya eede ya.

29 Ara a'a tanangnga tauugaara aaga afa ma pupa tiya eede ka anangnga a'a kungngo.

30 Ara aaga taguri aaga tooye nja a'a ka tauugaara tanno eede, aaga temmi ka nagöoyö afa naguugaara, aaga tûmmü siliga ma Israyil na ada'baaga kafünü eera no.”

Bütrüs ara ta'düsünü Yasu

31 İkirî Yasu ka tiki, “Samaan, Samaan, Ebliisi unnggo asaasa ta'deke'de aaga afa migile.

32 Lakiini nafara a'a ka Masala kudumma o'o a'da atamma nüüdü tafa taama, a küdü kara tafada ya, nanangnga nagöre nüüdü ka tidhi oona ku'bu.”

³³ Yungngo a Samaan ka tiki iini, “Ka Tata-laana, na amma a'a ka co ka pabuusu na eyi nja o'o.”

³⁴ İkirı Yasu ka tiki iini, “Ara a'a tiki o'o no Bütürüs no, ara o'o ta'düsünü a'a tiidoona a'da üfürü dhimbı tafara.”

³⁵ İkirı ka tiki akadafiini tanno iini, “kede ka tagürünü aaga a'da taalo njoko nja 'belde ada nja egüde ka kasaasa aaga niimö?”

Kiki a'da, “Kaw.”

³⁶ İkirı ka tiki eene, “A 'bitingngö ya, ömö'di ma gürüüsü a'duga nja njoko, ömö'di ya kulu'ba ka titaalo kini ya, atannege a ten'di tiya iini aana kulu'ba iini.

³⁷ Ara a'a tiki aaga, Tumma na sorne ka tiki a'da, ‘Kada kinni i'i nja kanyooro,’* kara tatiimö a tumma na kirinja ku'bu ma a'a no, kara tö'dö timin'da.”

³⁸ Kiki iini, “Ka Tatalaana, magulu'ba mungngo iidi kita meera.”

İkirı ka tiki eene, “Ma 'dimö.”

Yasu afara ka Masala unggodho i'i

³⁹ İkirı ka öö'dö kürö aaco Anya ma 'Dikidiyö afa ma tiya iini ka tadaada ya, a kadalaadene niini tuurna i'i keere.

⁴⁰ Kene ka ndala 'buugu ya, iki eene, “Aaga fara ka Masala ii'di aaga ta'dinggö ka ta'b'badene.”

⁴¹ Asigi co ku'ba kene ka oona üürü ku'bu eema nja Masala.

⁴² İkirı ka tiki, “Ka Pupa yeede, üürü nasaasa o'o na'duga ker'de ma dhügürü mo kede ka oona, taalo tasaasa ma eedi tiya eede eege

* 22:37 22.37 Asaiya 53.12.

kamiini, lakiini üürü tasaasa ma eedi tiya üüdü fa kene küünidene.”

⁴³ A tadhangga tatele oona ndama 'dotombo'do uu'bu i'i ka eedi.

⁴⁴ Akardha ku'bu afara ka Masala dhindho idhi a 'büüdi ma dhugudha tasuuru afa ma erüüdö a'dölö ka 'büdhülü.

⁴⁵ İkirı ka fiki'dö ka 'buugu ma teema nja Masala aaco ka kadalaadene aduna eege ka-rigide, kudumma eene ka tamüürü.

⁴⁶ İkirı ka tiki eene, “Minna agu aaga, aaga tarigide? Aaga fiki'dö, aaga tafara ka Masala ii'di aaga ta'dingö ka ta'b'badene.”

Tümmü adene na Yasu

⁴⁷ Kini ka taleefe teema ya, a'da kadhe kadu ana Yahüüsa ungnö eene kidha, tatalaadene ya Yasu ana ka tanno ada'baaga kafünü eera no, ö'dö ka Yasu ööjülü i'i.

⁴⁸ İkirı Yasu ka tiki iini, “Ka Yahüüsa, nümmünü o'o 'Bii'bala ma Tadü'd'dü a kadu a tööjülü?”

⁴⁹ Ka kadalaadene ka ndiji eema ya üünidene ya kiki, “Ka Uugaara, ungnö tabbü eege a nagulu'ba?”

⁵⁰ A könö tabbü ömö'di ma linggo ya uugaara ma ka'boge ka neeso ma nüüsö ma kuri armuna.

⁵¹ A Yasu tiki eene, “Aaga fa kide.” Ümmü i'i ka neeso arooro ka lime.

⁵² Yungngo a Yasu ka tiki a naguugaara ma ka'boge nja naguugaara ma nasigira ma la ma Masala nja kadıifi tanno öö'dö kini no, “Tanyooro i'i yungngo ada ka co kini a magulu'ba a maguufi?”

53 Naganna a'a nja aaga ka la ma Masala a naguuru, taalo aaga kümmü a'a, lakiini uuru naada eege kungngo tauugaara ma talüllü eege kungngo.”

Bütrüs a'düsünü Yasu

54 Kikirī ka'duga i'i ka co 'dī tiya uugaara ma ka'boge iini, a Bütrüs tako'd'do kene keere ndama ku'b'ba.

55 A nasigira tafülle issi ka 'dadillö ma 'dī kemmi, a Bütrüs temmi kene ka söödö.

56 Aka ma linggo mo tasala i'i ka temmi ille issi manaana iyye iini miki, “Ömö'di ya aganeene nja Yasu.”

57 A'düsünügi iki, “Aka mo, taalo a'a nussu ömö'di ya.”

58 Amussu kungngo ya, ömö'di öccö tasala i'i iki, “O'o nja eene.”

A Bütrüs tiki iini, “Ömö'di, taalo a'a nja eene.”

59 Kada kaneene a 'buugu tamuru ya, ömö'di könö tütü kadussu i'i iki, “Tumma dhorro, ömö'di ya a kaneene nja iini kudumma iini ama Jaliil afe'de.”

60 İkirī Bütrüs ka tiki iini, “Ka ömö'di, taalo a'a nussu niimö yüüdü ka tema ya.” A kini ka aleefe ateema ya, a dhimbī tafara.

61 İkirī Uugaara ka tafele assa ka Bütrüs. A Bütrüs tagiigi tumma na Uugaara nja iini a'da, “Ka dhimbī ka tüfürü tafara ara o'o ta'düsünü a'a tiidoona.”

62 İkirī ka öö'dö kürö adafara fara ya dhiiri ya.

Nasigira küünī midhi ana Yasu

⁶³ A kadu na afa ka Yasu no tüüni midhi ku'bu ana i'i kabbü i'i.

⁶⁴ Ka küdhü i'i ka iyye, kassa ka tindini i'i, "Mada i'i yungngo abbü o'o, tiraana?"

⁶⁵ Keema tumma kini ko'do kadhabbu keela i'i.

Yasu ungoro ka naguugaara kidha

⁶⁶ Ka taka ka ndaadha ya, a kadüifi ma Yahüüdü temmi, eege no naguugaara ma ka'boge nja katalaana ma seriye, köö'dö ana Yasu kide.

⁶⁷ Kiki iini, "Üürü o'o na Almasihi tirina ungoro."

A Yasu tapadaga tumma eene iki, "Kede kara tadirina aaga, taalo aaga kara tamma.

⁶⁸ A kede kara tindini aaga taalo aaga kara tadirina a'a.

⁶⁹ Ndama uuru tanno, ara 'Bii'bala ma Tadü'd'dü temmi ka türü ma niisö ma kuri tanno Masala."

⁷⁰ Kikirü ka tiki eege in'dili kungngo, "O'o no 'Bii'bala ma Masala?"

Ikirü ka tiki, "Kiki aaga a'da a'a namiini."

⁷¹ Yungngo eene ka tiki, "Kasaasa angnga taföonyö ka ömö'di afe'de? Angnga ana oona ma angnga kaföonyö angnga ndama niinö tanno iini."

23

*Kadu kö'dö ana Yasu ka Bilatus kidha
(Matta 27.1-2, 11-14; Murkus 15.1-5;
Yühanna 18.28-38)*

¹ A naguugaara tafiki'dö nye'd'de küügü Yasu kaco ka Bilatus ana i'i.

² Kikirü ka tafünü tumma iini ka oona kiki, "Kaduna ungoro ömö'di ya agirnaana kadu ka

oona afünü kadu a'da kafa tamana tulu'ba a Kayisar iki a'da i'i ya Almasihi ya uugaara.”

³ Yungngo a Bilatus ka tindini i'i, “O'o na uugaara ma Yahüüdü?”

A Yasu tiki iini, “O'o natiraana.”

⁴ İkirı Bilatus ka tiki a naguugaara ma ka'boge nja kadu nye'd'de, “Taalo a'a naduna nıimö ya toroko ya ka ömö'di tiya.”

⁵ Kütü ka tumma tanno eene kiki, “T'i ya agirnaana kadu ka oona a talaana tanno iini ka Yahüüdiya ndama Jaliil alla öö'dö kita.”

Yasu unngo ka Hirüdüs kidha

⁶ A Bilatus taföönyö a'da ömö'di ya ama Jaliil iki, “Ömö'di ya 'dee, i'i ya taga Jaliil?”

⁷ Kini ka ndussu a'da Yasu ama ma anya tammo Hirüdüs, İkirı ka tuurugu i'i co Hirüdüs kudumma Hirüdüs ka uuru tanno miini no agöö'dö ka Örsaliim.

⁸ Ka Hirüdüs ka tasala Yasu ya oona ta'diila kini 'do kudumma iini ka tasaasa takassa ka Yasu magaada kudumma iini ka taföönyö tumma iini kadhabbu, asaasa tassa kini ka talinggo nıimö keefe.

⁹ Adakindini i'i ma eema dhabbu, itaalo apadaga tumma iini ungodho kungngo.

¹⁰ İkirı naguugaara ma ka'boge nja katalaana ma seriye ka fiki'dö kakogoona ma tüüfünü eema iini ka oona.

¹¹ A Hirüdüs tagüünı midhi ku'bu ana i'i nja nasigira tanno iini küünı tatoroko ana i'i kagirni ten'di ma limaana mo kini ka oona apadaga i'i co a Bilatus.

12 A Hirüdüs tarooro ka'diila nja Bilatus ka uuru tanno miini no, a'da kadiidi ajeene ka dhidha.

Yasu ümmününja ka tiididene

(Matta 27.15–26; Murkus 15.6–15; Yühanna 18.39–19.16)

13 A Bilatus tagümmünü naguugaara ma ka'boge nja kadüifi nja kadu 'do.

14 Iki eene, “Kö'dö aaga ana ömö'di tiya a'a aaga tiki a'da i'i ya aga'da kadu ka nanggüüdü, na a'a takindini i'i kada kidha, taalo a'a naduna niimö yaada ka tümümü i'i kudumma miini ya.

15 A Hirüdüs afe'de taalo aluna niimö kini kudumma iini ka tapadaga i'i angnga, a ömö'di ya taalo agüünü niimö ma tanangnga i'i ka teyi.

16 Ara a'a tabbü i'i nassa ka tapa kini.” [

17 A Bilatus ka tadaada apaapa ka ömö'di ungodho ndama pabuusu ka uuru ma taanyara.]

18 A kadu teela ka tumma ko'do, “Idi ömö'di ya ara o'o ka tapa ka Barabas!”

19 Barabas ya anna ka pabuusu kudumma iini ka taga'da 'buugu ka anya nja tagiidi ömö'di.

20 A Bilatus tageema nja eene afe'de kudumma iini ka asaasa tapa ka Yasu.

21 Kütü ka tiidhe kiki, “Bünnü i'i ka salii'bi! Bünnü i'i ka ma salii'bi!”

22 İkirü ka tiki eene asa ndiidoona a'da, “Ömö'di ya 'dee agüünü minna ya toroko ya? Taalo a'a naduna niimö kini ya ma tiidi i'i ya, ara a'a tabbü i'i nassa ka apa kini.”

23 A kadu tütü kiidhe a tumma ko'd'do kasaasa i'i ka bünnünja ku'bu, kakogoona ma tiidhe.

²⁴ A Bilatus tamma ka tumma tanno eene a'da eyi.

²⁵ Ara ka tapa kene ka Barabas tiya ungnogo ka pabuusu ya ka kirnaana kadu ka oona, adagiidi ömö'di kene ka asaasa a'da öö'dö kürö, ara ka tümünü Yasu eene kudumma nanggeedi tanno eene ka asaasa.

Yasu ungnogo ka salii'bi

(Matta 27.32-44; Murkus 15.21-32; Yühanna 19.17-27)

²⁶ Kene ka ndüügü Yasu kunggeene iini ya, kikiiri ka tümümü Samaan ya ma Keriwan ya, anda fada ka siga kanangnga salii'bi iini ungnoge ka Yasu keere.

²⁷ A kadu tuurna i'i keere kadhabbu ana iiya kungngo eene ka dhüüdhu naaro a muuyu miini kagu ege.

²⁸ A Yasu tafele assa kene iki, "Ka iiya ma Örsaliim, aaga fa tafara kede, aaga afara nanggeyi naada nja laala tiya ada.

²⁹ Naguuru kinggide kara sa köö'dö a kadu teema kiki, 'A'diila nja iiya tanno taalo kagüröönö no, kitaalo kageene kitaalo kindine laala no.'

³⁰ Kiki a naanya a'da, 'Kürrüdü kidi ko'do,' iki a kürünggürü, 'Küdhü ungnogo ka oona.'

³¹ A kene ka ndalinggo kungngo ya a 'bamfa tiya kirikiri 'dee, ara tafaanya nja 'bamfa tiya arume ya.'*

23:30 23.30 Hawsha 10.8 * **23:31 23.31** A kadu ka talinggo tatoroko ana Yasu a'da taalo agüüni niimö ya toroko 'dee, a'da kara sa kafaanya nja ömö'di tiya atoroko ya?

³² Köö'dö a kadu tanno oroko no keera ma tara tiidi eege nja Yasu.

³³ Kene ka ndala 'buugu ya ana eere a'da, Dho ma Üüdü ya, kabünnü i'i ka salii'bi nja kadu tanno eera na weerö no, ya ndama niisö ma kuri aya ndama niisö ma küüle.

³⁴ İkirı Yasu ka tiki, "Pupa yeede, fa kene kudumma eene taalo kussu niimö yeene ka talinggo ya." Kasümünaana en'di yiini kene ku'bu, kafanna muduru miini.

³⁵ A kadu ta'dingnge kadınö a naguugaara neene tamidhi i'i kiki, "Oolona kadu könö, toolona eyi yiini adha, üürü i'i ya Almasiihi ya Masala ka tagesse i'i ya."

³⁶ A nasigira tö'dö küünı midhi ku'bu ana i'i afe'de kamanaga kembelö iini,

³⁷ Kiki, "Oolona eyi yüüdü üürü o'o na uugaara ma Yahüüdü."

³⁸ Kada rigiri tumba ka bünnü kini ka üüdü ma salii'bi a'da, "Uugaara ma Yahüüdü i'i yungngo."

³⁹ Ömö'di öccö ana ka kadu tanno ka salii'bi na eera no, teela i'i iki iini, "Taalo o'o na Almasiihi sa? Oolona eyi yüüdü noolona ungnö."

⁴⁰ A könö tagirnaana kini iki iini, "Taalo o'o nari'ba a Masala, o'o napusu adene ka eema tiya miini ya?"

⁴¹ Tapusu adene naaja no, ka timin'da kapusu adene angnga kudumma aja ka tagüünı tam'bage lakiini i'i taalo agüünı niimö ya toroko ya."

⁴² İkirı ka tiki, "Agügi tumba a'a Yasu, küdü kara co ka tauugaara tanno üüdü."

⁴³ İkirî Yasu ka tiki, “Ara a'a tadirina tumma o'o dhorro, uuru no ara o'o tanna ka 'dî ma singgi nja a'a.”

Inde na Yasu

(Matta 27.45–56; Murkus 15.33–41; Yühanna 19.28–30)

⁴⁴ A 'buugu kanda uuru ka teene ya a ndüüli tö'dö ka 'büdhülü nye'd'de idhi a ndanaaya tö'dö kiidoona siiya kungngo.

⁴⁵ A ndanaaya talifi, a ten'di ma la ma Masala tarisina njaana ku'bu ka söödö.

⁴⁶ A Yasu tadhiya ko'd'do, “Pupa yeede, nümünü a'a korongore yeede üüdü ka nîsö.” İki nggege eyi.

⁴⁷ Aga uugaara ma nasigira tanno ukumu kadu ka iidümmü no ka tasala eema ya afünügü Masala ko'do, iki, “Aga'diila ömö'dî ya dhorro.”

⁴⁸ A kadu na kanna kide dhabbu no ka tadînö ka eema tiya no kafada kadhüüdü naaro kunggeene.

⁴⁹ A kateefe ma Yasu nja iiya nye'd'de kungngo na ö'dö nja iini ndama Jaliil no kadinö ka eema tiya ndama ku'b'ba.

Tatü'büdene na Yasu

(Matta 27.57–61; Murkus 15.42–47; Yühanna 19.38–42)

⁵⁰ Ömö'dî inggide taga adaya ma la ma kadîifi ma Yahüüdü ana eere a'da Yüüsif a'diila ümmü tumma ma Masala dhorro.

⁵¹ Taalo agamma ka eema tiya Yahüüdü ka talinggo ya, i'i ya ma anya ma Yahüüdiya mana eere a'da Raama mo, i'i akîndhigî tauugaara na Masala.

⁵² İkirī ka co ka Bilatus asaasa oofu ya Yasu.

⁵³ İkirī ka ta'dinigi i'i ku'bu ndama salii'bi a'bürü i'i ka oona a ten'di, atü'bü i'i ka la ma oofu tiya assadene ka 'dokon'da, üfürü ömö'di tatü'büdene kide.

⁵⁴ Ka uuru tanno miini no, kindinaana kadu oona ku'bu ma uuru ma Sa'bidi ka ndakete.

⁵⁵ A iiya no kata'da ka Yasu keere ndama Jaliil no kunggeene nja Yüüsif kada kanna ka la ma oofu, kadadinö ka oofu tiya iini ananja kide nya.

⁵⁶ Kafada kateefe tindinaana kondho nja russyu ku'bu, kalingnge ka uuru ma Sa'bidi afa ma Sorne ma seriye ka tiki ya kungngo.

24

Tafiki'dö na Yasu ka inde

(Matta 28.1-10; Murkus 16.1-8; Yühanna 20.1-10)

¹ Iiya killi kafiki'dö ligitaka so'd'do ka uuru ma Lahada köö'dö ka la ma oofu a kondho tammo eene ka takindinaana ku'bu mo.

² Kaduna dhembeliili ka 'dugadene ka inye ma la ma oofu.

³ Kaco teene miini taalo kaluna oofu ya Uugaara Yasu kide.

⁴ Kene ka ndadhere ya, kadhimi ka kadu ka tatele oona eene keera ana en'di ka oona kalimaana.

⁵ Ari'ba tümümü eege küssülü iye ka 'büdhülü a kadu na miini no tiki, "Kawwa aaga ömö'di ya adinö ya ka kadu tanno aaya no ka teene amana?"

⁶ Itaalo kita lakiini i'i afiki'dö, aaga kiigi tumma niini ka tadirina aaga ka Jaliil no,

⁷ kini ka takiki a'da, "Bii'bala ma Tadü'd'dü ara tūmmūnūnja ka kadu tanno oroko no ka iisine kabūnnū i'i ka salii'bi assa ka fiki'dö a fūngngö iidoona.' "

⁸ Yungngo eene ka tagiigi tumba niini.

⁹ Kafada ndama la ma oofu kadirina eema a kadafiini no ö'dö kada'baaga kafünü unggodho no nja türeene ma kadu nye'd'de kungngo ma eema tiya nye'd'de.

¹⁰ Na Mariyom Almajdaliya nja Hanna nja Mariyom niimö ma Yaguub nja iya tökönö kunggeene nja eene no kadirina eema ya a kadafiini.

¹¹ A kadafiini taalo kamma ka tumba tanno iya, kiki kide a'da tumba ün'dügünggö.

¹² Lakiini Bütrüs afiki'dö a'diga co la ma oofu, itigili ku'bu asala en'di unggodho i'i afada adhere ka eyi tiya iini ka eema tiya agüünī adene ya.

*Tino ma tra co Imwas
(Murkus 16.12-13)*

¹³ Ka uuru tanno miini no Kadu kinggide keera ka kadalaadene kunggeene ma tra co anya tammo ana eere a'da Imwas ma ku'b'ba ka Örsaliim ana nameele ka iidümmü kafünü eera.

¹⁴ Kada keemaana ka oona unggodho eege ma eema tiya agüünī adene ya nye'd'de kungngo.

¹⁵ A kene ka ndeemaana ka oona kam'bana ko'do a tumba ya, ikiri Yasu ka eyi tiya iini ka öö'dö kene kete unggene nja eene.

¹⁶ Lakiini iyye neene kaküdhü taalo kussu i'i 'do.

17 İkirî ka tindini eege, “Tumma minna eege kungngo ada kadeema iini a'da kunggeene aaga no?”

Köödhî kamüürü.

18 A könö ya ana eere a'da Kaliyubas tiki iini, “O'o nungngo nefe ka Örsaliim unggodho o'o nitaalo nussu eema ya agalinggo adene kide ka naguuru tanno ya?”

19 İkirî Yasu ka tiki, “Minna agüünî adene?”

Kiki iini, “Eema ya agalinggo adene ana Yasu ya ma Nasira ya i'i ya aga ne'bi ana türü ma tumma nja linggo kidha ma Masala nja kadu nye'd'de kungngo.

20 Naguugaara ma ka'boge nja kadüüfi tanno aja kümümü i'i ma tiidaana kabünnü i'i ka salii'bi.

21 Kagümmü unngo i'i a'da i'i yungngo ara toolona Israyil adha ya a füngngö ma eema tiya agalinggo adene ya anda iidoona 'bitingngö.

22 Lakiini iiya nüdü tökönö kinggide kanangnga unngo katadhère. Kunggeene ligitaka so'd'do kaco la ma oofö.

23 Kitaalo kaluna oofö yiini, kafada köö'dö kiki unngo a'da kaduna eege kadhangga kiki eene a'da i'i adinö.

24 A kadu öccö tunggeene ana ka kadu tanno iidî ka co la ma oofö, kaduna afa ma tiya iiya ka tiraana ya kungngo, lakiini eege taalo kasala i'i.”

25 İkirî Yasu ka tiki eene, “Ka nagaaga aaga kadoono aaga ku'bu a tümümü Masala, ma tumma tanno nagane'bi katatiraana no nye'd'de.

26 Taalo Almasihi ara tadhügürü üünî muuyu assa ka co ka tidhindhî tanno iini?”

27 Ada kadünügü tumma ma eyi tiya iini na ikirinja ka nakasorne ndama seriye tiya Müüsa nja nagane'bi nye'd'de kungngo.

28 Kene ka ndakete ka anya tammo eene ka tunggunugu co mo, a Yasu tüüni eyi yiini a'da i'i unggunugu co a 'buugu tiya agu'b'ba ya.

29 Kamma'da kini kiki iini a'da, “Aneene nja ungnko kudumma 'buugu kanda siiya ooso ka ndö'dö.” İkirı ka co ma co taneene nja eene.

30 A kene ka ndemmi ma tara tagu eema ya, a Yasu ta'duga miteene anangnga ta'diila a Masala, a'düsünü anangnga eene.

31 İiye tatanfa'da kene kussu i'i, ikiri ka tamanyaga eene ka oona.

32 Aya tiki a tööje, “Taalo tunugu abaana kaja ka naaro, kini ka tageema nja angnga ka fiini adagadünügü eema ya ka kasorne ma Masala ya angnga?”

33 Karooro ka tafada kaco Örsaliim, kaduna kadafiini na ada'baaga kafünü ungodho no katemmi nja kadu töccö na aneene nja eene no.

34 Kadageema kiki, “Afiki'dö Uugaara aala oona a Samaan timin'da.”

35 İkirı kadalaadene na eera no ka tirina eema ya agalinggo adene ka fiini ya, kene ka tussu Uugaara kini ka 'düsünü miteene.

*Yasu adele oona a kadalaadene tanno iini
(Matta 28.16-20; Murkus 16.14-18; Yühanna
20.19-23; Kadafiini 1.6-8)*

36 Aga kadalaadene na eera no ka ndeema ya, ikiri Yasu ka 'dingnge kene ka söödö iki, “A'a nööjülü aaga.”

³⁷ A ri'ba tūmmü eege ka'deedene ka oona kiki kide a'da eege kaasala koronggore.

³⁸ Yungngo iini ka tiki eene, “Minna agu aaga, aaga ta'deedene, aaga tasanaana nangeedi ku'bu?”

³⁹ Aaga assa kede ka iisine nja uune, a'a namiini, aaga aa'ba a'a ka oona aaga tüüröönö, taalo tuu'da ka koronggore nja ku'buuni afa maada ka tinö kede kungngo.”

⁴⁰ Atiraana nggeege aala iisine niini eene nja uune tanno iini.

⁴¹ Lakiini eege kütü taalo kamma, eene katadhere a dhodho tagu eege ka oona dhindho ikiri ka tiki eene, “Niimö ma taguri ungngo ada kita?”

⁴² Kagona 'bamidigilöögö ma ku'dudene mo iini.

⁴³ A'duga adaguri kene kidha.

⁴⁴ Ikiri ka tiki eene, “Tumma neede ka tadirina aaga a'da nagaleefe a'a nja aaga no a'da tumma nakasorne ma seriyee tiya Müüsa nja kasorne ma nagane'bi nja sorne ma Tüüsü ma nakaaru na keema tumma ma a'a no kara talinggo adene ana a'a nye'd'de kungngo.”

⁴⁵ Yungngo iini ka tafa'da eege ka nanggüüdü amang kene tussu ka sorne.

⁴⁶ Ikiri ka tiki eene, “Tumma na kakirinja ka sorne kiki a'da Almasihi ara tadhügürü afiki'dö ndama inde a naguuru kiidoona.

⁴⁷ Ara kadu tadünnü tumma ana eere tiya iini ma kadu kataadha ka tatoroko, ma toolona tam'baga, kata tūm'bü miini ndama Örsaliim kadhala ka kadu nye'd'de kungngo.

⁴⁸ Aaga kungngo kadinö ka eema tiya.

⁴⁹ Ara a'a tunggu niimö ya Pupa tiya eede ka tatiraana aaga ya, aga aganna ka anya ma Örsaliim ara türü köö'dö kada ka oona ndama fiini ma ndanaaya.”

Yasu asirigö co 'dotombo'do
(*Murkus 16.19-20; Kadafüni 1.9-11*)

⁵⁰ İkirı ka öö'dö kürö ana eege kaco Beet Aniya a'diniga iisine coo'do anangnga baraka eene.

⁵¹ A kini ka ndamana baraka eene ya, asigi keere eene ka oona assa ka ta'diniginja co 'dotombo'do.

⁵² Küürü ku'bu kamma kini, kafada kaco Örsaliim kadhodho dhorro.

⁵³ Kan'danaga co la ma Masala turi kungngo, kamana ta'diila a Masala.

Katcha

Katcha-Kadugli-Miri: Katcha (Old Testament)

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Katcha-Kadugli-Miri)

Contributor: ECS Diocese of Khartoum Translation Department

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

bc98a4a0-1c85-5c7a-932a-7dcefd213f80